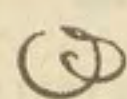


BẢO-QUẢN



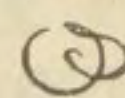
N° 150
Rue Lagrandière
SAIGON

Directeur :
Đào-trình-Nhật

mai

tuần báo ra thứ bảy

GIÁ MỎI



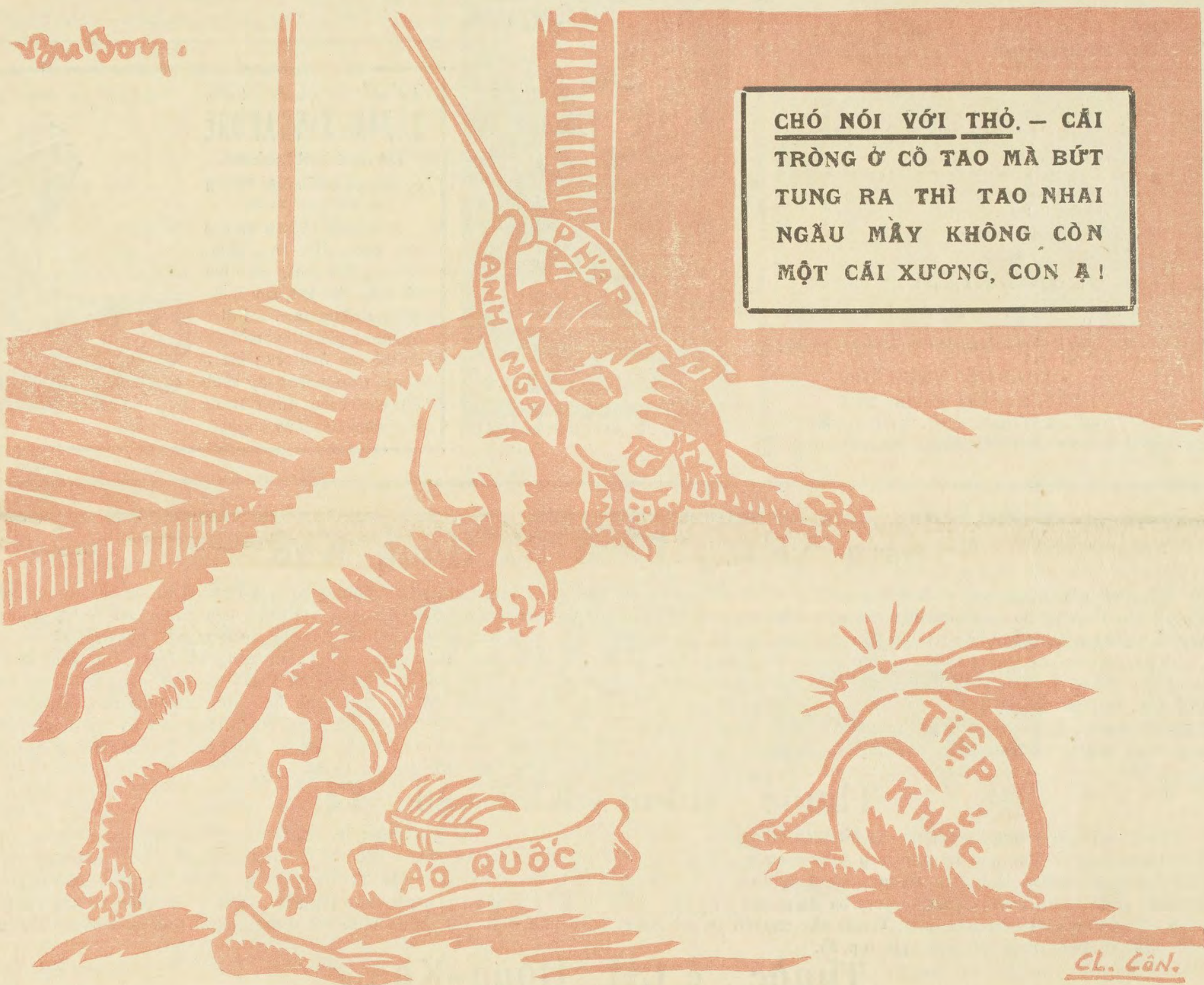
1 năm.....	7 \$ 00
6 tháng.....	3 60
3 tháng.....	1 80
1 tháng.....	0 60

Abonnement administratif :
10 \$ 00 par an

REPO-LEGAL
INDOCHINE
AM812

SAMEDI 27 AOÛT 1938 — N° 50 — 20 TRƯỞNG, MỖI SỐ 0 \$ 15

CÂU CHUYỆN CON CHÓ VÀ CON THỎ



VÌ SAO NGA-NHƯT TRÁNH ĐUỜ'C CHIẾN TRANH ?

SAO LẠI CẮT « THỦ' KHOẢN » ĐI ?

CUỘC DIỄN-THUYẾT VỀ ÂM NHẠC

Độc-lơ Nhã chưa am hiểu đờn, ông Tuyên có hiểu nhưng chưa thấu đáo

ÔNG HAI XÙ 50 NĂM GÓP VÔ CÔNG-NHO 10 NGÀN

Vì sao 300 muôn quân Tàu không thắng nổi 60 muôn binh Nhựt?

20 NĂM DANH TIẾNG

NAM-THAO-ĐU'Ờ'NG

59, Quai de Belgique - SAIGON

Trung-Nam y-sĩ NGUYỄN-VĂN-BÁU

Chuyên trị các chứng bệnh của Phụ-nữ và Nhi-dồng

Giờ coi mạch: Sáng từ 8 giờ tới 12 giờ. Chiều từ 3 giờ tới 7 giờ.

Docteur TA-TRUNG-QUÂN

Tốt nghiệp Trường Đại-học các chứng
bệnh đau răng, đau miệng tại Paris

NGUYỄN LƯƠNG-Y PHỤ-TÁ Ở HÔTEL DIEU

MỞ PHÒNG KHÁM BỆNH

CHUYÊN TRỊ CÁC CHỨNG BỆNH ĐAU RĂNG, ĐAU MIỆNG

104, ĐẠI LỘ CHARNER (Tầng nhì)

SAIGON

ĐI CHƠI CHỢ LỚN DỰ TIỆC TRUNG-HOA

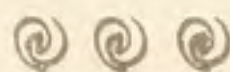


Ai đã đi tới Chợ-lớn, mà chẳng hề bước lên « Thái-Hồ-Lầu » thì cũng thiệt !
Vì chốn này : đã dành sẵn đủ thức sơn-trân hải-vị, để cho ta cùng bạn-hữu
năm ba đánh chén trong khi nhàn-hạ, chẳng những món ăn đẹp miệng, thức uống
đủ mùi, mà lại một tòa nhà nguy-nga : lầu cao sảnh rộng; Có vườn hoa đẹp, có
gió thanh-tân, muốn an-bộ dương-xa, lại sẵn sàng thang điện. Ta có thể đến đây :

Khi chén rượu, khi cuộc cờ, (có đề sẵn cờ tướng);

Khi xem hoa nở, khi chờ trăng lên !

Thật là vô-cùng hứng-thú, lắm đều thanh-tân !!



Ban ngày từ 12 giờ trưa đến 3 giờ chiều :

Có bán trà, bánh, mỳ, cháo để diêm-tạm; theo giá kinh-tế. Có ca-nữ trời giọng
du-dương, giúp vui cho quý khách.

Lãnh tiệc lễ đám, đề đãi đàng khách-quí, phòng huê rộng rãi, tiện lợi nhiều bề.
Xin quý-khách chiếu-có, ắt sẽ đẹp lòng !

« THÁI-HỒ TỬU-LẦU »

284, Rue des Marins 284

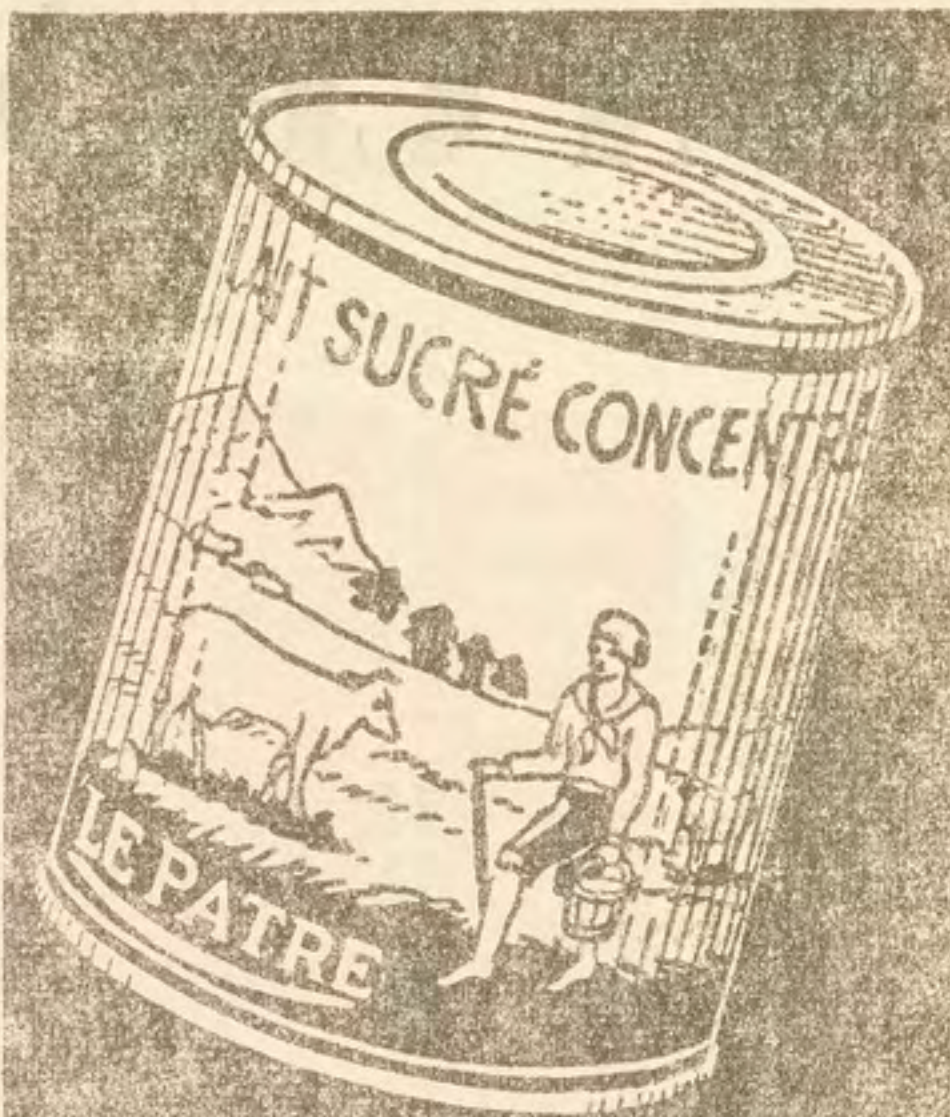
Téléphone Automatique N° 30351, CHOLON

Thuốc ĐIỀU KINH trị bệnh kém huyết của đàn bà

hiệu Nhành - Mai

Uống thuốc này vào máu huyết điều hòa, hết
xảy xẩm, mặt mày đỏ lại, kinh nguyệt đúng
kỳ, ăn cơm ngon ngủ được nhiều. Đàn bà đau
về chứng máu huyết đầu nặng thế nào, uống
thuốc này được vui lòng lắm, quý bà sẽ khen
lặng vô cùng. Giá mỗi ve 0p.50. Khắp nơi có
bán, các chỗ bán thuốc Nhành Mai đều có bán.
Mua sỉ lời nhiều do nơi Nguyễn-văn-Lượng
Boite Postale n° 336 Saigon hoặc nơi tiệm có
Nguyễn-thị-Kính Chợ-mới Saigon, hoặc các ga
xe điện có bán. Mua lẻ do nơi các Đại-lý.

Thuốc HO BỒ PHỐI
hiệu Trái Nho giá 0p.15
Trị ho đại tài. Có bán khắp
cả Đông-pháp, do nhà thuốc
Nhành Mai nhất hành.



LAIT
LE PATRE
OVOMALTINE
R. MOITTESSIER-SAIGON

TRƯỜNG NỮ-CÔNG VIỆT-NAM

Ở đại-lộ Galliéni (gần hãng TRƯƠNG-
HOÀNH), là một trường có danh tiếng
bấy lâu nay là khéo nhứt

+ DOCTEUR +

NGUYỄN-TẤN-ĐÔNG

Diplômé de l'Institut de Médecine Coloniale de Paris
Ex-Assistant à la Clinique de la Tuberculose
de la Faculté de Médecine de Paris

CHUYÊN MÔN VỀ BỆNH PHỔI

Có máy điện roí phổi (RAYON X)

CONSULTATIONS :

SỐM MAI : 9 giờ tới 12 giờ CHIỀU : 3 giờ tới 7 giờ

TÉLÉPHONE : 20.632

63, Rue Mac Mahon - SAIGON

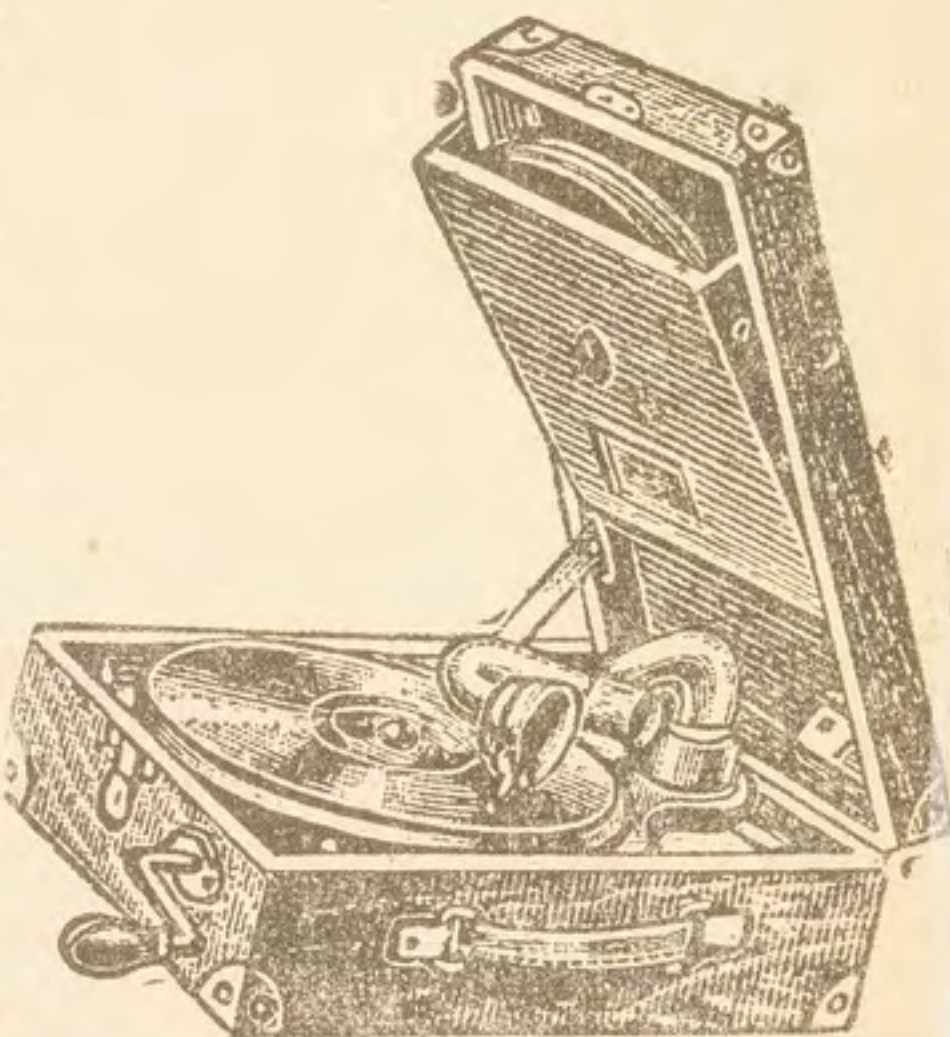
DU'-THANH BAZAR SINGAPORE

138 rue Colonel Boudonnet

(ngang ga xe lửa Mỹ) Saigon

TÉLÉPHONE : 21.358

Bốn hiệu có bán đủ các
thứ chén đĩa Tây, Tàu,
Annam kim thời, máy hát
đủ thứ, đĩa hát, các hiệu
Béka, Columbia v.v. Filtre
lọc nước giản tiện, mỗi giờ
có thể lọc 5 litres ; giá 5
đồng. Cho mượn đồ sành
đủ các kiểu dùng trong
các đám tiệc Tây Nam.



Sâm Nhung Bạch Bò Hồng-Khê

Lấy tinh chất ở cơ-quan sinh dục của các loài vật rất mạnh chế luyện với Sâm Cao-ly Lộc Nhung cùng với các vị thuốc bổ quý giá, nên dùng
nó dần dần đến thân và bộ máy sinh dục của người ta làm cho trẻ lại, khỏe ra như người được tiếp hạch, sinh ra nhiều tinh huyết, ăn ngon miệng, ngủ
yên giấc, tinh thần minh mẫn, bền trí nhớ lâu, đại tiện nhuận, nước tiểu trong, khỏi đau lưng, bốc hỏa. Các ông dùng trong 2 ngày sẽ thấy trắng dương
cổ khí, tinh đặc, trong khi phòng sự không thấy nhọc mệt. Nếu ai có bệnh di tinh, lạnh tinh, nhiệt tinh, mộng tinh cũng khỏi. Đàn bà dùng được huyết
tốt, kinh điều; bà nào có bệnh kinh nguyệt bất điều sanh ra các chứng đau bụng, đau lưng, bốc hỏa, ra khí hư (bạch đới hạ) cũng khỏi. Bà nào nuôi
con thì tốt sữa, có chữa thì khỏe thai. Các cụ già đau lưng đau mình mỗi mệt, kém ăn kém ngủ hoặc có bệnh ho, bình thờ dưng cũng khỏi cả. Trẻ con
dùng thuốc này sạch cam sùi, bỏ đi, tiện thực. Nói tóm lại tất cả nam phụ lão ấu, nếu ai cần phải bồi bổ sức khỏe thì không còn có thứ thuốc bổ gì hay
bằng thuốc Sâm Nhung Bạch Bò Hồng Khê này. Thuốc thơm ngon dễ ăn; các ông dùng thứ bao sáp vàng, các bà dùng thứ bao sáp trắng. Mỗi ngày ăn
2 viên vào 2 bữa ăn sáng và tối, trẻ con mỗi lần ăn nửa viên nhai nuốt với chén nước trà. Mỗi hộp giá 1p.00.

Thuốc Hồng - Khê số 47

Thuốc « Tráng Dương Kiên Tinh đại bổ thận Hồng-Khê » số 47 chế bằng Hoàng-hoa ngư-phệu, Hải-cẩu-thân, Yến-quảng, Sâm-Nhung với các vị
thuốc vừa bổ vừa ngon. Giúp cho sự giao hợp được theo ý muốn. Giúp cho người dương sự yếu, « bất lực », « liệt-dương » được mãn nguyện, dễ thụ
thai. Làm cho người vô tình lạnh dạm trở nên người đa tình vui vẻ. Sau khi dùng thuốc này 6 hay là 12 tiếng đồng hồ, có hiệu quả hiển nhiên. Muốn
chứng cho những lời nói trên đây, các ông các bà dùng thử một gói 0p.25, sẽ thấy phòng sự mạnh khỏe lâu bền gấp mấy lần khác và sau lại thấy tinh
thần minh mẫn không một chút nhọc mệt. Thuốc này chuyên trị bổ thận, kiên tinh, sinh khí, chữa bệnh liệt dương, bệnh tinh mau xuất. Mỗi chai lớn
giá 1p.00. Mỗi gói dùng được một ngày giá 0p.25.

Thuốc « Cai Hồng-Khê »

Không trộn lẫn chất thuốc phiện (nhà Đoàn đã phân chất), nên ai cũng có thể bỏ hẳn được, mỗi ngày hút một đồng bạc thuốc phiện, chỉ
uống hết hai hào thuốc cai là đủ không phải hút nữa, vẫn đi làm việc như thường, thuốc viên 0p.50 một hộp, thuốc nước 1p.00 một chai. Nghiện nhẹ
chỉ hết 1p.00, nghiện nặng hết 5p.00, 3p.00 là bỏ hẳn được, nếu sai lời, xin trả tiền lại gấp đôi.

Thuốc phong tình Hồng-Khê

Giấy thép mà buộc ngang trời ! Thuốc Hồng-Khê chữa những người lẳng lơ ! Hai câu Sâm truyền này, ngày nay quả thấy ứng nghiệm, vì hễ
nói đến Hồng-Khê thì ai cũng nghĩ đến thuốc lậu và thuốc giang-mai; ai bị lậu không cứ mới hay kinh niên uống thuốc lậu Hồng-Khê số 30, mỗi hộp
0p.60 cũng khỏi dứt nọc, ai bị bệnh giang-mai không cứ về thời kỳ thứ mấy mới hay đã nhập cốt rồi, uống thuốc giang-mai Hồng-Khê số 14 cũng khỏi
dứt nọc một cách êm dềm không hại sinh dục (mỗi hộp giá 0p.60) nên khắp các nơi đầu đàn cũng biết tiếng.

Nhà thuốc HỒNG - KHÊ

88, Phố Chợ Hôm, Hanoi (Route de Hué)

Xem mạch cho đơn, bốc thuốc chén, và có hơn 100 món thuốc hoàn, tán, cao, đan gia truyền và kinh nghiệm, chế sẵn đóng hộp đóng chai
theo phương pháp Âu Mỹ bán khắp cả nước Nam, bán sang cả Tây, Tàu, Ai-lao, Cao-miên, chữa đủ các bệnh nguy hiểm người lớn trẻ con. Bệnh nào
thuốc ấy, có đơn chỉ rõ cách dùng và nói rõ bệnh căn, hết rất ít tiền mà bệnh mau khỏi. Các thứ thuốc của nhà thuốc Hồng-Khê dự Hội-chợ Haiphong
năm 1937 được quan Toàn-quyền và quan Thống-Sứ ban khen, các báo tây, nam tỏ lời khuyến khích, được thưởng « Bội-Tinh-Vàng » và được « Bằng
Cấp Tài Năng » tại Hội-chợ Huế. Có biểu hai cuốn sách thuốc : « Gia-đình Y-Dược » và « Hoa-Nguyệt Cẩm-Nang ». Khắp các nơi đều có Đại-lý, mua thuốc
Hồng-Khê xin nhận kỷ dấu hiệu Phát 12 tay.

Đại-lý tại Nam-kỳ. — SAIGON : Đức-Thắng 148 Albert 1er Dakao ; BÊNTRE Tân-Thanh Rue Clémenceau ; THUDAUMOT : Phúc-Hưng-
Thai. VINH-LONG : Long-Hồ ; LONG-XUYỀN : Hữu-Thái ; SOG-TRĂNG : Trường-xuân 77 Đại-ngãi ; MYTHO : Mông-Hoa ; CÁN-THƠ : Au petit gain ;
BAC-LIÊU Trang-hiếu-Nghĩa ; RACH-GIA : Vạn-Hóa Rue Gia-long ; TRA-VINH : Liên-Hiệp thư-quán.



VÌ SAO NGA - NHƯ'T TRÁNH ĐƯỢC CHIẾN-TRANH?

TỚI - nghiệp dùm Trung-nhai xương ăn gỏi lẫn nhau, quốc bị phải một cái bỗng dưng tiếng súng êm ru, hai mừng hụt. Lúc ban quân cùng thối, để tránh hẳn đầu có việc xung đột ở Trường- được cái chiến-hòa khỏi phát, cao-phong, có lẽ người lo nhứt, chắc hẳn trong trí của nhiều là Si-ta-linh, mà chắc hẳn người độc-giả đều sững sốt, tự hỏi: vui mừng nhứt là Tưởng giới Thạch.

Họ Tưởng có chỗ nên mừng, là nếu như Nga Nhựt phát sanh đại-chiến thật, tự nhiên Tàu giải bớt cái nguy Hồn-khẩu, lại còn có cái may ra phần-công thâu phục được ít nhiều đất mất là khác.

Nhưng thử hẳn nhau chơi ít hiệp rồi Nhựt Nga đều tự biết tình-thế mình chẳng nên đem nhau ra tương-tranh tương địch giữa lúc này. Thôi, bên nào cũng rần làm khỏi mất thể-diện với thiên hạ rồi thì ta nên giảng hòa là hơn. Việc biên-giới xung đột bùng ra hằng tiếng súng, bây giờ cả Nga lẫn Nhựt đã tỉnh êm với nhau lắng cái Si-bắt tay. Tuy hiện tại hai bên vẫn đang thu xếp điều đình, mà hình như bên nào cũng cương ngạnh, không chịu nhận thua nhau, song bề nào rồi cũng phải êm! Chúng ta có thể nói thế là xong việc, không thể có Nga Nhựt đại chiến nữa.

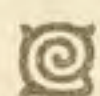
Cứ xem mấy hôm rày binh Nhựt lại ra tay đánh giết Sơn tây và kịch liệt tấn công Hồn-khẩu thì biết.

Ngay từ lúc đầu, chúng tôi đã lấy nội-tình và sự-thế mà ước đoán rằng câu chuyện Nga Nhựt sao rồi cũng vượt đèo lưon cho coi. Giờ quả-nhiên như thế.

Hôm nào cả hai cùng trọn «đỏ» vì công mà cũng có vì mất phùng mang làm như muốn

nhai xương ăn gỏi lẫn nhau, bỗng dưng tiếng súng êm ru, hai quân cùng thối, để tránh hẳn được cái chiến-hòa khỏi phát, chắc hẳn trong trí của nhiều độc-giả đều sững sốt, tự hỏi: — Vì sao Nga Nhựt tránh được chiến tranh?

Bài văn tắt này cốt trả lời cho cái dấu hỏi đó.



NGOÀI ra những nội - tình và sự-thế mà chúng tôi đã đem ra, và những ai chú ý đến thời - cuộc Nga Nhựt cũng cùng biểu xét như thế, nhưng thiệt sự bên trong còn có lắm cơ bí-ẩn mà trước đây tất cả chúng ta chưa kịp nghĩ tới.

Trước hết nói về phía Nga. Ai cũng biết rõ Si-ta-linh là ông chúa độc-tôn ở Nga bây giờ, bao nhiêu người có thể «danh dương lực-địch» với Si-ta-linh được thì trước sau lẫn lẫn làm thịt lẫn mòn hết rồi. Chỉ còn sót lại có thống-chế Gia-luân — tức là Blucher, Viên-đồng Hồng-quân tổng tư-lệnh — có sức tranh hành với Si-ta-linh được thôi. Ông Nã-phá-luân «đỏ» ấy một ngày kia nếu có cơ-hội, có thể hạ Si-ta-linh cái một.

Thống-chế Gia-luân hùng hổ muốn thừa cơ-hội này đánh Nhựt biết bao, song cái quyền tối-cao ở trong tay Si-ta-linh, mà Si-ta-linh cản trở không cho đánh.

Chỗ đó, phải biết ông chúa muốn thừa cơ-hội này đánh Nhựt biết bao, song cái quyền tối-cao ở trong tay Si-ta-linh, mà Si-ta-linh cản trở không cho đánh.

quyền vị bản thân. Nếu để Thống-chế Gia-luân đánh, rồi mà thất bại thì cái chế-độ xô-viết gây dựng 20 năm nay tất là phải nhào. Vì luôn luôn Nga Xô-viết có những kẻ thù ở bên trong và bên ngoài chỉ muốn thừa dịp để phá tan đánh ngã chế-độ Xô-viết. Còn có dịp nào tốt hơn là Hồng-quân thua trận với Nhựt hay với ai cũng vậy.

Vả lại, lịch-sử đã bày tỏ nhiều lần cho người ta thấy: một chế-độ, một oai quyền to lớn đến đâu, thường bị xô ngã nhấp nháy vì lẽ chiến bại. Thì xa như Nã-phá-luân đệ nhứt hồi 1814-15, Nã-phá-luân đệ-tam hồi 1870; gần như hoàng-đế Nicolas II nước Nga 1917, hay là Guillaume II nước Đức 1918, chẳng vì chiến bại mà đồ quyền mất ngôi đó chi? Cũng như nước Tàu bây giờ, nếu đánh thua Nhựt — mà thua chắc rồi — thì oai quyền như trời của họ Tưởng và Quốc-dân-đảng phải tiều.

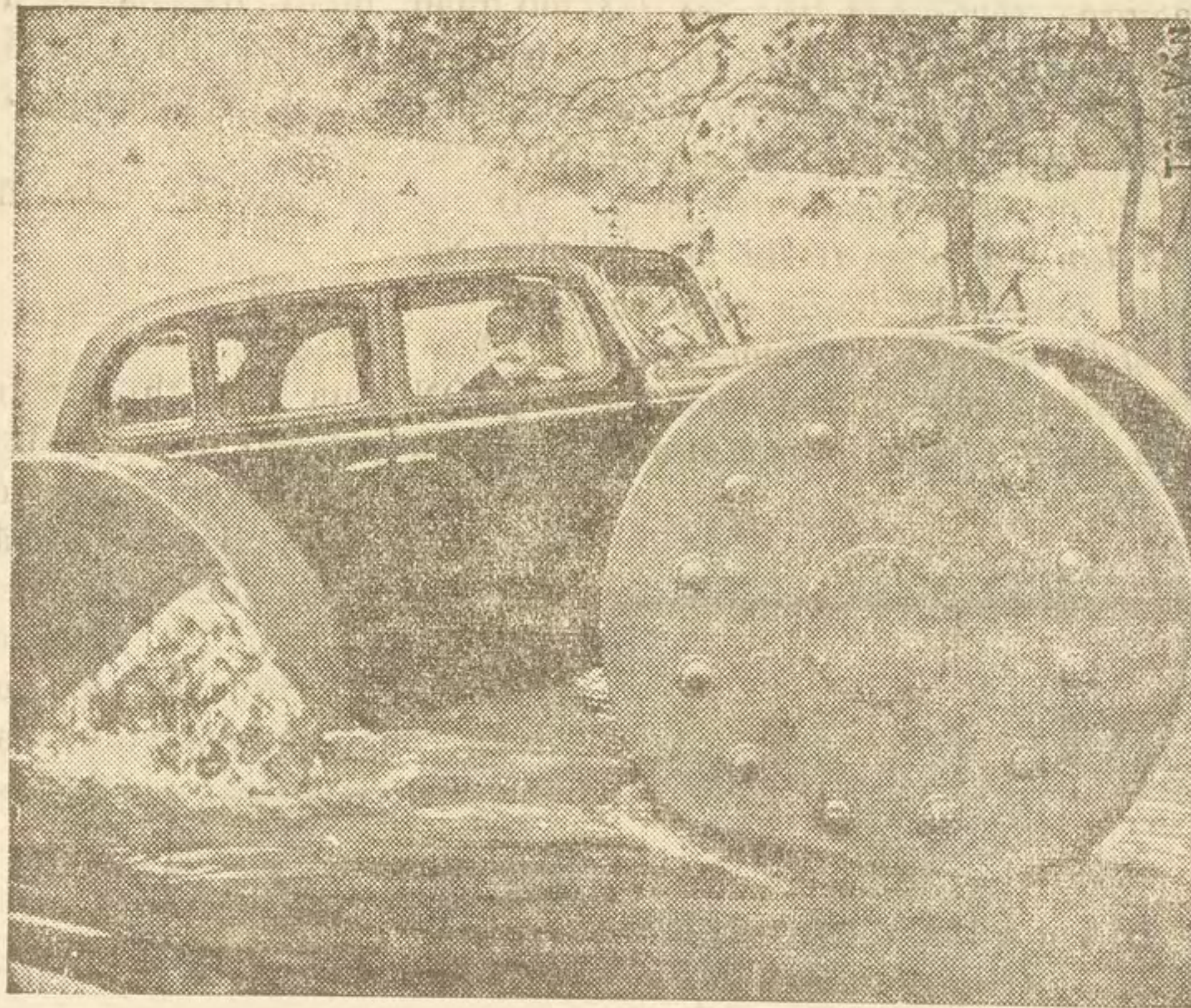
Kể ra, cơ-sở của chế-độ xô-viết cũng chưa được vững vàng gì, Si-ta-linh đang lo duy trì và kiến-thiết, chẳng nên mạo hiểm đánh nhau với ai, sợ chế-độ mình công lao mình tất sẽ vì đó mà tiêu tan, truy lạc.

Còn nếu để cho Gia-luân chiến Nhựt mà thắng trận — có lẽ thắng được lắm — thì lão oanh oanh liệt liệt, khai hoàn Moscou, tất được dân Nga tôn sùng như hạng trời con thánh sống, sẽ cướp quyền đuổi cổ Si-ta-linh đi ngay. Điều ấy, khi nào Si-ta-linh lại muốn thế.

Nay hai bên đang điều đình hòa-giải, mà cuộc điều đình hòa giải ấy, chính Gia-luân cũng chẳng muốn phá ngang để cầu đánh với Nhựt nữa đâu. Sao vậy?

Coi qua trang 4

Xe hơi qua sông...



Cái óc của người đời này muốn một vật gì cũng dùng kiếm cả đôi ba cách lợi-tiền, chứ không kể đến sự thiệt hại cho nhơn công nhơn lực là gì. Tức như xe hơi thuở giờ chỉ chạy trên bộ, còn lúc qua con sông nào không có cầu thì có đồ máy chở qua, đó là một mối lợi cho công nhơn nhà nước không phải nhỏ.

Giờ họ muốn cho xe hơi lội thẳng qua sông nữa. Một vị kỹ sư ở thành Cologne nước Đức đã nghĩ ra kiểu xe hơi lội nước như hình trên đây: hai bánh trước là phao nổi, hai bánh sau làm như chum vớt của chiếc tàu, làm cho xe hơi lội mau lắm.

Chuyện Thiêm

trận Bình-dân v.v... các ngài thử nghĩ mà xem, chúng tôi nói có đúng hay không, thử gì cũng có dịch bắt chước?

CÓ THỨ BÌNH DỊCH LẠ ĐỜI

CHẰNG rõ các ngài có tò mò để ý nhận thấy như vậy không? Ngay đến án mạng sát nhơn vì tình cũng vậy. Hồi nào lâu lắc chúng tôi không?

Xã-hội ta lâu nay, bất cứ một khía luôn năm sáu vụ ghê gớm chuyện nhỏ lớn trắng đen gì cũng phát ra liên liên, làm như mấy như có cái phong trào ồ ạt bắt kẻ chặt đầu vợ hay giết kẻ thù kia chước nhau. Từ việc làm ăn cho có hẹn hò bắt chước nhau vậy. đến sự chơi bời, trải qua nhiều Ai cũng biết ở đời có sự bất cái biến-thái đủ cả hình hình sắc sắc, hễ đã có một, thì ta có thể gì sự bất chước tới nguy.

chờ đó, chỉ trong ít ngày có trăm Rất đời là tới cái giục tình nó có ngàn, làm như thể có bình dịch khiến cho những người, hoặc vì truyền nhiễm vậy. tu hành mà kiêng sợ Phật-tổ,

Một độ, cách nay mười mấy hoặc vì sợ giầy dâm đức ràng năm, bà con mình đua nhau chỉ buộc không dám làm chuyện bại-mở nhà ngủ hay đưa xe hơi đi, lộ thương-luân, rồi trong khi lửa như năm mọc sau cơn mưa, tình bốc lên không biết làm cách không thấy có gì cuộc gì khác hơn. gì vụt tắt nó được khác hơn là

Rồi tới một độ, bà con lại đua ách cầm dao bằm miếng, chặt nhau bằm cả lem cây, tràn ngập phút cái «thứ khoản» đi, cũng là cả Saigon Lục-tỉnh, cho tới lúc có có dịch nữa chứ.

tiếng phao đồn ăn cà-lem cây có Ai thử mỡ lại những tờ báo từ trắng tóc, làm cho hết thấy các đầu năm tới nay, coi lại coi có chủ tiệm cà-lem cây cùng phải ế phải hàng mấy chục vụ hành hình hàng đóng cửa, nhân mặt la trời «thứ khoản»?

một lượt. Tới vụ sau chót, mới trong tuần

Cơm chay, dâng-xinh, tiem may này, là vụ ông già Bầy ở Tân-đồ mới, kiểu nón chụp chĩa hay uyển. Biên-hòa ngoài 60 chục tuổi gò găng, mỡ trường nữ công, hùa đầu, xa trời gần đất rồi, vậy mà theo cộng-sản hay là ca tụng Mặt-bữa kia còn rần rục cựa ngựa

Một nam qua...

VỚI số báo hôm nay, «MAI» trải qua vừa đúng một năm. Nó đã cống hiến độc-giả 50 số báo mà trong đó có hai số đặc-biệt về «Hoa-Nhựt chiến-tranh» và «Phụ nữ Nam-kỳ».

Ngó lại bước đường đã đi, giờ chúng tôi mới giật mình vì nhiều nỗi chông gai hiểm trở. Nào là giá giấy trong khoảng 12 tháng tăng lên 4 lần, nào là có một phần bạn đọc chậm trễ trả tiền; lại còn nào là mấy vị phái viên như Trần-sùng-Huệ thăm thủng tiền thâu, cộng có số ngàn. Ấy là chưa nói có sáu bảy nhà đại-lý bán báo ba bốn tháng rồi thôi, không hề trả tiền.

Tuy vậy, một năm vừa qua, chắc hẳn độc-giả đã thấy rõ tập báo này vẫn cứ rần duy-tri cố rần tấn tới, cả về bài vở và hình thức. Đó thật là nhờ cảm tình tri-kỹ của những vị độc-giả xa gần sốt sắng giúp đỡ ngay từ buổi đầu; nhờ các bạn làng văn, các bạn cộng-sự đã hết lòng tán trợ; nhờ các nhà công thương giúp cho quảng-cáo; nhờ các bạn phái-viên đứng đắn đã ra sức cổ động. Chúng tôi xin nói chung một tiếng: Cảm tạ.

Giờ chúng tôi đang lên đường qua năm thứ nhì. Xin hết thảy chư-vị độc-giả đã mua báo giúp chúng tôi từ 4 Septembre 1937 tới nay, lại sẵn lòng chiếu cố báo này một năm mới nữa. Trong năm thứ nhì, chúng tôi càng thêm phần chấn sửa sang và làm việc để không phụ lòng chư-vị chiếu cố.

MAI



nghe, đi tìm mấy cô phong nguyệt mà trời già chơi đêm, để rước lấy vi-trùng huê-liêu. Rồi thì ăn năn, bức tức, cụ già Bầy cũng tự đem «thứ khoản» ra xử tử nó.

Ruồng cái dịch này bắt trong trí chúng tôi phát ra suy nghĩ vẫn vơ.

Nhà nước Đại Pháp có trách nhiệm nặng nề giáo hóa dân ta, vệ sanh dân ta phải nghĩ cách gì trừ mất cái dịch đó đi, chớ để người ta bắt chước nhau, bất cứ vì lẽ gì, mà hành hình xử tử «thứ khoản» mãi như thế, sẽ có ảnh hưởng rất nguy cho xã hội dân tộc này: dân số sẽ sút kém, dân bà sẽ quá dư, sanh sản sẽ tiêu mòn.

Còn lo cá ông đốc tờ chuyên môn bệnh tình, các nhà báo chế phương thuốc huê-liêu, có thể kiện nhà nước cũng được. Họ lấy số như vậy: «Thứ khoản» có se mình hay ngộ cảm gì cũng phải đề đó mà chữa chạy thuốc men, chớ đem chắt phứt đi. thì họ còn ai là thần-chủ? Bộ họ đóng ba-lăng để ngồi chơi xua ruồi, họ trả huê nhập cảng những thuốc huê-liêu quá đầy rồi bỏ nó mồi meo à?

- M -

MÓI RA

DĨA «ASIA» ĐẶC BIỆT
(Nhân vàng)

Một đĩa ASIA cũ, hư, bể, còn xài được hay là hết xài, đổi lại một đĩa trong vàng hay là trong tím mới ra kỳ này chỉ phải trả thêm 1 p.20 mỗi đĩa.

asia

37, rue Colonel Grimaud - SAIGON

100 người bị
hết 99 người

Trăm người như một, ai ai cũng hiểu, bệnh di-tính nó làm cho con người khó chịu hẳn thân mỗi một, đầu nặng, lưng đau, xương nhức, ăn ngủ không được, hay hồi hộp và dài đêm, mọi việc đều chán nản, có khi biến ra nhiều chứng bệnh khác nữa, bệnh di-tính rất nên nguy hiểm.

Vậy ai có bị bệnh di-tính, mong tính, muốn ngừa trước và chắc chắn khỏi hẳn. Nhớ tên thuốc BỒ-DI-TÍNH hiệu ĐỨC-TRỌNG là một thứ thuốc gia-truyền chuyên trị bệnh di-tính, đau thận rất linh nghiệm bấy lâu nay, uống thường nó làm tinh sung thận bổ, ăn ngủ được nhiều, chứng di-tính, mộng tinh đau lưng đều hết tuyệt. (Thuốc này linh nghiệm cấp kỳ, uống nó đầu có mơ-mộng với đàn bà cũng không ra nữa). Mỗi ve 1p.00.

Nhà thuốc ĐỨC-TRỌNG

sở 280 đường Dellefosse

Xóm cũ CHOLON

(Trường học Xóm cũ đi tới 100 thước) Đẻ bán tại Ng-thị-Kính góc Chợ mới Saigon. Đức - Thăng Dakao và khắp nơi.

Coi tiếp ở đây

hiềm giao binh với một cường quốc như Nga nữa.

VÌ SAO NGA-NHỰT

Thì Gia-luân dư biết nếu Nga Nhựt choảng nhau tất là Trường-giới-Thạch ở giữa hưởng lợi trước hết. Sự đó, Gia-luân không muốn; lão có cựu thù rất ghét họ Trường, vì có một lúc trước, cách đây ngoài 10 năm lão đã lấy tên Gia-luân mà âm mưu chánh trị ở nước Tàu, bị họ Trường khám phá và tổng cổ đi. Thà người cầm quyền Trung-quốc là ai, chắc hẳn Gia-luân muốn cho hưởng lợi ngư ông giữa lúc trai cò Nga Nhựt mổ nhau, nhưng đầu này là họ Trường thì Gia-luân không muốn cho hưởng, thà để tạm hòa với Nhựt thì hơn.

Đó là mấy cái ân tình của phía Nga.

Nhà quân-sự Nhựt oó cái chủ trương «Tàu đã, Nga sau». Tuy bốn tám họ không muốn, nhưng nếu bị Nga bắt buộc phải đánh, thì hùng-tâm và thể-diện bảo họ cũng đánh, không sợ. Trong khi ấy tự nhiên Nhựt trông cậy vào sức giúp đỡ của hai bạn đồng minh Đức Ý nhiều lắm. Song mấy hôm nọ, Nhựt đã lo mối hồi nhò hai anh bạn đạo-viên thì họ nói «sự-thế đảo-đầu» họ chỉ giúp Nhựt về tinh thần được thôi, chớ binh lực thì không có thể. Thành ra Nhựt khôn ngoan, cố tìm cách giảng hòa với Nga cho xong.

Ấy là những lý-do kín đáo đã khiến cho cả Nga lẫn Nhựt rần sức hòa hảo với nhau vậy.

Còn phía Nhựt thì ai cũng thấy vì sao lúc này Nhựt nên tránh sự huyết chiến với Nga phải hơn. Bởi đang mắc bận chinh phục nước Tàu một cách rộng lớn, đồ dòn cả binh lực tài lực vào đó quá nhiều, chẳng nên đồng thời mạo hiểm-sự ít lâu.

NHƯNG cuộc hòa hảo này chỉ là tạm bợ mà thôi. Hai con cạp dữ ngồi găm gù đôi mắt kẻ vai, thế nào cũng có một ngày cẩu xé nhau được mới chịu. Ngày ấy chắc hẳn là sau cuộc xâm Hoa của Nhựt thành công nhiều, chẳng nên đồng thời mạo hiểm-sự ít lâu.

MỘT VIỆC CỰC CHĂNG ĐÃ

Trần-sùng-Huệ bị 8 tháng tù vì đã gian lận tiền bạc của «MAI»

HỒI này năm ngoái, lúc có 1p.00 hay 1p.50. Những biên «MAI» thuộc về chúng tôi độc-lực chủ-trương, có mấy anh em thanh-niên tự đến xin làm phái-viên đi lục-tính cô-động và thân tiền, chúng tôi vui lòng nhận ngay, mà không hề buộc ai đóng thế chừa một xu nào hay là buộc có bảo lãnh gì hết.

Cũng tưởng là anh em giúp đỡ lẫn nhau, có việc cùng làm, được lợi cùng hưởng, chúng tôi chỉ trông vào sự làm việc sốt sắng ngay thẳng của mấy anh em đó mà thôi.

Không ngờ chúng tôi quá dễ dãi mà sau phải chịu lấy sự thiệt hại. Trần-sùng-Huệ là một, và hai anh nữa mà chúng tôi phải đầu đơn thưa kiện, đã lợi dụng cơ-hội ấy đi thân tiền rồi xài thâm thiếu bạc trăm của nhà báo, lại còn làm những biên nào xảy ra việc thưa kiện gì giá 6\$ mà chỉ ghi trong souche được.

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG - PHÁP

BỘ NHÌ - KỶ BA
Số 434.714 trúng... 4.000\$

8 Số sau này trúng mỗi số 1.000\$
534.903 454.820 515.787 591.719 453.636 481.809 441.199 541.573

80 số sau này trúng mỗi số 100\$:
527.837 585.214 554.269 453.483 478.108 515.896 554.728
570.076 534.646 551.339 402.735 470.658 439.886 520.108
575.063 553.506 444.519 559.256 540.579 536.767 574.774
455.853 590.518 411.934 539.556 461.098 524.263 535.705
455.379 456.590 599.486 466.348 431.634 451.316 474.521
503.501 441.250 473.799 508.280 528.932 519.444 440.798
509.575 509.535 429.409 486.717 418.984 408.787 528.723
584.864 578.997 594.907 499.767 474.543 491.570 430.286
425.629 549.087 461.023 464.658 487.814 590.816 575.094
559.886 489.673 577.408 480.643 522.422 579.926 521.794
440.626 420.340 481.426 524.512 460.128
580.672 458.467 553.050 522.795 410.665

Những số sau cùng có ba con số 706 và 471 được trúng 50 đồng
Những số sau cùng có hai con số 47 và 58 được trúng 10 đồng

WIGO... WIGO... WIGO...

DYNAMO — ĐEN — BÓNG ĐỤC
của người Đức-quốc chế tạo dùng về xe máy

Appareils d'éclairage pour bicyclettes



SÁNG LẬU

ÊM ÁI

BỀN BỈ

ĐẸP ĐẸ

hơn các hiệu khác

Xin nài cho được hiệu
WIGO ở các nhà bán
xe máy trong Đông-dương
và có trữ bán tại Đại-lý
độc-quyền:

NGUYỄN-KỶ-XƯƠNG 61, Bd Gallieni và 4-6, Passage Bourdais - Saigon

CLINIQUE PELLERIN

93, RUE PELLERIN

DOCTEUR **TRẦN-VĂN-ĐỒ** Tél.: 20.912

Có nhiều phòng rộng rãi, mát mẻ sẵn chỗ tắm và rửa mặt riêng, mỗi phòng cho người đẻ và bệnh nằm.

Có nhà mổ và nhà đẻ đủ đồ khí cụ để mổ và đẻ khó.

Coi mạch và trị bệnh: tim, gan, phổi, thận, và bao tử, ruột, trĩ, ban, kiết.

Trị bệnh đàn bà: tử cung, bạch đới.

Trị bệnh bằng điện khí: Diathermie.

• Phòng rọi kiến (Rayon X) (chụp hình, vẽ hình không hại người, coi phổi, bao tử, ruột).

COI MẠCH: Sáng 8 giờ tới 11 giờ. — Chiều 3 giờ tới 5 giờ.

AU PORTRAIT ARTISTIQUE

43, Rue Do-hu-u-Vi. — SAIGON

VẼ HÌNH BĂNG SAUCE, BĂNG PHẤN MÀU, BĂNG GỖ SƠN

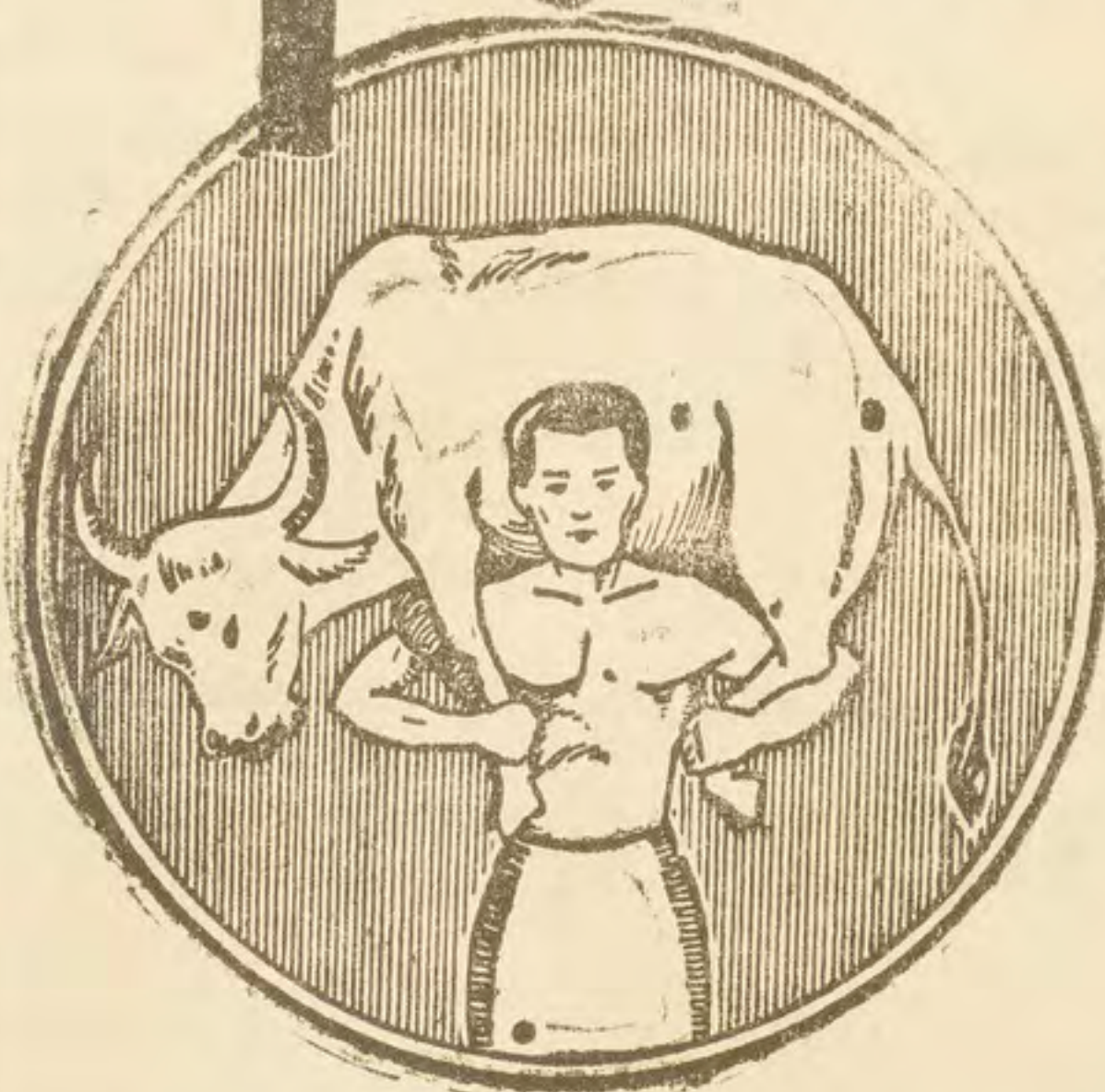
BẢO KIẾT GIỐNG NHƯ TẠC

SỎA ĐÒI THEO Ý MUỐN CỦA QUÝ KHÁCH

GIÀ RẤT RẺ, KHÔNG ĐÁU BĂNG

F. MARTIN
peintre portraitiste

FORTONIC



RƯỢU BÒ

MÁU BÒ

CỦA BÁC

SI VÉCET

— PARIS —

Trừ tuyệt các chứng bệnh đau máu hư huyết làm cho thân thể con người ốm o xanh, nhức mỏi đau lưng, tức ngực, ăn uống không tiêu. Đơn ba con gái thường có huyết bạc, máu huyết không đều nước da vàng mét, con mắt có quầng đen, con nít ốm o da thịt không dặng nở nang, trí hóa lù-mù học hành chậm hiểu.

Y-giới Pháp và các Đại Y-viện rất hoan-nghinh và công nhận rằng thuốc FORTONIC trừ tuyệt các chứng bệnh lao lực, đau máu rét, ban và bệnh lao. Hay nhứt là đàn bà có thai và sau khi sanh thai nên uống.

Tổng Đại-lý trong cõi Đông-Pháp.

GRANDE PHARMACIE DE SAIGON
Nguyễn - van - Cao

Docteur en Pharmacie

122-124, Bd. Bonard (ngang nhà Thương-Thị) SAIGON

PHÒNG-SỰ' MỖI TUẦN CỦA MAI

Ngó như em ruột thánh Gandhi

Ông Hai Xù luôn 50 năm góp vào công nho Đông-Du'ong 10.000\$

CỦA Tuyên-Quang

NHIEU người — cũ Pháp lần Nam — lo sợ cho dân tộc ta lần hồi trủng độc nha-phiến hết thấy rồi tiêu mất tinh thần phấn đấu đi, và lại ngó thấy một xứ có nước văn minh như Tây-phương bảo hộ khai-hóa mà còn nhờ vào nha-phiến làm một nguồn lợi cho công-nho, thật là sự trái nghịch,



mang ra được, nhà nước Lang-sa mới nắm lấy độc-quyền chế-tạo á-phiến. Một công xưởng, một nhà máy đồ sộ dựng lên, tức là nhà nấu ở đường Paul Blanchy bây giờ đó. Nhà nước chiếm độc-quyền này có cái cách về sự mua bán chứ không phải dễ dàng như trước: Nghĩa là ai muốn bán thì làm đơn và đem giấy thuế thân tới trình cho công-xi tây, họ phát cho bài-chỉ lãnh thuế, và hỏi mình định bán nơi nào phải khai nhưt định. Chỉ có thế thôi, khỏi phải thuế má gì cả.

Ba năm sau, họ mới nghĩ tới cách đánh thuế sanh-y, nhưng ban đầu còn nhẹ lắm. Hạng nhưt 20 đồng, hạng nhì 10 đồng, hạng ba 5 đồng thôi.

Hồi này ông nói giá thuốc phiện mấy chục năm xưa rẻ lắm, mà nó rẻ cách nào? tôi ăn cần hỏi ông chỗ ấy.

Lão không nhớ là nhà nước bán cho tiệm bao nhiêu không biết, chỉ biết là tiệm họ bán lại cho mình thì cứ một ngao là 4 xu...

« Tài hay xây ông Hai? Một người ngồi nghe chuyện hình như chú ý lắm.

Không có « tài » có « xây » gì ở đâu. Hồi xưa hề một ngao là một ngao, như vậy hút được 5 điếu lớn. Thử hỏi một chỉ hai phân rưỡi thuốc Anh-diêng bây giờ bán tới một đồng năm các đó mấy em có biết thuở trước bán bao nhiêu không?

Ông Hai Xù ngừng lại ngó mặt người này rồi tới người kia dường như đợi họ trả lời. Nhưng thấy không ai trả lời được, ông đắc ý nói tiếp:

Bao nhiêu?... Có một cái sáu thôi! (ông vừa nói vừa đếm ngón tay) tính ra một lượng nhằm một đồng hai cái tám. Thuốc đã rẻ mà chủ tiệm đối đãi với bọn ghiền tử tế lắm kia. Không phải như bây giờ mấy thằng chủ chó chết nó làm lối đó. Minh hút có nước trà đem tới sẵn cho uống, có thuốc tàu hút nữa là khác.

Rồi giá thuốc lần hồi lên chứ?

Thì hề họ coi mình móm vào lưới câu rồi thì tha hồ họ tăng giá lên. Ban đầu cứ mỗi chỉ thuốc nhẩy lên 4 xu cho tới giá 5 các rưỡi, rồi tới 7 các, rồi tới chín các ba...

... Rồi ông cũng nhẩy theo giá thuốc, một người điều cợt nói.

Ông Hai Xù cười, cái cười chán-nản của một người biết đã mắc câu mà không vẫy vùng được.

Ngừng một chập như khiêu lại ký ức, ông Hai nói tiếp:

— Không phải nội thuốc phiện lúc đó rẻ mà thôi, cho tới cái gì cũng «rẻ» hết thấy. Với hai đồng xu mình lên từ-lâu « Liên Tữ » ở chợ-củ nich một bữa no sành.

Thế ra, ông hút cũng đã lâu lắm và mỗi ngày tính bỏ đồng chừng bao nhiêu?

Tôi hút hồi 19 tuổi bây giờ 68, tính ra được gần 50 năm và bù dư bù thiếu tôi hút mỗi ngày lối năm cái.

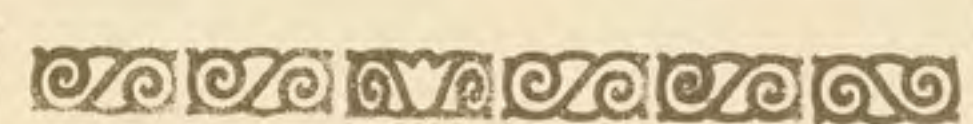
Bạn đọc chịu khó làm bài toán nhơn ra tính luôn cả năm nhuần rồi mới biết một người nghèo như ông Hai Xù mà đã làm phận sự công dân, ngoài tám giấy thuế thân ra ông còn phụ giúp cho công nho xứ này một số tiền gần 10 ngàn đồng bạc.

Một người như vậy, cả chục muòn người như vậy, cả chục muòn người cùng sốt sắng đóng góp vào công nho Đông-dương như vậy, nếu không có số người tiêu thụ nha phiến đông đảo như bây giờ, thì công nho quyết phải có một cơn khủng hoảng vô cùng lớn lao. Hiên gì người ta dư biết là sự độc hại bất nhơn mà bỏ nó không được.

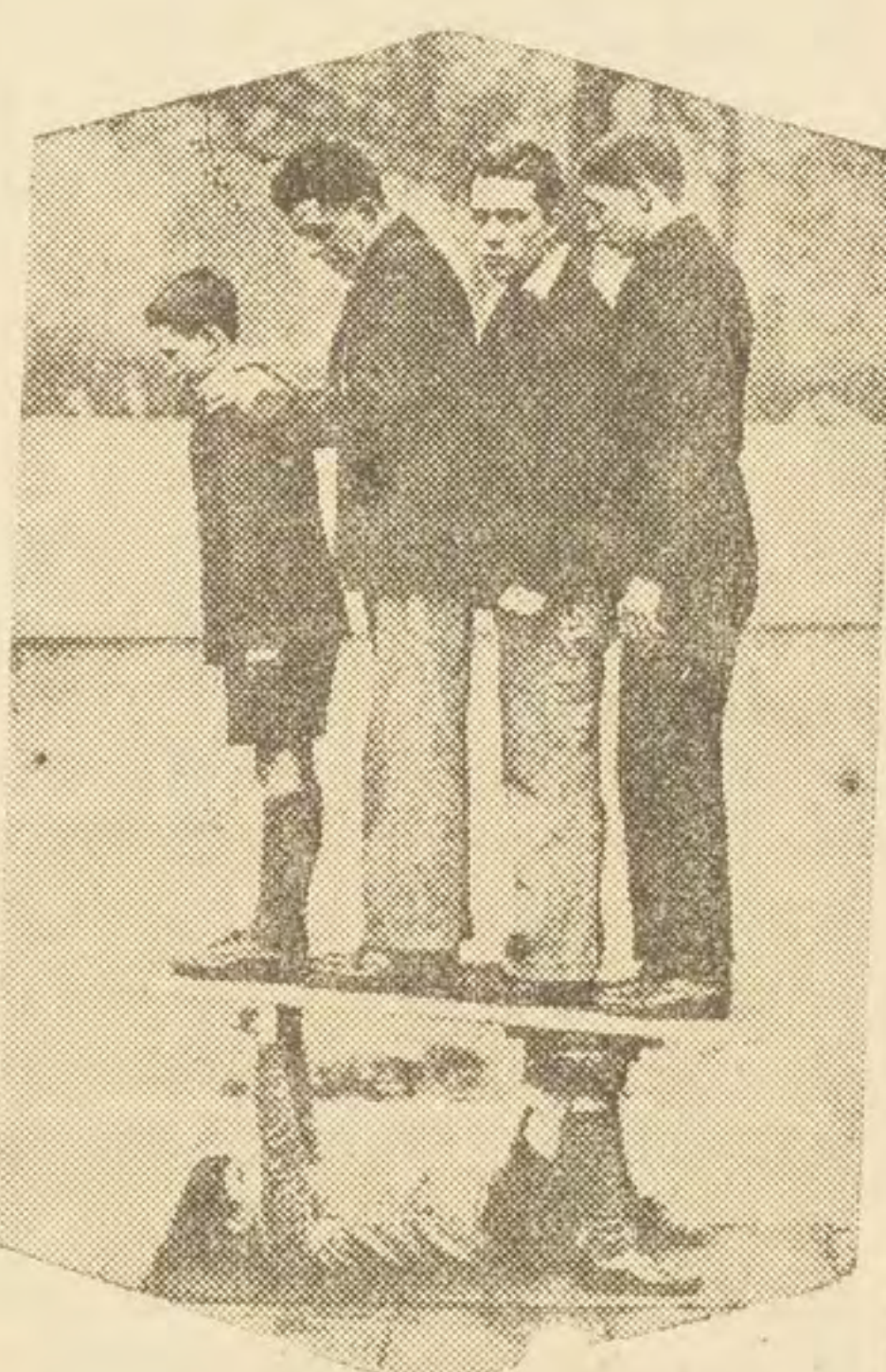
Ông Hai Xù bước qua tiệm thuốc, một người bạn tôi nói với:

Ông Hai ơi! chừng nào ông chết nhà nấu thuốc sẽ mua xác ông đa!

TUYÊN-QUANG



LY-NGU'O'N-BÀ KIM-THÒI?



Ai từng xem truyện Tàu mà không biết có Lý-ngươn Bá hồi còn nhỏ đã có cái thần lực đánh ngã hàng mấy chục người và xách nổi những thứ vô-khí nặng mấy trăm cân.

Lý-ngươn Bá ngày xưa có sức mạnh tới đâu, ai cũng biết tiểu-thuyết chép sao hay vậy mà thôi nhưng đến sức mạnh của thằng nhỏ trong tấm hình này thì chúng ta đều thấy tận mắt.

Nó là người Đức, mới có 13 tuổi, mà cánh tay cặp giò nó đỡ nổi bốn người lớn nhỏ cộng lại 245 kilos.

Thằng nhỏ này lớn lên nay mai sẽ đánh ngã Joe Louis để phục thù cho Max Schmeling và giống người Đức chăng?

PHÂN ĐẦU VỚI CUỘC ĐỜI

TRONG một gia-đình nào được đông đảo và mạnh khoẻ thì thật là hạnh phúc và quý nhưt trong đời. Dầu cho dĩ sống không giàu có hơn người, trong gia-đình bao giờ cũng được vui vẻ.

... Muốn tìm những hạnh phúc ấy, không đâu xa, nó chỉ ở gần một bên ta, nhưng tại ta lãnh đạm không quan tâm đến... ấy là tinh thần và sức khoẻ.

Vậy ta cần phải lo cho sức khoẻ và tinh thần được đầy đủ luôn, thì dầu cho ta phải vì chén cơm thường bữa, « buộc lòng phải làm lụng suốt ngày hầu phần đấu với cuộc đời «mạnh dạng yếu thua» ta cũng không biết chán.

Quý độc-giả muốn chiêm được cái kết-quả tốt đẹp và chắc chắn ấy tôi xin vui lòng giới-thiệu một phương thuốc bổ SÂM-NHUNG-DUỐC-TINH hiệu THIÊN-THẦN (giá 0\$60). Quý ngài nên dùng thử 1 ve sẽ thấy ăn ngon, ngủ khoẻ, sức lực mạnh mẽ hơn xưa bội phần... thật là một thứ thuốc bổ thần, bổ huyết, thêm sức lực hay dễ nhưt, khắp Viên-dông đều nghe tiếng.

Nhưng quý ngài nên để ý, vì có nhiều thứ Sâm-Nhung-Dược-Tinh của hiệu khác cũng mượn tượng nhưng không công hiệu chi hết, nên nài cho được thứ SÂM-NHUNG-DUỐC-TINH hiệu THIÊN-THẦN của nhà thuốc W. ALIN, 40 rue Viénot SAIGON, mới thật hoàn toàn công hiệu.

« Người lớn, trẻ em đều dùng được mà nhưt là đàn bà có thai hoặc sau khi sanh đẻ, dùng nó pha với rượu uống sẽ được phục sức một cách mau lẹ.

B. H. Saigon

Nếu trong gia-đình của quý ngài có người ho, nên cho uống ngay 1 ve thuốc nước ngọt PHẾ-SANH-KÝ cũng hiệu Thiên-Thần thì chứng ho sẽ dứt tuyệt.

Thi tú-tài 1938

Kỳ thi tú-tài tháng Juillet 1938 trong 13 người có học riêng về khoa toán pháp với M. Trường côngMũi (110, rue Lagrandière, 110) đậu 10 người (admissibles aux épreuves orales).

- 1.) Taboulet (con ông giám-đốc ty giáo huấn Nam kỳ)
- 2.) Reyboubet (con ông đốc trường Cholon).
- 3.) Mlle Renée Brasey (con quan thanh-tra chánh-trị)
- 4.) Mlle. Micheline Lafrique (con quan tòa Lafrique)
- 5.) Fongeront (con bà đốc học trường Nữ-học-đường)
- 6.) Robert Rolland
- 7.) Ng-quắc-Vinh
- 8.) Victor Bez
- 9.) Gueniffey
- 10.) Dieudonné Cormaty

Bán, sửa và cho mượn

Các thứ máy đánh chữ, có đủ đồ phụ
tùng thay vào các thứ máy đánh chữ

BÁN VÀ SỬA CÁC THỨ VIẾT MÁY

Có thợ chuyên-môn khắc chữ
bằng máy điện rất thần tình

TRẦN-NGUYỄN-CÁT
81, Bd Charner. — SAIGON. — Tél. : 21.289



Sau khi

nghe hai ông

DR NHẢ

và

NGUYỄN

VĂN

TUYÊN



DIỄN-THUYẾT VỀ ÂM NHẠC

Ông Dr. Nhả chưa được am hiểu đờn ông Nguyễn
văn-Tuyên có hiểu nhưng chưa được thấu đáo

Của Nguyễn-văn-Hạnh

BUỔI diễn-thuyết đêm
18 Août vừa rồi của
hai ông Dr Nhả và
Nguyễn-văn-Tuyên
tại nhà hội Âm-nhạc là một buổi
đáng cho ta chú ý. Ông Dr Nhả
đại diện cho âm-nhạc xưa (mu-
sique classique). Ông Nguyễn-
văn-Tuyên đại diện cho âm-nhạc
sửa mới (musique rénovée). Hai
ông đem những lý-thuyết nào?

Ông Dr Nhả bảo rằng âm-nhạc
xưa có ý-nghĩa, có trật-tự, có
mức thước, chứ không phải hăm
hỗ, lai trộn như âm-nhạc của
hát cải-lương ngày nay, như
là bản « Vọng cổ hoài lang »,
là bản đờn ông tối ố. Đã vậy
lại còn pha vào giọng tàu, giọng
quảng, mất cả tính cách đờn ta.
Cũng một bài mà người thì đờn
nhịp 8, kẻ lại nhịp 16. Hòa sao
cho được. Chưa nói còn đờn
chơi để phá nhau chơi. Nói
thì hòa mà kỳ thật là chiến.
(Điều này rất đúng).

Ông không cho đờn ta buồn.
Có vui như những bản « Bắc
nam tấn cổng », « Lưu thủy trường »
« Kim tiền ngự giá » v. v... Có
buồn (trong các bản đờn ta,
theo ông thì phần nửa buồn,
phần nửa vui) nhưng buồn có
nhiều bậc. Buồn « Cửu khúc
giang nam » buồn « Nam-xuân »,
buồn « Nam ai ». Những bản
nói trên là bản ông đã đem thí
nghiệm liên trước thính-giả rất
đồng, sau khi nói sơ lược —
rất sơ lược — về những lẽ tôi
đã tóm tắt.

Tại sao đờn ta buồn và người
Annam lại ưa buồn? Theo Bác-
sĩ thì tại «tánh người Annam hay

buồn» và cũng có lẽ tại trong
« Lịch sử ta có nhiều trường buồn
nên người mình hay buồn ». Bản
« Bắc nam tấn cổng » ông Dr
Nhả cho nó có tính cách làm
bản quốc-thiệu được, (nhưng
ông không cắt nghĩa tại làm sao),
nếu sau này nước ta tự trị.
Ông quyết giữ đờn ta cho y
nguyên, cho thuần túy để bảo
tồn quốc túy quốc hồn. Lý
thuyết của ông chỉ có bấy nhiêu.
Đứng về phương diện quốc gia,
ông và những người đồng chí
với ông lấy làm đủ lý lẽ, làm
nhiệm vụ lý thuyết ở xa sự
thực rất xa...

Ông Nguyễn-văn-Tuyên đem
rất nhiều lý-thuyết thật đúng,
chỉ ra người có hiểu âm nhạc,
có khẩu cứu, có lẫn lộn với âm
nhạc để tạo cho nó một cái hình
mới. Ông bảo trong xã hội của
ta, tư tưởng, văn chương, mỹ
thuật, y phục đều có tiến mới,
thì âm nhạc cũng phải theo chiều
mà tiến mới mới hợp. Văn âm
nhạc diễn tả tình thần và nhân
cách mới, thì âm nhạc cũ làm
sao biểu diễn được. Cho nên
ông đề xướng cải lương âm nhạc
(rénovation de la musique).



Tôi phải nhận ông Dr. Nhả
cắt nghĩa bài « Lưu thủy trường »
rất đúng. Tiếng đờn ấy tức là
dòng nước phát ở nguồn, mới
thì nó chảy chậm chậm, sau mau
hơn, khi thì vượt qua mấy tảng
đá đờm ăm ăm, lúc lại êm đềm qua

đồng bằng phẳng, giữa phong
cảnh thanh thú, rồi chia ra
nhiều ngã nhiều ngách, đến khi
đổ ra biển thì lại chảy từ từ...
Chỉ có bấy nhiêu là sáu sắc thái.

Bác-sĩ không cho đờn ta xưa
buồn. Ông liền thí nghiệm. Nhưng
nếu lấy công tâm mà đoán xét
thì tôi thấy nó có dấu vết buồn
nằm trong, nghĩa là không đủ sức
xé cái màn buồn u ám mà đồ
cười, cái rộn, cái sống vào
lòng tôi được. Còn nói gì đến
những bài buồn thì nó buồn làm
sao! Nó u ám, dể dợt, đánh tan
được tất cả nghị lực, tất cả phần
đầu. Đờn ta có buồn thật và
người mình cũng ưa buồn nữa.
Tại làm sao? Ông Dr Nhả nói:
« Tại tính ta hay buồn và cũng
không biết chừng tại lịch-sử ta có
nhiều trường buồn ». Cái tính
cũng như lịch-sử không cắt nghĩa
gì được ở đây. Tại làm sao người
mình hay buồn? Không buồn
làm sao được. Này xã-hội nền
tảng trên kinh-tế, người trong
xã-hội vì kinh-tế đua nhau tranh
giành, ghen ghét, cướp bóc, giết
hại, phản bội, giả trá, hiếp đáp.
Cha con không từ hiếu, anh em
không ruột thịt, vợ chồng không
tình nghĩa, bạn bạn không trung
tín. Từ hiếu, ruột thịt, tình
nghĩa, trung tín chẳng qua cái
lợi, điều ấy chúng ta đã được
kinh nghiệm hoặc nơi ta hoặc
nơi người khác. Hàng lao động
vô sản đại-đa số lại càng bị diễn
trong những tuồng phi ân bội
nghĩa, vô ân vô hậu, bất nhân bất

đạo nhiều hơn hết. Xã-hội tổ-
chức như thế người ta không
buồn sao được. Người trong xã-
hội đó bị chế-độ tàn khốc bao
vây, đè nén và lại không thấy
đường nào thoát thân thì tiếng
đờn ai oán náo nùng cảm động
họ ngay. Tiếng đờn than khóc
gợi nước mắt họ hoặc chảy ra
ngoài mắt, hoặc chảy trở vào
tim, tiếng đờn tri-âm sẽ xô bứt
những nỗi lòng họ đương mang
triệu triệu đầy đầy. Người ở xã-
hội ấy không làm sao ưa thích
những tiếng vui cười đùa bỡn,
những điệu bộ nhảy múa, ca
bát đầy sự động, sự sống. Người
ta đương khốn nạn, những cuộc
vui dòn chỉ kêu lòng phần uất
họ thêm ra mà thôi! Người ấy ưa
tiếng mưa dầm suốt đêm, hơi
gió lạnh buốt xương, giọng
sóng gầm bờ biển lúc canh
khuya, giọt sương gieo nặng
trên lá, tiếng dế tí té canh
trường. Họ đọc văn thơ khóc
kể, họ xem tranh vẽ tiêu điều xơ
xác, họ mới thích. Cái buồn
ngoài nó gọi cái buồn trong cửa
họ cho họ hả hơi. Người trong
xã-hội ấy lấy làm thích nghe
Phật dạy « bá nhân », nhân nhục
mà tu niệm để thoát cái kiếp
trần này là kiếp « trầm luân khổ
hải », thích nghe Khổng-tử dạy
tùy thời và khoan dung để tề
gia trị quốc, nghĩa là đem một
chữ-nghĩa che cái cảnh bất giải
để tự an ủi mình.

Cái tâm hồn buồn khóc sụt
sùi đờn xưa của ta biểu-diễn
được biểu diễn một cách mộc
mạc mà thôi. Đờn phong-kiến
ấy rất thích hợp với cái xã-hội
không biết qui thì giờ, hội hiệp
nhau năm bảy bận trong một
cảnh yên tĩnh, có người lo

chăm trà để uống từ hớp, đủ
thời giờ hưởng cái hương vị trà
ngon. Rồi thỉnh thoảng lên giảy,
có ai hối mà nhịp mau, đạo
mạo ngồi hết giờ này sang giờ
kia, khỏi phải lo đói, lạnh, rách
rưới, vợ nghèo con cực. Cái
đờn đó đi cặp với đánh cờ
trường, đánh hồ, viết liên nơi
nhà phú hào ăn không ngồi rồi,
tiêu khiển ngày giờ rất là âm
thầm xa xỉ... Họ sang, họ no, họ
đờn cho xót ruột, cho mềm lòng
đàn bà con gái.

Đờn xưa của ta biểu diễn cái
tâm hồn buồn của một xã-hội
tổ-chức để gây buồn. Đờn ấy
là sanh sản của một xã-hội,
chịu ảnh-hưởng của xã hội, rồi
trở lại ảnh-hưởng xã-hội, ràng
buộc xã-hội đó trong cảnh buồn,
làm cho tiêu hồn, làm cho nản
chí, làm cho mệt mỏi, làm cho
mất chí phấn đấu, làm cho bít
lối nghệt đường, giam hãm tâm
hồn người ta mãi trong cái ngục
buồn. Cái ảnh-hưởng liên quan
(interdépendance) nó quan trọng
lắm. Nhà xã-hội học không nên
không chú ý. Ông Dr Nhả muốn
giữ lại đờn cũ, vô ý mà đắc tội
với xã-hội. Tôi nói đắc tội là
đứng về mặt xã-hội. Chớ về
mặt cá-nhân thì bác-sĩ có lý
của bác-sĩ. Vì Bác-sĩ là người
sung sướng ở chế-độ này, Bác-
sĩ thuộc về hạng người ta gọi
thượng lưu, phú quý. Bác-sĩ no
đủ, huống chi bà giáo vợ của
Bác-sĩ cũng có địa-vị trong xã-
hội, ăn lương mỗi tháng trên
hai trăm bạc. Bác-sĩ rất có lợi
mà gìn giữ lại chế-độ hiện tại.
Nhưng đó là việc riêng của
Bác-sĩ.

(Còn nữa)

Een souscription Mấy bộ sách của **Dào-duy-Anh** Việt-nam văn-hóa sử-cương

(Esquisse d'histoire de la civilisation annamite)

Người Việt-nam muốn hiểu văn vật chế độ, phong tục lễ
giáo, tư tưởng học thuật của nước nhà, cùng cách sinh hoạt
của quốc-dân xưa nay duyên cách thế nào, cần có bộ sách
này. Sách dày non 300 trang khổ to, sẽ xuất bản vào cuối
tháng Octobre 1938. Định giá... 1p.50. Giá dự ước... 1p.20.
(Ở xa thêm 0p.20 tiền cước).

Không-giáo phê-bình tiêu-luận

(Essai critique sur le confucianisme)

Sách dày hơn 300 trang, sẽ xuất bản vào cuối tháng No-
vembre 1938. Định giá... 0p.60. Giá dự ước... 0p.40. (Ở xa
thêm 0p.13 tiền cước).

Pháp-Việt Từ-Điển

(Dictionnaire Français-Annamite)

Đã xuất bản quyển Thượng A-M (2000 trang). Quyển Hạ
M-Z (hơn 1000 trang) sẽ xuất bản trong năm 1939. Giá dự
ước từ 1er Septembre 1938. 10 tập 16p.00. Hai quyển bìa
vải chữ vàng 17p.00. (1a xong bản Hạ sẽ lên giá nữa).

Xin giấy dự ước về **QUAN-HẢI TÙNG-THƯ**, 29 Paul Bert.-HUẾ

Madame

Tương-van-Huân
200, rue d'Espagne. — SAIGON

BÁN ĐỦ ĐỒ THÊU

REN, CHỈ LAINE (Gửi contre remboursement)

Savon TRÁI-THO'M

HIỆU THAI-PHONG

72% dầu — 186 Quai de Belgique — Saigon

MỘT QUYỀN SÁCH MỖI NÊN TÁN-DU'ONG:
NỘI LÒNG ĐỒ-CHIỀU

DOC xong sách Nội lòng Đồ-Chiều, tôi muốn vì quốc-dân tán-dương. Tôi không muốn gọi đó là phê-bình như ở các quyền sách khác. Giá-trị đặc-biệt của nó khiến tôi không dám để cho độc-giả xem thường, coi ngang hàng với các quyền sách xuất bản hằng ngày, trong lúc sách khảo cứu về sử-học rất hiếm ở xã-hội mình. Vì cái tính cách hiếm bời đó mà mỗi khi có một quyền sách khảo-cứu lịch-sử ra đời, tôi rất lấy làm trân-trọng, cũng như ba năm trước đây chúng tôi đã có dịp tỏ lòng yêu mến quyền « Trống giồng sông Vị » của ông Trần-thanh-Mại (báo Sống số 24, 21-7-35).

Huống chi, một quyền sách khảo-cứu về sử-học có giá-trị vô song như quyền Nội lòng Đồ-Chiều thì lại càng đáng nên mến yêu mà trân trọng biết bao nhiêu. Thiết là một cửa bầu vô giá trong văn-học-giới và sử-học-giới nước ta.

Tôi nói như thế các bạn đừng nghĩ rằng tôi nói quá lời, khi xem thấy quyền sách đó chỉ hơn một trăm trang nhỏ, mà đã hết phần nửa là chép lại thơ văn cũ.

Ai có từng làm việc khảo-cứu sử-học ở nước ta mới thấy lời tôi nói là phải. Sử-ký làm về

việc triều-đình vua chúa, lương-tướng danh-thần thì dầu có khó cũng còn chưa là khó lắm. Đến như phải khảo-cứu về lịch-sử của một người học trò, một anh văn-sĩ, một thầy-dồ không tước-vị, không thế-lực, không quyền hành giữa xã-hội đương-thời, với đời, văn-chương là phần ảnh của một thời đại như Đồ-Chiều hay Tú-Xương, chẳng hạn, thiết là một việc khó khăn hết sức.

Có khi chỉ tìm một con số ngày tháng, một con số nhỏ thôi, mà cũng phải mất ngót đôi ba tháng trường mới tìm thấy được.

Tay phải bươi móc, lục lạo không biết bao nhiêu giấy tờ rách nát, mũi phải ngửi bít không biết bao nhiêu bụi bậm mốc meo.

Huống chi một quyền sách, cần phải có bao nhiêu con số, bao nhiêu việc phải khảo-sát lại, đối chiếu nhau, cho đúng, cho ăn khớp với nhau mới đủ tài liệu để viết nên một quyền sử-ký.

Sách NỘI LÒNG ĐỒ CHIỀU do ông Phan văn Hùm biên soạn, nhà Đồ-phương-Quê ở Chợ-lớn xuất-bản. Sách in sang sủa. Chữ in rõ ràng; quốc-ngữ in thiết đúng, có cả dấu hỏi dấu ngã. Dày 116 trang; giá 0p 50

Cái công-phu đó, nếu là ở những nước văn-học phồn-thịnh, sách vở như rừng không có một việc gì là không ghi chép cẩn-thận tỉ-h-tuòng, ta chỉ dụng-công tìm là thấy được. Đến như nước mình thì lại khác. Tho viện không đủ, sách vở không có nhiều. Sách vở chữ nôm, chữ Hán thì phần nhiều là thi-tập văn-tuyển những thi-ca, chiếu biểu, tình nghĩa văn sách, không có mấy quyển ghi chép những biến-cổ xảy ra trong xã-hội. Thỉnh thoảng cũng có, mà ngày tháng mơ-hồ, trước sau lộn-xộn, nơi chỗ lại không phân-minh. Những sách đó lại tản-mác ở các tư-gia, nhà nào giữ lấy làm của riêng nấy, chớ có gom góp đâu ở một chỗ nào.



một thơ-viên nào dễ tiện cho người muốn tra-cứu sưu-tầm. Bảy tám mươi năm gần đây, lịch-sử nước ta tiếp xúc với người Pháp, thì mới nhờ được ở các sách vở báo-chí tờ giấy chữ Pháp tìm ra tài liệu. Mà phần nhiều những tài liệu đó được rõ ràng chắc chắn lại là ở các công-văn, nhưng công-văn thì không phải ai cũng có quyền xem được dễ dàng như các thơ-viên công khai.

Tôi sợ dĩ nói nhiều về việc sưu-tầm tài liệu đó là muốn ai nấy thấy rằng lời tôi tán-dương Nội lòng Đồ-Chiều không phải là lời thiên-chấp.

Từ đây, tôi mới đi thẳng vào đầu bài, quyền sách tôi muốn nói.

Nội lòng Đồ-Chiều là một quyền lịch-sử ký sự, ghi chép nỗi đau lòng mất nước của một nho thi-sĩ Nam-kỳ về triều Thiệu-trị, Tự-đức, cụ Nguyễn-đình-Chiều. Nội lòng Đồ-Chiều đã làm sống lại cảnh xã-hội đương-thời, cho

người đọc thấy rõ lại trước mắt những phong trào, những cảnh-ngộ đã kích-thích xúc-dộng đến tâm hồn tình cảm của con nhà văn bấy giờ, cụ Đồ-Chiều.

Rồi những mối kích thích, xúc-dộng đó, khiến cho cụ đau đớn lòng vì những điều nghe thấy (nói nghe vì cụ Đồ-Chiều có bệnh mù) mới làm ra những văn thơ lảm-ly thống-thiết, khổ não bi-thương.

Ông Phan-văn-Hùm, tác-giả Nội lòng Đồ-Chiều, đã nhiều công phu sưu-tầm tài liệu, lại giàu tình-cảm đề đặt mình vào cảnh-ngộ tình-thế của người xưa mà khảo-sát, mà dò-dẫm đến tận cõi lòng u-ẩn, kín-đáo âm-thầm của một nhà văn sống khoảng bảy tám mươi năm về trước, vì tàn tật phải đành ngồi nghe nước mắt nhà tan, non sông long lở.

Cảnh quốc-phá gia vong thật là một cảnh dễ đau lòng; mà lòng cụ Đồ-Chiều có thiết đau, nên lời thơ mới ai-oán thiết-tha; và lòng người viết lịch-sử cụ có thiết đau, nên lời văn mới chan chứa nỗi niềm ưu-ái.

Nói ra nhiều nứa, âu cũng là thừa, vì ai đọc xong Nội lòng Đồ-Chiều lại không có những cảm-giác thương tâm như vậy.

Nay tôi muốn vì độc-giả kẻ ra đây một ít công-phu, học-lực, văn-tài và tru-diễm của tác-giả Nội lòng Đồ-Chiều.

1' - Về tài liệu thì thiết là phong-phú. Tôi đếm có ngót 20 thứ sách báo, vừa Tây vừa Nam, vừa chữ Nôm chữ Hán mà tác-giả cần phải dẫn ra. Đó là chưa kể những sách mà không cần phải dẫn để khoe công.

Cái công phu khôn học đó đã cho ta thấy lại địa-đồ Saigon hồi Đồ-Chiều đối chiếu với các đường phố, các thôn xóm của thành-phố Saigon ngày nay, và cũng cái công phu khó nhọc đó đã cho tác-giả biết được năm ông chủ-tĩnh Bentre hội-đam với Đồ-Chiều mà chính con ruột ông Đồ không nhớ được năm nào.

ĐÔNG-HỒ

Coi qua trang 8

AI CŨNG NÊN NHỚ

1- Trong bà con, ai có cần chỉ về về pháp luật thì hãy đến nơi Phòng Văn của ông Phan-văn-Thiết n° 43 rue Aviateur Garros Saigon. Mỗi lần có vấn đề về một khoản giá 5 đồng ngoài ra có làm việc gì khác thì từ 15 đồng tới 100 đồng.

ĐÃ CÓ BẢN:

TUY-LÝ-VƯƠNG

của TRẦN-THAHN-MAI

Cuốn lịch-sử ký-sự đầu tiên của nền văn-học Việt-nam Sự tái tạo hoàn toàn của suốt một thế kỷ thứ XIX Đời ông hoàng bà chúa - Những phong-tục xưa - Những lễ nghi cũ - Những chuyện ly-kỳ về đời công và đời tư của hầu hết yểu-nhân Việt-nam trong thế-kỷ trước.

Trong Tuy-lý-Vương, các bạn sẽ thấy sống lại một trăm phần trăm cả một thời đại xưa, với tất cả những cái oanh-liệt, hùng-tráng, vĩ đại, những cái dài-các, sang trọng, trưởng-giã của nó, cũng như với những sự dễ tiện, ô nhục, ám muội, những sự khốn đốn, thương tâm của nó.

Đọc Tuy-lý-Vương, các bạn sẽ thấy hoạt-động một cách rõ rệt những tên lầy lừng bắt hủ: Minh-Mạng, Tự-Đức, Hoàng-Bảo, Tùng-thiện-Vương, Tôn-thất-Thuyết, Trần-tiên-Thành, Phan-đình-Phùng, Hiệp-Hòa, Ông-ích-Khiêm, Nguyễn-tri-Phương, Phạm-phủ-Thứ, Hoàng-kế-Viêm, Nguyễn-Thân, Nguyễn-hữu-Độ v. v. .

Tuy-lý-Vương tố giác cùng các bạn tất cả những điều bí-mật về triều-đình Huế trong thời kỳ chuyên quyền của 2 quan phụ chánh Trương và Thuyết.

Tuy-lý-Vương là cuốn phim hùng tráng chiếu lại những hành vi lịch sử to tát, đúng y như lúc nó đã xảy ra: phỉ-ên-triều phế vua Dục-Đức, cuộc bạo sát vua Hiệp-Hòa, trận Thuận-An thất thủ, trận giặc Cũ-Đình v.v. .

Tuy-lý-Vương là tác phẩm thứ hai của tác-giả Trống Giồng Sông Vị. Sách dày ngót 200 trang giấy xộp (papier bouffant). In lối mỹ-thuật do nhà in lớn ở Hanoi ấn loát. Giá bán 0p.75. UNG-LINH xuất bản, 7 rue Chùa Bà, boîte postale n° 60 HUẾ.

GIÓ TRÁI MÙA

— Lay đám cưới buồn cười đến chết,
Lay bàn thờ, lay hết họ hàng.

BỎ « LAY » ĐI

— Nước Nam mình thiệt là đa sự
Bày đặt nhiều nghi lễ lời thôi!
Phép xưa nay đã cũ rồi,
Sao còn chẳng chịu theo thời đời

Thật là nhục nhã bề bàng,
Còn gì nhân phẩm hỏi phường
mày râu.

Đầu tiên hãy nói ngay cái « lay ».
Cứ khư khư giữ mãi không buông
Nếu mà tục lay vẫn còn,
Mong gì tiến bộ hỏi hồn Việt-Nam
— Vì cái « lay » đã làm bao kẻ,
Phải hạ mình như thể ngựa trâu.
Nhục nhằn dễ tiền đến điều,
Mong gì mở mắt mà theo kịp người.

— Từ lúc có phong trào Âu-hóa.
Tục « lay » xưa tuy đã bỏ nhiều
Nhưng mà còn vẫn eo xèo,
Trẻ mong bỏ dứt, già đeo theo
hoài,
Già rằng: « Mấy mươi đời vẫn
hiển,
« Tục « lay » xưa truyền đến ngày
nay,

— Đám dân quê vào nơi quyền
quý,
Dưới chơn quan, bái quy lạy
xưng.
Tại sao họ chẳng biết rằng
Mình mà có tội chẳng thẳng nào
tha.
— Nào bao kẻ tin ma, cùng thánh
Cũng lạy xin chữa bệnh, cầu
duyên

« Nếu mở bỏ mất tục này,
« Quốc hồn, quốc túy đi « Táy »
còn gì ! »
Trẻ rằng: « Phải biết tùy thời-đời
« Lay cũng còn, sống nổi được
đâu.
« Hay gì khom cổ cúi đầu,
« Làm trò hát bội coi sao dị hóm ! »

Thật là vô ích tốn tiền.
Thánh thần nào phải những
phương đầu cơ.
— Kể đòi khó nằm lê đường xá
Đề cầu xin thì bỏ miến ăn,
Phải quỳ, phải lạy, phải van,
Ngó sao thế thắm hết còn nói chi
— Đám thanh-niên tình si bao kẻ
Gặp giai-nhà mong thốt tình yêu.
Cũng quỳ, cũng « lay » đến điều
Còn đâu khi-phách anh hào hời ai
— Ôi cái « lay » nói sao cho hết
Ngày giờ cùng ngày tết, đám ma
Trời ơi! có thấu chăng là,
Sao ông nỡ để người ta lạy người.

Quốc dân ta đồng tâm nhứt đức.
Đem bình hương bát nước đưa
lên
Khấn hồn « lay » có linh thiêng.
Mau mau xa lánh khỏi miền
Viêm bang.
— Nếu nó còn lang bang đất Việt
Nếu nó còn lê lét xứ này.
Trước sau rồi cũng có ngày,
Cho lên gươm máy cho máy ra
ma!

CHÀNG BA



ĐÃ HOÀN TOÀN MỞ CỬA TIỆM MAY TẠI TRƯỜNG

MỸ-NGOC NỮ-CÔNG

7-9-11, rue Sabourain -:- SAIGON

Thợ may thiện nghệ, chuyên may đồ mốt sắc sảo rất có mỹ-thuật. Xin quý bà, quý cô viếng trường MỸ-NGOC NỮ-CÔNG một lần sẽ thấy cái tài dạy nữ-công đặc sắc và nghề may đồ khéo léo của chúng tôi. Hiện trường đang cần dùng 10 cô học-sanh học bao ở trong mà đồ học về nhà trường chịu.

HÃY VIẾNG

MỸ - NGOC NỮ - CÔNG
7-9-11, rue Sabourain -:- SAIGON

Nỗi lòng Đỗ-Chiêu

Đến ngày tháng, thì thiết tác-giã đã chịu khó với nó vô cùng. Theo âm - lịch, chưa rõ ngày tháng can chi, lại chưa rõ niên-hiệu vua, chưa rõ từng ngày từng tháng của Dương - lịch. Chẳng những ngày tháng trong phần ký-sự là phần chính văn mà cho đến phần phụ-văn, chủ-thích những thi-ca, ngày tháng cũng đều ra cần thận.

Ví dụ như chủ-thích câu: « Sách Lỗ biên rồi khó thấy lân » và câu: « Khoẻ mắt Hi-Di trời ngủ-qui », tác-giã tìm cho được năm Khổng-tử chép kinh Xuân-thu, và năm Tống Thái-tổ lên ngôi (chỗ này nhà in đã làm một lỗi: Tống Thái-tổ lên ngôi đáng lẽ là năm 960 sau Tây-Nguyên mà trong sách in là trước Tây-nguyên) (trang 58).

Nhưng cái đó làm cho tôi kinh ngạc ít hơn là tác-giã đã tìm ra « Lý Lăng: tướng Hán Võ Đế, năm 99 trước Tây-nguyên, đánh Hung-Nô... » để chủ - thích câu thơ « Cổ úa hoa tàn mã Lý Lăng » (trang 63).

Thiết là công-phu, thiết là khó nhọc!



2' - Về học lực, thì tác-giã tỏ ra là người bác lãm-quần-thor, dấn-giang-chú-thích thịnh-thoảng thấy có bách-gia chư-tử, giả-sử ngoại-truyện, Đường-thi Tống-thi, đến sách bói sách thuốc, Nan-kinh Tố-vấn v. v. ... đều rành-rọt lắm. Dùng chữ và mượn thành ngữ như một nhà thám-nho cựu học, như chữ qua phân, chữ lang bối v. v. ... Cái học lực đó nếu là ở ông Tùng-Vân, ông Đỗ-Nam, ông Chương-Dân, ông Lê-Thần, hay là ở các ông thám-nho Trung, Bắc thì chưa ăn thua gì thật; nhưng ở một người tân-học Nam-kỳ, chốn cựu-học đã điêu tàn, thì thiết đáng phục vô cùng.



3' - Về văn-tài thì tôi không phải tán-thưởng nữa. Vì tác-giã nó đã tự giới thiệu nhiều. Chẳng những ở quyển sách mới xuất bản đây mà trên báo - chương mười mấy năm nay, độc-giã đã từng thưởng-thức, hoan-ngình lời văn chắc chẽ, nghị-luận hồn hậu của tác-giã rồi. Ở đây, tôi muốn nói về một vẻ lạ, một vẻ « nên thơ » điểm-nhiêm trong sách Nỗi lòng Đỗ-Chiêu.

Phụ-Nữ Tân-Văn số 270, ngày 13-12-1934, phê-bình sách Lối-Hoa của Tri-Đức học-xá, ông Phan-văn-Hùm viết:

« Thiếu thời, hoặc có lúc tôi cũng nghĩ mình là văn-sĩ, hay sẽ là văn-sĩ. Song mộng thiếu-niên ngày một tỉnh dần. Bây giờ phải viết, thì nếu không vì sinh kế gấp rút, cũng vì cần nói cho rồi một nỗi bận lòng. Trót biết không có văn tài, không còn hy-vọng luận văn-tài, thôi thì « trả nợ đời », còn hơn gọt chữ. »

Nay đọc sách ông viết, ta mới thấy rằng ông không phải là không có văn tài, và ông cũng không phải là không biết gọt chữ. Hay là vì thiên tài vốn có, ông không định gọt chữ, mà

tự nhiên chữ gọt sẵn-sang dưới ngòi bút ông chẳng.

Ta thử đọc: « ... để vợ con ở lại quê nhà, mà thui thui một mình nơi quán khách. Hai mươi bảy tuổi! Chẳng xuân tơ liễu còn xanh, nghĩ sao cho thoát khỏi vành ái ân. Hướng chỉ quê người chiếc bóng, lại nghiệp phong lưu, sóng gió lòng xuân đã đành xao-xiêu dề » (trang 10-22) thì phảng phất như đọc văn ông Tam-Lang khi viết Giọt lệ Sông Hương hay là chuyện Lê-phong-Ảnh.

Hay thử đọc: « Tuy ở Saigon, tuy còn nhỏ, nhưng mà nhiều ít cũng đã nhờ phần vua về mặt thơ-hương .. Lòng hiếu tử, dăm quan-hà, trắc tị với tròng máy bạc phau tuôn, khôn cầm huyết lộ... Gặp rút đất ỷ khôn học phép, lòng hiếu-thân thêm kéo những đường dài... » (trang 18, 19, 20) thì ta lại nhớ đến văn của ông Mai-nhạc dịch Tuyệt Hồng lệ-sử hay của ông Tùng-Vân dịch Dư chi-phu.

Hay thử đọc: « ... đạn nhiều lắm lắm, máu rơi lắm lắm, bắn đổ Lục-lĩnh lem luốc vấy vò » (trang 28) thì cảm động ai hoài như khi đọc văn của ông Á-Nam trong ba tập Giấc mộng phù s nh.

Lại thử đọc: « ... Nơi đó, tiếng súng xa tai mà thương lòng khôn rứt. Đả mà việc trước chưa người, lại nhồi thêm mấy hồi bình lữa nữa, làm cho càng dớ-dối vết thương xưa... » (trang 29) thì có một giọng thê lương não-nuột như một tiếng thở dài, là tiếng rời thành thốt của « Giọt lệ thu » bà Trương-Phổ.

~~~~~

## NƯỚC VIỆT-NAM TA ĐÂU CÓ 25 TRIỆU DÂN

THUở giờ, sự tin tưởng của dân-gian, trong các bài ca câu hát, và trong nhiều sách giáo khoa, đều cho nước Nam có 25 triệu đồng-bào, nghĩa là dân-số ta có 25 triệu người. Không biết các cụ mình trước bằng cứ vào đâu mà tin có con số ấy vì nước mình xưa có mấy khi làm cuộc điều-tra nhơn-số toàn quốc cho đúng được đâu.

Nếu quả có đúng đi nữa thì dân-số ta bây giờ chắc là 27 hay 28 triệu mới phải. Vì bảy tám chục năm nay tiếp xúc văn-hóa mới, về các điều kiện vệ-sanh tốt đẹp hơn trước, người ta đẻ nhiều và con nít ít có yếu-tử, thì dân số tất phải tăng gia chớ sao.

Nhưng sự thiệt dân-số ta chưa được 20 triệu.

Kinh-tế-cuộc Đông-Pháp mới lập bản thống-kê về địa-diện và dân số xứ Đông-pháp như sau này:

Bắc-kỳ: 115.700 ngàn thước vuông có 8.700.000 dân.

Trung-kỳ 147.600 ngàn thước vuông, có 5.656.000 dân.

Nam-kỳ: 64.700 ngàn thước vuông, có 4.616.000 dân.

Cao-miên 18.100 ngàn thước vuông, có 3.046.000 dân.

Lào: 231.600 ngàn thước vuông, có 1.012.000 dân.

Càng thử đọc: « Ngồi giăng nhĩa năm ki h bốn truyên ở tận nơi chơn trời g c biển, tiên sanh đề tri vãn vơ theo ngọn triều biển-cổ lan bũa dần từ Nam ra Bắc... Những cái tin như thế, mỗi cái tới là cõi lòng tiên-sanh mỗi thêm héo don, như còi thu mỗi lượt gió may hiu hắt thổi là mỗi lúc-đắc rơi vàng... (tra g 46, 47) thì ta mơ màng nhớ lại giọng buồn rầu eo-não, than thở về nỗi tuyệt-vọng ái-tình của Tố-Tâm, một nhân vật của ông Song-An.

Và như đọc: « ... Làm thầy đồ, làm thầy thuốc, cứu xác thịt, cứu tinh-thần, hai phương diện cũng nhau như lang bối, làm lương-tướng làm lương-y, địa vị tương-đương, được một này sánh tày một nọ... (trang 43) thì dầu cho không là đối chao-chát từng chữ một mà mạch văn hếch như lối biển ngẫu của văn tứ lục.

Văn tài như vậy mà bút-thế thì thần-diệu linh hoạt dễ khiến cho người đọc thương tâm cảm khái như câu: « Súng bắn thì oai thời đạn bay, bay bổng, không nhằm vật, không hại người, nhưng trúng nặng thương lòng sĩ phu trong nước » (trang 18). Và như câu: « Trương Định bị Huỳnh Công Tấn bắn gãy xương sống, chết tại Kiền Phước » (trang 30) là một câu tả thực, cổ ý tả thực rất khéo, rất đặc thê để làm cảm động lòng phần uất... »

Kỳ sau sẽ xin nói rõ về một cái tối-dại-ưu-diêm của tác-giã khi viết sách Nỗi lòng Đỗ-Chiêu và đem một vài chỗ khuyết-diêm, tưởng cần phải bổ-chính, đề bàn lại với Phan-quân.

ĐÔNG-HỒ

TRƯỜNG ĐẠO THAO VY  
32-34, rue A. Garros - SAIGON

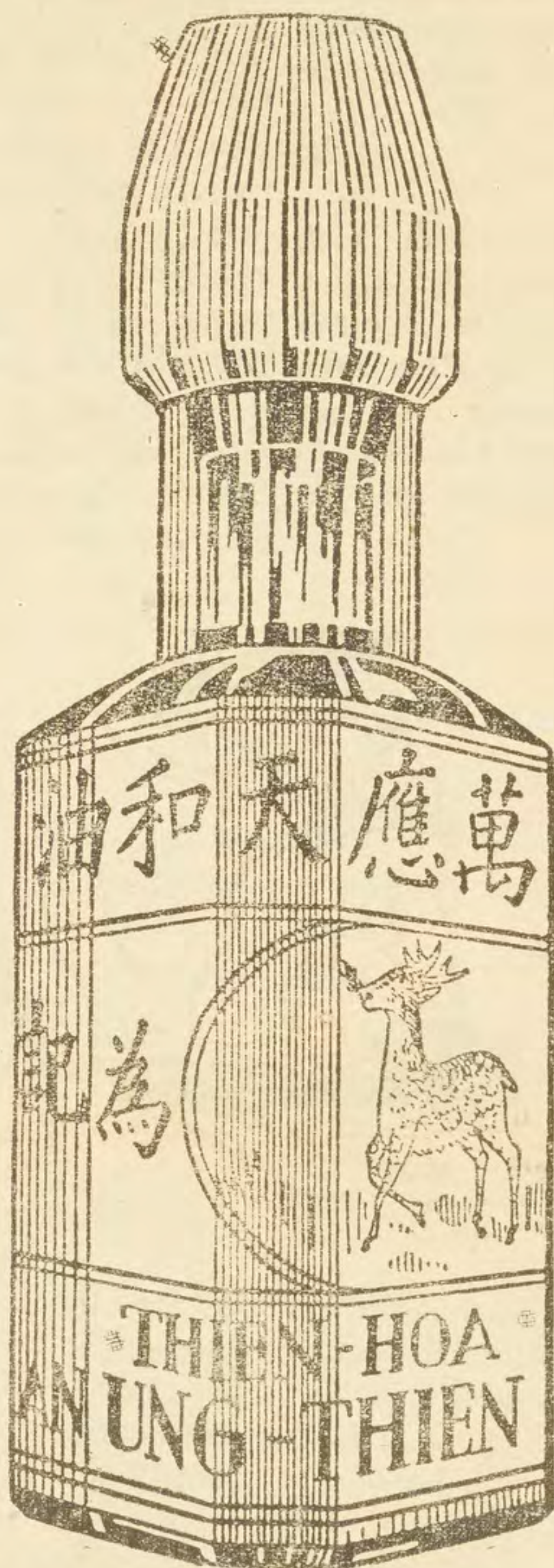
Dạy từ lớp chót (Cours Enfantin)  
đến lớp nhứt (Cours Supérieur)

Thầy giáo lựa chọn kỹ càng và có kíp-nghiem  
nhiều từ 7, 8 đến 30 năm trong ty Giáo huấn

Học trò nghèo sẽ được giảm hoặc cả, hoặc một phần  
học phí.

Xin vô học mau kéo hết chỗ

## DẦU THIÊN-HÒA



VE LỚN

0.26

VE NHỎ

0.10

TRỊ BẢ CHỨNG HAY HƠN HẾT  
THIÊN-HÒA ĐƯỜNG 208 rue Marins, CHOLON

RƯỢU BÒ MẠNH

NÉO - TONIQ

Của Bác sĩ PÉRIÉ

Ăn ngon, Ngủ khỏe, Bò sức, Vượng  
thần, Trị rét, Ngừa Lao  
Nam, Phụ, Lão, Ấu, đều dùng đáng.

Bán tại: PHARMACIE KIM-QUAN  
90 Bonard SAIGON

TRƯỜNG XE HƠI  
của TRỊNH-HƯNG-NGÀU

95-95 bis rue Lagrandière - SAIGON Tél. : 20.425  
66, rue Piquet - PHNOMPENH

Bảo kiết lấy giấy thi xe nhà, xe đồ v.v.  
Giúp xét xe và có đường chạy  
Làm mau và chỗ đáng tin cậy  
MUA BÁN XE

NƯỚC ấy, tôi muốn gọi là nước hồ vì nó chảy âm thầm không ai thấy cũng như Đào, cô gái giang hồ hằng đêm bán dâm ở trên làn nước ấy đã âm thầm khóc than mệnh bạc mà chẳng ai hay. Nước ấy thì ra chẳng phải để cho khách hồng-quần rửa bụi, cũng không phải để cho người râu mày rửa nhục mà chính là để cho tình nhân rửa mặt cho tình nhân lúc mặt họ đầm đìa hạt ngọc tuôn chảy vì nhau.

Làn nước ấy là cái thau chung cho mọi người trên sông mỗi buổi sớm mai. Và ai nấy đều tin rằng khi nào cũng đã có một đứa trẻ vô hình luôn luôn thay thau nước ấy tuy không hề đọc kinh Dịch của Phu Tử và chẳng từng biết đến câu nói của Heraclite bao giờ.

Người ta biết rằng về thể kỷ thứ ba sau Thiên Chúa giáng-sinh, lúc mà kinh thành Huế đương còn mang tên là thành Khu-Túc và đương còn thuộc về Chiêm-thành thì con sông Hương mà bây giờ đẹp như cả một bài thơ Đường, hồi ấy còn hẹp lắm. Nhà khảo cổ cho ta hay rằng theo một bài thơ Chăm (1) khắc trên tường đá ở tháp Trà-kiền (Quảng-nam) thì dân Chăm gọi giòng Tiên-kim-Thủy là giòng nước trong. Và giữa giòng nước trong ấy, thổ dân thường đưa rước Phật ra tắm mỗi lần có lễ. Sở dĩ sông Hương hẹp chỉ vì hồi ấy nó mới là giòng suối và chưa gặp biển. Đến bây giờ trái bao thế kỷ với bao sự biến cố, nó mới có cái vẻ đẹp của ngày nay.

Có nhà du-lịch ở từ viễn phương đến đã nói rằng mình yêu sông Hương như yêu một nường gái đẹp. Mà hẳn hẳn cho sông Hương biết bao, lúc ta hay rằng người ấy đã từng đặt chân lên đủ các thắng cảnh trong hoàn cầu.

Khách du ở xa đến, ai chẳng muốn một đêm trăng thả thuyền trôi sông Hương để hưởng bao nhiêu cái thi-vị của lịch sử, của văn chương và của nhan sắc hòa hợp dưới một nền trời trong trẻo thanh thanh. Nước hồ Hương chia làm ba đoạn dành riêng cho từng hạng khách thả thuyền; ai muốn ngắm cái thú gì thì hãy chọn ấy «mảnh nước»



(TIẾP THEO SỐ BÁO 49)

## IV. - NƯỚC HỒ-HƯƠNG

mà cảm sáo chó không thể vui chơi lộn xộn được.

Miệt dưới Nam Phổ lên đến đầu cồn Hến là để cho xã hội lá bạc cây bài: mở sông đổ bác ở khoảng đó khỏi lo ai khuấy rầy hay bắt bớ. Từ đầu cồn Hến lên đến cầu Giã Viên là dành cho xã hội phù hoa, truy lạc. Đó là nơi sân khấu của đám thần, của phù dung tiên tử. Từ cầu Bạch Hổ trở lên là giòng nước của tư tưởng, thi văn dành cho nặc khách, tao nhơn.

Câu hát:

Một giòng nước trong, mười giòng nước đục, một trăm người tục, một chục người thanh...

Có lẽ là của một ả ca kỹ trên sông Hương đã dụng ý mà đặt «mái dầy» của cô lái đò? Giọng ra, đã khinh lang chơi mà hát ra, vì thiệt ra thì mỗi đêm trên làn nước lặng lẽ kia bạng đi chơi tục thì nhiều mà kẻ đi chơi thanh thì rất ít! Một con thuyền một túi thơ, một bầu rượu không phải những cái mà ai cũng có thì lẽ hưởng được Chờ ôm ấp một gái đẹp bên cạnh một ngọn đèn dầu phụng thì là công việc của mọi người!

Con thuyền của sông Hương nó có một vẻ đặc biệt riêng mà một nhà du-lịch người Pháp đi chơi với tôi cứ tấm tắc khen ngợi mãi mãi. Mà thiệt con thuyền xinh xinh ấy quả đáng được cái hạnh phúc đậu trên giòng nước ấy. Nằm trong lòng thuyền, mình có thể tưởng rằng đương nằm trên vén gỗ. Không một chút chao động! Thả bức rèm xuống thì có thể nhìn ra thấy rõ cả cảnh vật mà chẳng con mắt tò mò nào có thể nhìn thấy mình ôm ấp hoặc Nhan sắc hoặc Phù Dung-nương.

Nhơn thấy đám xuân xanh có ý sao nhãng con thuyền xinh để chơi «canot» và «péris-soire», một nhà du lịch tây phương khác tỏ ý lo sợ rằng nghe. Giòng nước cũng «tổp» một ngày kia không khéo người lái đò ngọt với mạn thuyền.

annam lại muốn đóng thuyền theo kiểu ở thành Venise (gondole). Người ấy cứ dặn tôi bảo phải hờm mà ngăn đón cái phong-trào ấy ngay từ trong trứng. Vì nếu để cho gondole đậu bến Hương-giang thì sẽ tiêu mất cả vẻ thơ của con sông đẹp.

Đến Huế, người khách du lịch ban đầu chỉ tưởng rằng con sông Tiên Kim đẹp là ở chặng ngang qua thành quách phố phường. Lầm. Cái đẹp của hồ Hương không phải ở khoảng đó mà chính là ở lối từ Thiên Mụ trở lên.

Có ai, đêm đã khuya, lúc bóng trăng đương rung rinh trên nước lặng, nghe giọng hò «mái dầy» của cô lái đò? Giọng hát ấy thấm trầm, náo nức, thấm thía vào tâm hồn. Đó là khúc ca ở tự đáy lòng đưa lên của một dân tộc đương gọi hồn nước: dân tộc Chiêm-thành hồi bị giày đạp dưới gót chân người Việt-nam trong cuộc nam-tiến. Có hai giọng hò «mái dầy» là giọng Huế và giọng Quảng-trị mà giọng hay và buồn hơn là giọng thứ hai.

Giọng «mái dầy» Quảng-trị còn sắc cả điệu hò «bung» của người Hời. Thiệt là cả một khúc đoan ca giải tỏ cái hận vong quốc.

Có Tô thành ngoại Hàn-san tự Dạ bán lơ chung thanh đáo là khách là o thuyền.

Nghe hò tôi tưởng như lạc chân vào một xứ buồn mà giọng hò càng kéo dài ra, tôi càng thấy như bị hút chon bị ngập... Tôi có cái cảm giác như, trong một giây, các mạch máu của tôi đều đứng lại và cùng trong cái giây phút không thể nói ấy, cảnh vật chung quanh tôi đã nín thinh; ánh trăng ngời rung rinh, giọt sương ngời chói với, niềm hoài vọng mong manh cũng như lắng tại phương khác tỏ ý lo sợ rằng nghe. Giòng nước cũng «tổp» một ngày kia không khéo người lái đò ngọt với mạn thuyền.

Trong tôi những nỗi chua chát và đau đớn về Lịch-Sử lại nhóm trở giầy một cách mãnh liệt.

Giọng hò cứ đồng vọng văng-vẳng bên tai, chảy vào tâm hồn người du khách, âm thầm như ngọn đèn dầu phụng trên khay Phù Dung.

Giọng hò ấy theo bạn đồng nghiệp Zaccas, phóng viên báo Paris soir thì còn đặc sắc hơn cả điệu hát đêm trên sông Venice và giọng ca trên Dương Tử giang nữa,



Kể viết những hàng này, bao năm luân lạc, bây giờ mới được trở về ngã lưng vào lòng rộng rãi và âu yếm của sông Hương. Trông ngẩn rước nẻo xa, tôi mơ màng ôn lại những ngày xa xanh nọ.

Trên giòng sông ấy, một buổi bình minh trong quảng đời trong trắng, tôi đã tự nhiên bắt chước người cung nữ của thời xưa mà không biết, thả cho trôi con thuyền giấy bên trong có đính mảnh thơ hồng và để cho xuôi đến địa chỉ của người tình nhân chưa từng biết tuổi, biết tên và biết... mặt. Ai bắt được con thuyền tình ấy không biết, nhưng chẳng phải là...năng.



Sào nam tiên-sanh

Rồi lại một buổi chiều thu buồn, tôi sau khi mòn gót giang hồ đã lê chân về bến đò xưa, nhưng Đào, người con gái mà tôi từng tha thiết yêu buổi đầu xanh đã như con chim trời, bay về nơi nao không biết. Lìa chốn cô-độ, tôi thui thủi lên đứng bên trên cầu, nơi ngày nào nàng thường nghiêng mình soi bóng. Lòng tôi đã thất lại vì nhớ nhung, vì thương tiếc và tôi lúc ấy muốn làm như anh chàng «ngư phủ» Pierre Favre buông câu thả lưới để câu, để lấy lại cái hình ảnh của Đào đã lặn xuống mặt nước hồi nào...

Một buổi sớm mai, lúc thuyền vừa cập bến cây sung, tôi nhìn ra thì thấy trên một chiếc đò một cụ già có gương mặt đạo-sĩ đương ngồi ngâm thơ — trên chiếc ghế bành đá cũ, Tiếng ngâm rang rang như thác đổ, với đôi mắt sáng quắc và cái trán rộng, ấy chỉ có thể là của một cụ... Phan bội Châu.

Tôi không lầm, vì đó chính là nhà chỉ sĩ, người đã từng cầm một thanh gươm và một ngọn cờ nhưng nay như con voi già thất thế, đành trên mười năm nay làm bạn với giòng sông và đành gói vào lòng nó bao nhiêu chi nguyện chưa thành chưa đạt. Nhìn nét mặt răn rỏi đã tiêu tụy, nhìn cái thân thể đã yếu đuối lẫn áo mỏng nhưng thơ, lòng tôi bỗng se lại, thất nhiên. Tôi không ngăn được niềm buồn.

Tuy nhiên tôi cũng cảm động và sung sướng lúc nghe nhà chỉ sĩ ngâm thơ, vì nghĩ rằng cái giọng ngâm rang rang như hét ấy đã từng lay dậy cả một dân tộc đương ngủ say, hồi người đương còn ở nơi hải-ngạc.

Thực-Tế

## PHONG, BAN, ĐEN

Con nít thường hay có chứng Phong, Ban, nếu cho uống không nhầm thuốc, để diên tri thì nó sanh biến nhiều bệnh nguy đến tánh mạng, chớ chẳng vừa. Vậy ai có con nít nếu mới ăm đầu, phải đề phòng trước, thì cứ cho uống thuốc CHÁU-PHÁCH-TÁN hiệu ÍCH-NGUỒN-ĐƯỜNG nội trong nửa giờ thấy hết. Vì thuốc này công hiệu cấp kỳ và chuyên môn trị đủ các chứng bệnh con nít: Phong, Ban, ọc sữa, ỉa mửa, ỉa nước, đau bụng, ỉn lưng, khóc đêm, sinh bẹn, làm kinh, trực thị v...v... trăm bệnh không sai một, nên mua đề phòng mà nuôi con nít.

Giá mỗi ve Op.20

Thuốc HO bao sấp hiệu ÍCH-NGUỒN-ĐƯỜNG trị đủ các chứng ho, danh tiếng hơn 60 năm, không có thứ nào bì kịp, người lớn con nít đều uống được.

Giá mỗi hườn Op.15

Hỏi mua trong các tiệm thuốc Bắc khắp lục-châu.

Tổng phát hành 295 Phú-nhuận-SAIGON.

### Hiệu đồng-hồ

NGUYỄN - CHÁNH - TRÚC

Kinh nghiệm nhiều năm ở Pháp  
7 Amiral Courbet - SAIGON

Lãnh sửa đủ hiệu đồng hồ.  
Chuyên môn sửa compteur xe hơi, máy chụp hình và máy đánh chữ v. v.

-1- «Giữa giòng nước trong hai bờ lau giáp ngọn» - Câu dịch của Cabaton

NHÀ MÁY CHẾ TẠO  
**HAI - PHONG**  
(Tonkin)  
Còn cần nhều  
đại lý ở các tỉnh

Nên dùng thứ dầu sơn  
**RÉSISTANCO**  
Vừa láng, vừa bền, vừa rẻ tiền

Bán sỉ và bán lẻ  
ở hiệu  
**NGUYỄN-SƠN-HÀ**  
97 rue Charner - SAIGON  
Téléphone : 21.786

# QUINAFORCE

RƯỢU MÁU BÒ



Bệnh mới dờ, xanh xao, yếu đuối, ban rết, yếu phổi, kinh nguyệt không đều, đang kỳ thai nghén, và sau khi sanh, kém ăn, ít ngủ. Rượu hổ huyết, thơm khai vị, tiêu thực, được nhiều vị lương y trọng dụng.

1 LITRE 2\$00

ĐỊ TRƯỞNG TẠI:

Pharmacie Vương-hữu Lê

144, rue d'Espagne - SAIGON (sau Chợ-mới)  
ở xa gởi theo cách lãnh hóa giao ngân

## Mách giùm làm nghĩa cho ai mắc bệnh lao

Bệnh ho lao là bệnh mà dân tộc ta dễ mắc hơn hết. Ban sơ bệnh chỉ phát ra bằng ho gió, ho cảm, nhưng nếu lâu ngày không điều trị phổi yếu, vi-trùng ho lao (bacille de kock) hóa sanh ra từ chỗ phổi yếu. Chứng ấy người ho khan, rang rít cả ngày, khác ra đàm trắng, xanh hoặc vàng, đôi khi khác ra máu. Vậy ai lỡ mắc bệnh ấy, mà đã chạy cùng thầy Tây, Tàu, nhưng bệnh mình vẫn trở lại thì mau gởi thơ đến cầu phương thuốc gia truyền của ông TRINH-HAI-LONG (nội tổ của ông đốc-học TRINH-VĂN-HẢO Saigon) để lại. Ở xa muốn có thuốc dùng gởi mandat 3p 5 thì có thuốc gởi lại. Thơ, mandat đề cho M. TRINH-VĂN-HÀ Directeur Ecole Villa n° 110 rue Vassoigne (Tân-dinh) - SAIGON

### NÊN CHƯ Ý

### SỰ THẬT NÓI NGAY

SÁM-NHUNG-TINH, CÓ NHIỀU THƠ  
Người tinh-thần suy, sức lực kém, hay đau gân, đau oẹ ngan lưng, đi-tinh, mộng-tinh, huyết-tinh, ăn ngủ thất hượng, bởi sự chơi bời quá độ.

Mời quý ngài nên uống ngay thuốc Sám-Nhung-Tinh BỔ Tinh hiệu HAI THẮNG NHỎ của nhà thuốc HỒI-XUÂN-CÁC, đã dùng qua rồi thấy công hiệu cấp kỳ, ăn ngon, ngủ khỏe bởi bổ sức lực rất mau chóng. Biết uống rượu pha rượu, dễ đánh nổng, bằng không thì pha với nước sôi để nguội. Múi nó thơm ngon.

Ái mắc phải bệnh ho?? đã dùng đủ thứ thuốc mà không hết, khuyên dùng ngay thuốc Hổa-Đâm-Chi-Khải-Tân hiệu HAI THẮNG NHỎ gởi thuốc hình bìa gộc.

\* Hai thứ thuốc trên đây đánh tiếng hơn hết. Có bán ở các tiệm thuốc Bắc.  
Nhà thuốc HỒI-XUÂN-CÁC 12 Bđ Bonheur GHOLOM

## KẾT QUẢ NHƯ LỜI

Nhờ nhiều năm kinh nghiệm, nên đủ thuốc chuyên môn chữa bệnh phong tình, đau cho bệnh thâm căn cội rễ cũng phải lành tuyệt nọc, đã nổi danh hay độc đặc là HUỆ LIÊU LINH ĐƠN số 1 cho đến người ngoại-quốc cũng sống sở ngạc nhiên cho là phương linh được.

Bổ ghiên á-phiện có ĐÔNG-PHÁP GIỚI-YÊN-HOÀN số 19 thật hay, được một bác-sĩ Lang-sa phân chất thì nghiệm từ vị, công nhận cách phối hiệp thật hoàn toàn đúng phép, nên ngài cả quyết rằng đau ghiên nặng lâu năm thế nào cũng bỏ được một cách dễ dàng khỏi lo sanh bệnh.

Bệnh trâu, bò, heo, ngựa nhờ thuốc LỰC SÚC HỒI SANH HOÀN số 13 mà cứu sống vô số, đã được cha Ignatio Bùi-công-Thích ở Chi-hòa (Saigon) viết thư khen ngợi, ông xã Hà-vân-Khiết ở An-binh (Cao-lãnh) và nhiều nông gia điền chủ khắp nơi viết thư khen tặng là món linh dược, quyết rằng từ đây khỏi lo đều tại hay về nạn súc vật hao nữa.

Nhà thuốc ĐINH-THÀNH-SONG  
112, rue d'Espagne - SAIGON

Có nghĩ ngại nên hỏi người dùng rồi, hoặc dùng thử 1 ve thì thấy kết quả. Có bán tại: Pnompenh: Trương-văn-Bào dít Xiêu-Bào 47 rue Ok nha Dam (đường ló heo) Kim-Séng 120 rue Armand Rousseau, Mylho: Tổ Tâm 43 route Gocong, Tân-an: Nguyễn-hữu-Dư, Cái mon: Nguyễn-văn-Ba Trávinh: Liên-Hiệp và Tô-vinh-Trương, Chơ-lách: Nguyễn-văn-Ba, Vĩnhlong: Nguyễn-thành-Liêu, Mốcay: Đoàn-tho-Như, Tiểu cần: Phan-tấn-Triệu, Đền tre: Tân-Thanh, Sóc-trăng: Hồng-Điền, Ba-liêu: Nguyễn-tấn-Biên, Cần-thơ: Li-brairie Tân Văn, Chơ-lon: Lai-văn-Thường, Phanthiét: Lê-nam-Hung, Huế: Phò-ninh, Nguyễn-hữu-Song.

### TA NÊN BIẾT QUA QUÂN-SỰ TỔ-CHỨC CỦA TÀU



TRƯỚC khi có việc Mãn-châu hồi năm 1931-32, lục-quân cũ Tàu rời rã lồi thối, chỉ có cái tên gọi là Trung-quốc quân-đội cho oai, chứ không có sự thiết chủ nào hết. Nhưng từ khi mất Đông-tam-lĩnh trở đi, Tướng-giới-Thạch ra tay sửa sang lại việc binh, thấy có những sự tấn tới lạ thường, cả về tinh thần và vật chất.

Nói ngày từ hồi Dân-quốc thành-lập cho đến mấy năm gần đây, quân-đội nước Tàu, còn như đời trung-cổ, thật là linh-linh, chẳng qua chỉ là những hợn « đánh giặc mướn » cho các ông quân-phiệt tranh giành đất đai thế-lực mà đánh nhau liên miên, lộn xộn hoài. Lúc đó quân-đội nước Tàu tuy gọi là binh lính nhà nước, kể con số thì rất nhiều, nhưng đến lực lượng và kỷ-luật thì lại lộn hết sức.

Mấy nhờ thời-cuộc đập dờn biến đổi, sau khi Tướng-giới-Thạch thành-công Bắc-phật, định đô Nam-kinh rồi, bèn ra tay thống nhất Trung-quốc, hoặc bắt buộc hoặc lôi kéo các ông quân-phiệt ở các tỉnh, trước sau phải chịu phục tùng chánh-phủ trung-ương. Cho tới đầu năm ngoài, chỉ còn sót lại một phe đảng Tây-Nam (hai tỉnh Quảng và bộn Trần-tế-Đường, Lý-tôn-Nhơn, Bạch-sùng-Hi) không chịu phục họ Tướng, nhưng mà Nam-kinh dùng binh-lực ép họ phải phục tùng ngay. Đến gần đây, nghĩa là từ lúc bắt đầu Hoa Nhứt chiến-tranh, quân-đội Cộng-sản của bộn Châu-Đức, Mao-trạch-Đông, Bành-đức-Hoài, cũng sáp-nhập với quân-đội Quốc-dân để cùng nhau kháng Nhứt cửu-quốc, chứ không nghịch mạng như trước nữa. Bây giờ người ta có thể coi sự thống-nhất quân-đội ở nước Tàu là một sự hiển nhiên rồi.

Hồi nào Trung-quốc có hàng trăm đạo quân mà mỗi đạo có một ông tướng, chia rẽ nhau, thù nghịch nhau, bây giờ họ hiệp nhất lại được một cách thành thiết và không còn trừ ai, ấy là nhờ cái chánh-sách toàn quốc kháng Nhứt cửu-quốc của họ Tướng chủ trương năm sáu năm nay làm gộc. Nó lại làm gộc cho chánh-phủ Quốc-dân Tàu rón tập quân-linh và nung đốt dân tâm sĩ-khí kháng Nhứt cửu-quốc.

Đến đời trong lúc quân lnh tập duyệt, họ không đếm bước chun « một, hai, ba, bốn » như hồi trước, giờ muốn người một miệng, họ chỉ hô cái khẩu hiệu « Ta lao Yit-Pen » (Đã dẫn Nhứt-bôn). Trong các cơ-quan tổ-chức

## 300 muôn binh Tàu mà thua 60 muôn binh Nhật

quân-sự, từ ông đại-tướng cho đến tên lính quen hạng chót, đều coi bốn tiếng « Đã dẫn Nhứt-bôn » là một việc thiêng liêng nhứt, quan-hệ nhứt, ai nấy đều phải ghi xương khắc cốt, đeo đuổi hy-sanh.

Thì chính là cái chánh-sách ấy làm cơ cho Nhứt-bôn quyết liệt xâm Hoa và châm lửa vào ngòi pháo cho nổ bùng Hoa Nhứt huyết-chiến từ năm ngoài đến nay.

Nếu bảo rằng nhà đương cuộc quân-sự Nhứt-lâm-tướng về cái sức yếu của Tàu, bất quá chỉ đánh một vài tháng là xong như mấy chuyến trước, thì chính nhà đương cuộc quân-sự Tàu cũng lầm tưởng rằng binh-lực mình đã mạnh lắm rồi, có thể đối địch không cho Nhứt lấy nổi.

Tương-hải Nam-kinh phen này. 47 sư-đoàn, gọi là quân-đội Trung-ương, tự tay Tướng-giới-Thạch tổ-chức huấn-luyện, tổng cộng 480.000 người vừa binh-linh vừa quân-quan; 45 sư-đoàn trực-thuộc vào quân-đội Trung-ương, gồm 460.000 người; 15 sư-đoàn là quân-đội Đông Bắc của Trương-học-Lương cai-quản ngày trước, cộng 110.000 người; 17 sư-đoàn của hai lĩnh Quảng-dông và Quảng-tây, cộng 170.000 người;

Ngoài ra còn nhiều những quân-đội linh-linh khác nữa; cộng hết trên dưới, binh số nước Tàu có chừng 2 triệu. Nhưng vì sự kháng chiến Nhứt-bôn từ năm ngoài tới nay, binh số Trung-quốc có tăng-gia lên nhiều, bây giờ có lẽ tới số 2 triệu rưỡi hay 3 triệu chớ không ít.

Cứ lấy số-ngạch mà nói thì lục-quân Tàu như thế là nhiều nhứt trong thế-giới. Cứ so tính với dân-số Tàu 400 triệu người, thì ra trong 200 tên dân có một tên lính. Thật kể số ngạch thế ấy, thì hoàn cầu không có nước nào bị kịp.

Nhờ có Tướng-giới-Thạch ra công luyện tập tổ-chức và chỉnh bị khi-giới, thanh ra quân-đội Tàu gần đây tiến-bộ nhiều lắm. Lúc trước kia thì quân-đội lộn xộn vô cùng; có khi một sư-đoàn là 20.000 lính, mà cũng có sư-đoàn chỉ có 5.000 thôi, cho nên khó lòng cho người ta biết rõ binh-lực của Tàu ra thế nào. Mỗi cách chừng ba năm nay, từ 1936, chánh-phủ Trung-ương mới sửa sang nhứt-luật cứ mỗi sư-đoàn gồm có 14.000 người, và cái cách nhiều sư mới mẽ trong quân-đội.

T. V.  
Kể về binh-số, thì hiện-thời quân-đội Trung-quốc có lối chừng như sau đây:

Trương-phát-Khuê một viên đồng-lương trong quân-đội Tàu cũng Trần-Thành sắp đi nghinh địch quân Nhứt ở Võ-Hơn bấy giờ.



Chắc đây là xe-tăng của Nga mới bán cho Tàu dùng để phòng giữ mặt trận Hồn-khẩu hiện nay

## Hoa-Nhứt chiến tranh

### Quân du-kích ở HOA-BẮC NÔI DẬY TỬ TUNG

CỦ theo một tin của Anh thì mấy lúc nay ở Hoa-bắc, quân du-kích Tàu nổi dậy hoạt động từ tung. Dọc hai bên đường xe Bắc binh đi Thẩm-duơng ngày nào cũng có chiến sự.

Quân Du-kích dùng cả những khi-giới xưa như thanh-long-đao thiên-phương hoa-kích mà đánh nhau với binh Nhứt.



Binh Nhứt bắt được những khi-giới xưa mà quân Du-kích Tàu đem ra dùng

Kể từ 5 Juillet đến 6 Aout, trong vòng một tháng, quân Du-kích sát hại được 13.000 quân Nhứt, làm cho bị thương 2.600, bắt sống 580, cướp được 2.604 khẩu súng tay, 86 khẩu súng cơ quan, 434 con ngựa chiến, 80 toa xe lửa, 200 xe hơi, 500 thùng đạn hơi lửa, 1600 thùng đồ ăn.

### Vợ Bạch-sùng-Hi đem binh ra trận

TỪ lúc kháng chiến đến giờ, dân tỉnh Quảng tây ăn ưn lên miền Bắc đánh trận đông lắm. Nay tới thời-kỳ kháng chiến thứ 3, tỉnh Quảng-tây lại đang mộ thêm dân-binh để cho ra trận.

Bà vợ Bạch-sùng-Hy - đệ ngũ lộ-quân Phó tổng tư lnh - là Mã Bội chương nữ sĩ, ngờ thấy thế giặc càng to, họa nước càng lớn, sự tổn vong của quốc gia dân tộc đang nguy như sợi chỉ mảnh treo chuông, bèn đem hết nhà gia tài lực vào công cuộc luyện tập những đạo quân mới. Một mặt khác, Mã nữ-sĩ đã quyết định tổ chức một lữ đoàn nữ binh Quảng tây, tự mình làm lữ trưởng, sẽ đem đạo binh ấy xuất trận, tham gia vào cuộc kháng địch.

Pau nữ Quảng tây hưởng ứng đông lắm, đạo nữ binh Mã Bội chương chắc tổ chức xong nay mai.

Phòng trống rỗng kim-thời NGUYỄN-VĂN-XUÂN Chuyên môn trồng rừng đã kiêu kim thời Làm chắc chắn, có bảo kiết Giá rẻ hơn các nơi ở gần ông Bang Tông TANCHAU

## Nền Tướng-giới-Thạch từ chức? QUYỀN ĐẠI-NGUYỄN-SOÁI SẾ VÊ TAY CHÂU-ĐỨC

TRÊN báo này nhiều lần chúng tôi đã nói rằng Tàu muốn cầu viện Nga giúp mình binh-lực và khi-giới, cho nên mới thực-hành chánh-sách Quốc Cộng hiệp tác và thân - dụng Châu Đức cùng toàn bộ cộng-sản quân mà ngày trước Tướng-giới-Thạch nhọc nhằn trừ tiêu mãi, nay đổi ra Bật-lộ-quân, nghĩa là trở nên quân-đội chánh-thực. Một mặt khác Tôn Khoa phụng mạng đi sứ bên Nga hai lần, cũng chỉ vì có mục đích cầu viện.

Nhưng từ hồi nào tới giờ Nga chỉ bán súng đạn cho Tàu thì có, chứ chưa giúp đỡ Tàu mấy may nào. Chính một nhà quân sự yếu như ở Hồn-khẩu đã nói: « Chúng tôi mua trả tiền một từ viên đạn, một khẩu súng, chẳng có một ai giúp không chúng tôi xưa rày »

Nay tình thế Hồn-khẩu đến lúc nguy ngập, nên nhà đương-cuộc Tàu lại phải khẩn thiết cầu viện Nga một lần nữa. Song trước sau Nga vẫn ép buộc những điều kiện quá ư gắt gao. Cái tin của Đức hôm thứ tư tuần trước không phải là vô cơ đâu.

Theo tin này thì hôm chủ-nhật trước, đại-sứ Nga ở Hồn-khẩu, Ivan Lougonets-Orelsky đã đi máy bay tới Nam-xương gặp Tướng-giới-Thạch, đưa ra những điều kiện như sau này: 1' - Động-viên quân-đội Xô-việt để giữ Hồn-khẩu; 2' - Các nhà quân-sự cổ-vấn Nga cầm quyền chỉ-huy quân Tàu.

3' - Phải hộ vệ Hồn-khẩu tới cùng. 4' - Trong hội-đồng quân-sự ở Hồn-khẩu các tướng cộng-sản bằng số với các tướng của chủ-h-phủ trung-ương Tàu.

5' - Tướng-giới-Thạch phải từ chức, không những về mặt chỉ-huy quân-sự mà thôi, mà cả các chức khác nữa. Nghĩa là Nga yêu cầu Tướng-giới-Thạch phải buông hết quyền-hành mà về vườn ở Phụng-hóa hay muốn xuất-duơng du-lịch tùy ý, miễn là giao hết binh-quyền cho cộng-sản chỉ-huy để kháng chiến Nhứt-bôn.

Chánh-phủ Nga nói gắt mầu rằng Tướng-giới-Thạch có chịu tất cả mấy điều kiện đó thì Nga giúp hẳn hoi, bằng không thì chẳng giúp gì ráo. Tướng-giới-Thạch hứa với đại-sứ Nga để cho mình hỏi các yếu như Quốc-dân-dăng rồi sẽ trả lời. Tới nay Tướng-giới-Thạch đã trả lời chưa và trả lời ra sao chưa rõ.

Giữa chính-phủ Hồn-khẩu lâu nay, thế-lực và địa vị của cộng-sản càng ngày càng to; cho đến đôi hai bên Quốc Cộng

phải quyết liệt chia rẽ nhau, vì phe Cộng không chịu để Tướng-giới-Thạch cầm binh-quyền mãi. Có lẽ Tướng bị tình thế ép buộc phải từ chức để nhường cái đại-quyền chỉ-huy quân-sự cho người khác.

Như vậy thì Trần-Thành không việc gì và tin Nhứt nói sai chăng?

### Hãng làm gạch bông của người Annam

Chuyên môn làm các thứ gạch bông (carreaux en cim/nt) và granito thiết tốt lại giá rất rẻ. Cũng có lãnh làm má và mặt bằng đá cẩm thạch nhơn tạo (marbre artificiel) và bằng Granites.

Chúng tôi đã được ban thưởng Médaille vàng, Long Bội tinh của Đức Đại-Nam Hoàng-Đế Bảo-Đại và nhiều cấp bằng ngoại hạng, hạng nhứt của các hội-chợ Huế, Hanoi và Hải-phong. Quý ngài ở xa muốn mua hoặc xin catalogue thì gởi thơ thương lượng với chúng tôi rất cảm ơn.

COMPTOIR DES INDUSTRIES RÉUNIES « CARREAUX IMPERIAL » BẢO-TRẮC et NGUYỄN-VĂN-HUỘT 68, Quai de Belgique - SAIGON - Téléphone 21.058

— dầu —  
**ĐỒNG BẢO**  
VỀ TRÒN 0.20  
Thương hạng hơn hết các thứ dầu trị bá chứng

**YANG HAT**  
Tốt hơn các thứ savon tốt  
Fabricant: F. VAN-VOVAN  
164, rue Colonel Boudonnet (ngang ga xe lửa Saigon)  
Téléphone: 21.475

**Melodius**  
104  
LAGRANDIERE SAIGON

Sáng lập đã 10 năm và đã làm đòn cho những thầy đòn có tiếng như: Giáo Tiên, Ba Phó, Chơn, Ba Nén, Kéo, Cây, Kỳ, Chất v.v

Coi tiếp ở đây

«quốc vẫn còn lời thối như  
«mấy năm về trước, thì nước

## 300 muôn quân Tàu

Liên san khi phát sanh chiến sự với Nhật-bồn rồi, Tướng-giới Thạch mau lẹ sửa đổi được 50 sư-đoàn thành ra quân đội tối tân, cách sắp đặt thật là hẳn hoi và ở dưới quyền điều-khiển trực-tiếp của chánh-phủ Quốc dân.

Mỗi một sư-đoàn lính Tàu có khí-giới chỉnh-bị nhưt hạng, hiện thời có 5.500 súng trường, 270 khẩu súng liên thính tay, 90 cỗ súng liên thính máy, 30 cỗ súng lớn, thêm 30 đoăn-pháo, 36 đại-bác và 400 khẩu súng lục.

So sánh với năm sáu năm về trước, thì mấy con số trên đây chỉ tỏ ra cho ta thấy sáu bảy lần hơn về súng đạn và năm hay sáu lần hơn về pháo-thủ và bộ-binh rồi đó. Bây giờ nhiều đạo quân trung-ương tự phụ mình cũng có những đội cơ-giới hóa (troupes mécanisées) đã hoàn toàn, nhưng kỳ thiệt chỉ mới có ít nhiều chiếc xe tăng và xe thiết-giáp, mà lại thiếu hơn tài chuyên môn. thành ra nhiều trận đánh bị thua Nhật chỉ vì quân Tàu kém sút về quân-đội cơ-giới-hóa.

Tuy vậy, chính người Nhật cũng công bằng nhìn nhận rằng về mặt luyện tập chiến đấu và về mặt quân nhu khí-giới của quân đội Tàu, từ hồi có vụ Mãn châu đến nay, đã tiến bộ nhiều lắm. Cho tới sức chiến-đấu của họ giờ không địch-quốc nào có thể coi thường xem khinh được. Người ta cứ xem từ lúc Hoa-Nhật khởi chiến tới bây giờ có thiếu gì trận đánh hết sức kịch liệt giữa hai quân Hoa-Nhật thì biết quân-đội Tàu ngày nay đã có sức đánh trận rất gan rất giỏi, hơn trước kể có trời vực.

Muốn cho quân hay phải có tướng giỏi. Bởi vậy Tướng-giới-Thạch chăm chú về việc luyện tướng nữa. Ngoài trường Hoàng phổ đã nổi tiếng ra, còn có những trường Lục-quân học-hiệu, Quốc-lập không quân cao đẳng học-hiệu, Pháo-thuật học-hiệu v.v. gần đây mở mang ra thêm rộng lớn, vì nhà nước đang cần có nhiều những nhơn-tài chuyên môn ra trận chỉ huy ba quân, kháng chiến cường địch.

Một vị Võ-quan Nhật mới rồi viết trong «Nhật-bồn tạp chí» đã nói mấy câu ngay thật này:

— «Người ta có thể nói «Tướng-giới-Thạch lấy cái «chánh-sách kháng Nhật làm «động-cơ nó đã giúp cho ông ta «cải-tạo lại quân-đội Trung-«quốc, có nhiều kết quả tốt «đẹp lạ lùng. Ngày nay bất cứ «nước nào muốn lấy võ-lực «tranh đấu với Trung-quốc mà «đi tưởng rằng quân-đội Trung



Một nữ phi-tướng trong  
đội Không quân Tàu

«ấy tất thua chết đi. Mấy lần «nay Hoa-Nhật đánh nhau mà «Nhật-binh tấn-phát thắng lợi «mãi, không phải vậy là chỉ tỏ «ra binh-lực của Tàu yếu hèn «gì đâu, chẳng qua nó chỉ tỏ ra «binh-lực của Nhật anh dũng «cao cường hơn vì đã dày công «phụ luyện tập lâu ngày lắm «rồi».

Chúng tôi tưởng câu nói ngay thật ấy đã cho ta hiểu vì sao 300 muôn binh Tàu mà phải thua có 60 muôn binh Nhật vậy.

### Câu đố

của ĐỒ-GÀN

I. — Tóc tơ căn vặn lời thề  
Nát thân bồ-liều, đèn-ngời trúc mai.

Rắp toan đến chôn am-đài !  
Tu hành nào thấy ai người nằng-nề ?

Là cái gì ?  
Vật thường dùng.

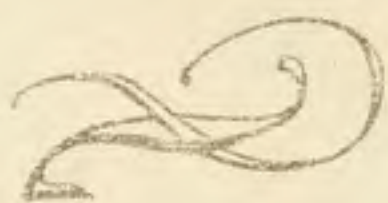
II. — Đôi ta ôm ấp, vai kề;  
Thương em, anh hãy say mê giấc nồng.

Ấm, êm lo liệu cho chồng,  
Mong sao cho được ngoài trong vương trôn

Là cái gì ?  
Vật thường dùng

Giải nghĩa hai câu  
đố kỳ 49

Câu trên: CON BÒ  
Câu dưới: TRÁI DƯA HẤU



## MỠI PHÁT MINH DỒI HÌNH NGƯỜI

HÓA-THÂN-CHÍ-BỮU-HOÀN Là một phương thuốc mới phát minh, trị tuyệt bịnh phong đơn cùi.

HỒI-HOÀ-TẾ Có thí-nghiệm mấy chục người đều lành mạnh cả. Tôi có dáng hình bịnh nhơn ở nơi báo Điện-Tin rồi Quý vị không tin xin mời đến nhà sẽ thấy sự kết-quả của chúng tôi. Thuốc này tôi dám cam đoan, hề uống từ 1 tháng tới 4 tháng thấy đổi hình không sai. Từ 4 tới 10 tháng thì lành mạnh như xưa, uống lâu mau tùy theo bịnh nặng nhẹ.

SƯU-PHONG BỒ-HUYẾT: Trị tuyệt bịnh: đau gân, đau xương, đau lưng, Tê, Bại, Nhức mồm. Đêm nằm tay chơn dể đầu tê đỏ, mặt mày tay chơn nó làm như kiến bò. Dùng đều thuốc này thì hết tuyệt.

VẠN-LINH ĐẠI-BỒ: Chuyên trị đàn ông đàn bà ăn uống không đặng. Tinh thần suy kém hay đau lưng, mệt nhọc, ái tình, da xanh vàng mề, đầu hay chân vàng, ngồi làm việc thậu hư, hề uống vô thì thấy khỏe và công hiệu liền.

ĐỒI S C NGƯỜI: Thuốc NGUYỄN-ĐỨC-ĐƯỜNG bỏ á-phiện có thí nghiệm tại Laboratoire Identité Saigon. Là một phương thuốc đại bổ, không phá không hành, không di tinh, không nóng, không nhức mồm, không thêm á-phiện, dám cam đoan. Uống vô từ 15 ngày thấy cân nặng thêm một hai kilos. Lục-châu và Saigon quý ông đều có dùng nhiều rồi. Ai ai cũng đều khen tặng là một phương thuốc thần.

Hóa Thân Chí Bửu hoàn: mỗi hộp giá 1p.20 Vạn Linh Đại Bồ: mỗi hộp giá 0p.40  
Sưu Phong Bồ Huyết: mỗi hộp giá 0p.80 Thuốc bỏ Á-phiện: mỗi hộp giá 1p.00

Nhà thuốc NGUYỄN-ĐỨC-ĐƯỜNG

số 17 đường HUỖNH-QUANG-TIẾN (Cầu Rạch Bần) Saigon.  
NGUYỄN-VĂN-VÀNG BẢO-CHẾ

### Một nơi dưỡng sanh trị bịnh rất tốt cho phụ-nữ ta

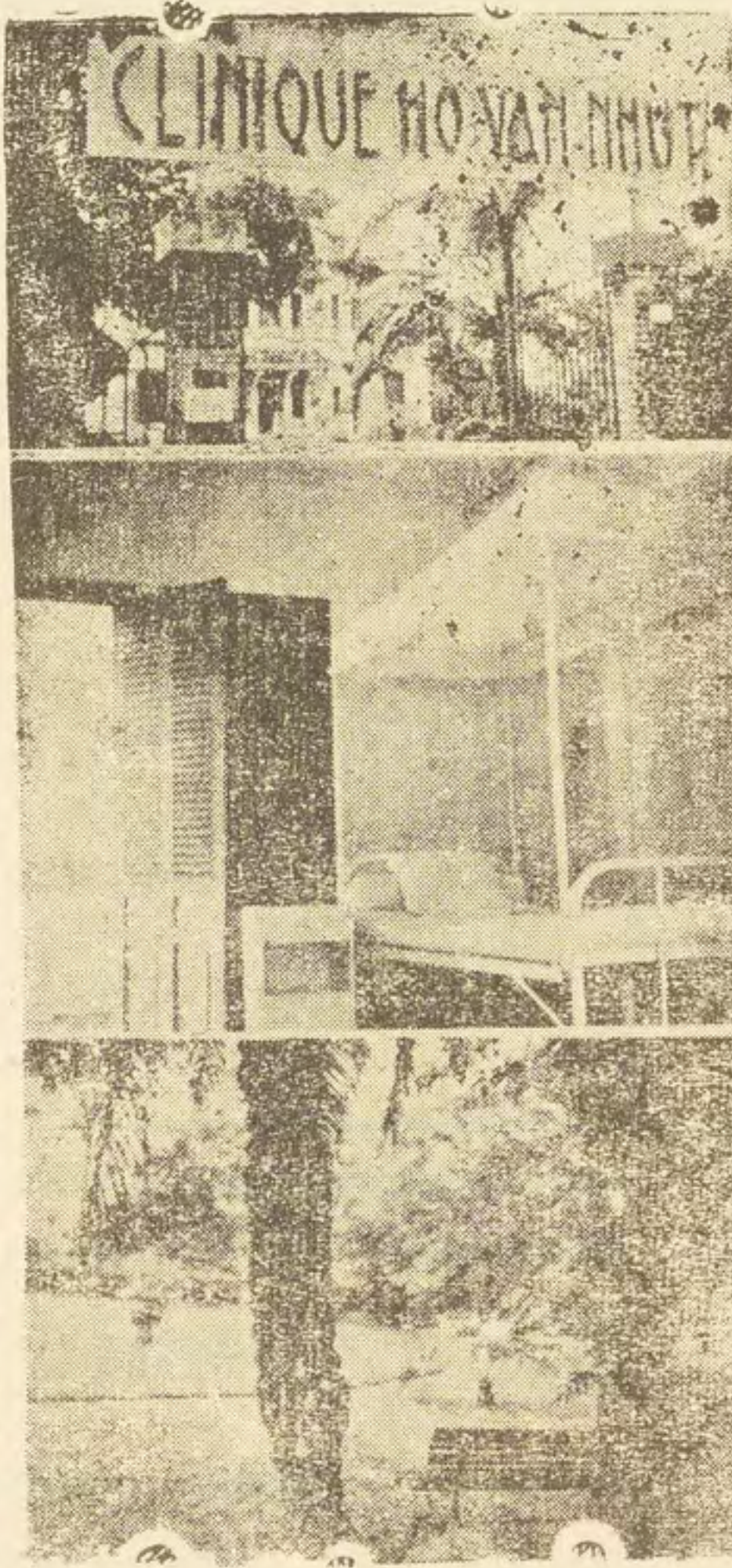
## ĐƯỜNG-ĐƯỜNG HỒ-V-NHỤT

Trong những nhơn-tài y-học của ta du-học bên tây trở về gần đây, mở ra y-phòng và bịnh-viện chúng ta nên đặc-biệt lưu ý về bác-sĩ Hồ-văn-Nhựt.

Mười lăm năm ở Pháp khảo cứu y-học Thái-Tây, bác-sĩ Nhựt từng làm lương-y phụ tá ở Đại-duong-duong Baudelocque, là một dưỡng đường có danh tiếng khắp hoàn cầu, chuyên trị về các chứng bịnh của đàn bà như huyết bạch, đường kinh không đều, băng huyết, mất đường kinh, đau tử cung, đau trường, tử cung trệ, hư thai, ngoại thai v. v. Chính dưỡng đường Baudelocque đã phát minh ra nhiều sự mẫu-nhiệm về y-khoa đàn bà, làm chấn động cả y-học Âu-châu, thành ra nó có một cái giá-trị tối cao, ai muốn vào học y-khoa thực nghiệm ở đó phải trải qua một cuộc lựa chọn rất khó khăn và phải có học-lực đặc-biệt mới vô được.

Thế mà bác-sĩ Hồ-văn-Nhựt là một người Việt-nam thứ nhứt ở dưỡng đường Baudelocque tốt nghiệp ra, đó là bằng cớ rõ rệt cái tài học y-khoa phụ-nữ của ông ra sao vậy. Bác-sĩ Hồ đã mở phòng khám bịnh tại đường Fabert số 9, và mở một nhà dưỡng-bịnh và nhà bảo sanh (Clinique et Maternité) ở Phú-Nhuận góc đường Paul Blanchy prolongée và Tour de l'Inspection số 123.

Dưỡng đường ở giữa một khu đất rộng hơn ba mẫu, có vườn cây, có sân đánh tennis, có đường hơn được nữa.



đi bóng mát, tóm lại địa thế và quang cảnh thật là tinh khiết, thanh tịnh, mát mẻ, khoáng khoáng, rất thích hợp cho đàn bà nằm dưỡng bịnh. Bác-sĩ có sẵn đủ các máy móc tân-kỹ để chữa bịnh và hộ-sanh như: Diathermie, électrocoagulation, infra-rouges, ultra-violets v. v. Hôm rồi có dịp tới quan-sát Dưỡng đường Hồ-văn-Nhựt, chúng tôi phải kính phục cái tài học của ông và công cuộc tổ-chức của ông, thật là một người một nơi dưỡng sanh trị bịnh rất tốt cho phụ-nữ ta.

Đ.C.

### BIỆN-SỰ PHÒNG HUỖNH-VAN-NGHE

cựu thông ngôn tòa  
100, rue Lagrandière -:- SAIGON  
Lãnh đặt để đủ các đơn thuốc kiện đến Tòa-án và yêu cầu với quan trên.

Công việc làm rất thông thạo, rành rẽ và mau lẹ.

Không lãnh những việc không đặng tốt.

### Giúp người làm phước

Thuốc gia-truyền của danh-y chuyên môn đã cứu được cả muôn người, bịnh ho lao, ho khạc ra đàm trắng, xanh, vàng, khức khức, ra máu, đã dùng đủ thuốc Tây Nam không hết, mau viết thơ kèm mandat 3p.80 số phí cho M. TRINH VĂN-TU Ancien Instituteur à Hiệp-đức MYTHO sẽ có thuốc uống lành bịnh.

### Bịnh Phong - ngứa

Các thư phong độc ở trong máu mà biến ra các chứng bịnh ngoài da như:

Nổi mọt có giẻ cùng mình, dưới hán dạn tọa, lưng, ngực, cổ, bắp vế, ngứa ngâm, hay là da thịt bông sưng tề, nổi cục đỏ bầm, ngứa theo kẻ tay, có mọt trong bông, da lòng bàn tay bọng xười, da mặt sần, đau lưng, mồm xương hầy uống thuốc.

Phong Ngứa Nhơn-Hoàng Thủ tiên các thư phong độc, phong ngứa lọc máu trở lại tinh sạch, ngứa được bịnh phong đơn, giẻ được gốc độc bịnh phong tình, trẻ nhỏ có ghẻ lở, ghẻ ngứa, nổi n nổi giẻ dăng rất công hiệu.

Người lớn trẻ nhỏ đều dùng được giá mỗi gói 0,0p.60

Nhà thuốc NHƠN-HOÀNG  
15, Amiral Courbet - Saigon  
Gởi lãnh hóa giao ngân mau lẹ từ 2 hộp sắp lên.

HÀNG ĐẸ CÙNG NHƯ MÓN ĂN, AI CÓ LỰA THỨ XẤU MUA ĐAU ?

# MUA "LÀNH NAM-KỲ" DÙNG, TỨC LÀ DỒNG TIỀN XÀI NHÂM CHỖ

TỔNG PHÁT HÀNH TRAN-LOI-KY N° 38 Boulevard Bonheure, CHOLON - Tél: 30.913

## VỚI 6 TÊN LÍNH

một viên quan võ tây 20 tuổi  
lấy một tỉnh-thành nước  
Nam ta dễ-dàng như chơi



Trận Cầu-giấy, tướng Francis Garnier bị quân Cờ-Đen giết chết

**C** HUYỆN này chỉ tỏ ra cái thú-đoạn anh hùng của người Pháp và trái lại, cũng là dở áo ra cho người xem cái dở của... hàng thượng-lưu quyền quý nước Nam ta xưa. Không phải nói hàng thượng-lưu lão thành đời nay đâu, xin các ngài đừng sớ sắc mà đem lòng hờ 1 giận.

Nhắc lại, hồi năm 1873, nhưn sự bất hòa giữa quan annam ở Bắc-kỳ và một vị thương-gia Pháp tên là Dupuis, Pháp-đình phái vị quan ba thủy sư Francis Garnier ở Nam ra Bắc khu xử. Ra tới Bắc-kỳ, ông Francis Garnier thấy rõ vua quan xứ mình hủ bại, trình độ văn minh dân tộc mình lồi thối, ông ta quyết định chiếm lấy xứ Bắc, mặc dầu lúc ấy trong tay c 1 có hai trăm mười bốn tên lính và bốn cô thần-công.

Việc làm thật là mạo hiểm, thế mà thành công mới là lạ cho. Ông cho đại bác bắn động vào cửa thành Hà-nội, lính annam lớp bị bắt lớp thì chạy trốn. Thành về tay người Pháp, binh ta mất 2380 người trong đó có 80 người chết, 300 người bị thương và 2000 người bị bắt. Trận lấy thành Hà-nội tính lại chỉ độ một giờ đồng hồ!

Thành công một cách quá ư dễ dàng, quan ba Francis Garnier được tôn, sai các tùy-tướng hộ-hạ đi lấy mấy tỉnh thành gần bên. Trong số các quan này, có vị quan một tên Haute feuille mới 20 tuổi, lấy được tỉnh thành Ninh-Bình dễ dàng như chơi và không tốn một viên đạn nào, cái võ-công ấy đến giờ người Pháp vẫn lấy làm đặc ý lắm.

Chỉ có sáu tên thủy-thủ, ông Hautefeuille xông thẳng vào thành Ninh-Bình, thấy một vị quan lớn annam, đầu râu bạc trắng, ngồi chễm chệ dưới bốn cây lọng, quân lính giàn hầu xung quanh. Chẳng nói chẳng rằng, ông Hautefeuille đi xấn xấn tới bên quan tổng-đốc — vì chính ngài đấy! — rút súng sáu ra đưa vào mòng-tang cụ lớn mà nói:

— Nếu trong một khắc đồng hồ mà chú không chịu đầu hàng giao thành thì tôi sẽ bắn chú nát óc!

Quan tổng-đốc cả lăm cả lạp, dự dự. Nhưng ông Hautefeuille không nghe, cứ đưa súng sáu ngay đầu, làm bộ như sắp bắn, khiến cho cụ lớn ta hoảng kinh, mau mau ra lệnh cho lính tráng quăng gươm giáo binh-khi xuống đất mà nạp mình. Một chập sau, cờ tam sắc bay phấp phới trên mặt thành, còn ông Hautefeuille thì một mình đi dạo trong phố, quảng xu và bạc cất cho con nít annam đánh nhau mà lượm!

Với hai trăm binh, có thể lấy một xứ như Bắc-kỳ, nhưng muốn giữ thì không phải bao nhiêu đó mà đủ. Ông Francis Garnier dâng biểu xin Pháp-đình phát binh tiếp ứng nhưng đợi hoài không thấy. Đợi binh tiếp cứu không được mà bọn Cờ-Đen thì đánh rập tới, gần bên thành Hà-nội. Ông Francis Garnier ra chống cự, nhưng vì súng thần công bị kẹt dưới bùn lầy, ông lại bị mắc mưu kẻ nghịch, tử trận trong đám cỏ lau ở Cầu-giấy, gần Hà-nội. Thế là xứ Bắc lại trở về vua ta, nhưng chín năm sau người Pháp lại ra bình định lần thứ nhì rồi thì chiếm luôn.

Một viên quan 20 tuổi, hơn nữa một đứa con nít mà lấy được một tỉnh Annam với cái gan dạ thật là khinh sanh và mạo hiểm, đáng khen biết bao nhiêu. Nhưng khen họ bao nhiêu thì buồn cho mình cũng bấy nhiêu! Quan phụ-mẫu đầu râu bạc trắng, ngồi chính chện, cò lọng xuê xoang, thế mà giặc tới thì chỉ có nước hàng đầu hay tự tử, thế có hổ thẹn hay chăng? Thế có đau lòng hay chăng?

PHAN-VĂN-THIỆT



Chế Giỏi  
Cần Sản

## TA XEM...

Các nước văn-minh họ trọng cái  
quyền tự-do lập hội ra thế nào?

**C** HÚNG tôi có chủ ý thuật ra những chuyện quái lạ này, để cho bà con chúng ta biết ở xã hội Âu Mỹ, người ta trọng cái quyền lập hội kết xã và cái quyền ấy người ta có nó một cách tự do đến thế nào?

Nhứt là ở mấy nước về giống «ăng-lô-xắc-xông» (Anglo-saxons) Hiện thời ở Luân-đôn có mười hai mươi ba hội quái lạ. Để chúng tôi kể ra một vài hội cho độc-giả nghe.

Trước hết là hội Không mũi (club des sans nez), hội viên toàn là người mất mũi, hoặc vì chiến-trận hay là vì tật bệnh gì khác. Bởi vậy mấy anh bị vi trùng giang mai ăn cụt mất mũi cũng được vô hội.

Hội Nói láo (club des menteurs) mỗi năm đại-hội-nghị một lần, người nào năm ngoái đã nói dóc một chuyện gì lý thú nhứt hạng thì năm nay được ngồi ghế chủ tịch.

Tới hội Lặng thinh (club du silence) còn ngớ hơn nữa. Phàm là hội viên mỗi ngày phải đến ngồi tại hội quán lặng thinh cả buổi, không hề mở miệng nói ra một tiếng nào. Có chuyện gì muốn nói thì chỉ ra dấu. Thế mà hội này đông người và có số vốn nhiều lắm. Phần nhiều hội viên là nhà thượng lưu hào phú.

Có bọn cướp rõ biết thói quen của hội Lặng thinh, bửa kia vào hội quán giữa lúc các ông hội-viên đang ngồi đông dầy mà trờ trờ như tượng gỗ, lặng lẽ như lũ người câm. Ba thằng ăn cướp chĩa súng sáu ra, cứ việc móc túi hội-viên lấy tiền bạc châu báu rất tự nhiên, không ai cản trở nói năng gì hết. Lúc 3 tên cướp sửa soạn ra đi, chắc một ông hội-viên iếc của hay sao không biết, vội vàng chạy ra cửa sổ la lang kêu cứu rầm rĩ. Nhờ vậy mà lính cảnh-sát tức tốc tới nơi, bắt được cả bọn cướp. Nhưng mà ông hội-viên đã «mở miệng» đó liền bị bôi tên, đuổi ra khỏi hội. Cho biết hội này quý chuộng sự lạng thinh đến đâu!

Trái hẳn, có hội «Ấn to nói lớn» phàm là hội-viên đều phải gán cổ hết hơi, nói thật lớn tiếng, chẳng những khi ở hội-quán mà thôi, cả lúc ở nhà nữa. Bởi vậy, những ai cùng ở chung nhà với mấy hội-viên này thường bị khó chịu nhiều nỗi, vì họ nói như sấm vang pháo nổ cả ngày, điếc tai nhức óc hàng xóm. Có khi đang đêm người ta phải giựt mình thức dậy, vì ông hội-viên Nói lớn cãi nhau với vợ:

— Minh không cho tôi hun hít hả?

Những tiếng đáng nói thắm thì vừa nghe thì ông la lớn lên cho hàng xóm mất ngủ.

Mỗi năm hội mở cuộc thi ăn giữa các hội-viên một lần, người được giải nhứt phải ăn hết 25 đĩa bi-tết là ít. Hội lại bày ra cuộc thi ăn mau cho công chúng: ai ăn một đĩa bún nấu thịt mà mau rồi hơn hết thì được phần thưởng của hội.

Đám văn-học thượng-lưu cũng có những hội kỳ quái của họ. Ví dụ như hội Các nhà soạn kịch bị công chúng thổi tu hít (Club des auteurs dramatiques sifflés). Hễ bản tuồng của ai đem ra diễn mà bị các khán-quan trầm trở chê bai nhứt thì được trúng tuyển làm hội viên hội này.

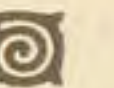
Ngoài ra còn lắm hội lạ lùng không ai dám ngờ: hội Mặt xấu như ma-lem, hội Cao ngêu, hội Lùn bần, hội Các ông biên lạn, cho tới hội Các bà bắt chồng đi đêm và hội Quý ông sợ vợ nữa cũng có.

tháng chạp, hội nhóm toàn thể đại-hội để bắt thăm coi người nào phải tự tử trước hôm mừng một tháng giêng bắt đầu. Hôm đó tất cả hội viên đều tới nhà hội ngồi viết di-chức sẵn sàng hay dấn dò gia sự, chừng còn thiếu 15 phút đây 12 giờ đêm thì mới tới giờ bắt thăm, hễ trúng tên ai thì người ấy phải tuân lệnh của hội, lựa chọn lấy cách tự tử theo ý mình muốn rồi ngồi ngay đó mà kết-liếu cái đời mình trước khi bước sang năm mới.

Tới lúc 12 giờ thiếu 15 phút đêm hôm 31 Décembre, ông hội trưởng mới bỏ tên các hội viên vào trong thùng thăm để rút lấy một tên ra. Trúng tên ông nào, tức là ông đó phải tự tử.

Kỳ thay, trái mấy chục năm hội-viên hội này tự tử khắp lượt rồi, chỉ còn sót lại có nhà sáng lập ra nó, chính là ông triệu phú Frédérick Jones sống lại sau chót, mà ông không hề tự tử, vì ông sống tới 90 tuổi

và mới chết già tự-nhiên cách sai ba năm nay.



**B** ÈN Pháp cũng có một lúc có nhiều hội quái kỳ để ra.

Chính các ông Văn-sĩ đại-gia như Emile Zola, Alphonse Dau de t, Edmond de Goncourt và Gustave Flaubert cũng rủ nhau lập hội các nhà soạn tuồng bị tu-



Cậu nhỏ này đã trúng giải thưởng ăn bún mau nhứt của hội «Ấn to nói lớn» ở Luân-đôn. Ta cứ ngó cái mặt cậu dính đầy bún thì biết vì lúc ban giám khảo gõ chuông ra hiệu, lúc thời cậu gục mặt vô điã bún mà tấp chưa đầy nửa phút đồng hồ sạch trơn.

**H** UÊ-ký cũng có nhiều hội quái-kỳ đại khái như thế. Luân-đôn mà đoạn trên nói rồi.

Từ năm 1900, một nhà đại-tưong triệu-phú là Frédéric Jones ở thành Chicago, vì nổi tiết tuồng «Arlésienne» là có bịnh tật liên miên, khiến nên chán đời không muốn sống nữa; ông ta bèn xướng lập nên hội quái kỳ, tự hợp Những người muốn tự tử (club des Suicides). Hội có gần ba chục người, toàn là hạng danh giá giàu có lớn.

Điều lệ hội bắt buộc mỗi năm phải có một người tự tử. Hội-quán đặt dưới hầm đất sâu, bốn vách tường treo đầy những tranh ảnh dạy cách tự tử cùng la những khí-giới nên dùng để vĩnh biệt thế-gian ô-trước này.

Mỗi năm, tới ngày hôm 31



LIÊN-HOA

Nhà may tân thời LIÊN-HOA 110 La-grandière, mới thêm nhiều thợ thien nghệ, và chế thêm kiểu chemises thêu ti ật đẹp

# BỘ LUẬT HỘ MỚI NAM-KỲ

làm gần xong, sắp  
ban-hành nay mai

CỦA

TRẠNG-SƯ  
LE-VAN-KIM

**K**ỳ trước, tôi đã bày tỏ những ý-kiến thiết-tha của tôi đối với sự cải cách rất quan-hệ, là sửa những chỗ khiếm-khuyết bất công trong tòa đại-bình tổ chức theo sắc-lệnh ngày 6 Février 1921 nghị xứ người Pháp và người mình ở xứ này. Nay tôi nói qua vấn-đề thứ hai: làm lại bộ luật-hộ cho xứ Nam-kỳ ta dùng.

Phải làm lại cho sớm  
bộ luật-hộ xứ Nam-kỳ

Một bộ luật mới cho người Nam kỳ dùng đang được Ủy ban coi việc làm luật mà tôi có chân ở trong đó, sắp đưa trình Tổng thống nước Pháp duyệt y rồi sẽ ban hành. Đáng phân nản là, người ở ba kỳ Trung Nam Bắc vẫn chung một dân tộc, một văn-hóa cũng như một lịch sử, sao người ta lại đặt ra ba bộ luật khác nhau làm như là ba dân tộc có dân tình quốc tục khác hẳn nhau vậy? *Trạng-sư LÊ-VAN-KIM*

lâu cũng không làm được luật cho mình dùng nữa.

Nhưng, trong lúc làm việc cho ủy ban, còn có một mối lo lắng kỳ cục này làm cho tôi bối rối, khó chịu lắm, là khi nghĩ tới dân tộc mình, dầu người Nam-kỳ, Trung-kỳ hay Bắc-kỳ thì cũng chung một giống nòi một lịch-sử, một văn hóa, cho đến bây giờ cùng chung một nước Bão-hộ, thế mà sao về mặt pháp luật lại phải chia ra xứ này vậy xứ kia khác.

Thật vậy, nhưng sự ngẫu nhiên bất ngờ về lịch-sử đã chia rẽ nước Việt-nam ta ra làm ba về mặt cai-tri và pháp-luật.

Xứ Nam-kỳ đã lâu năm tiếp xúc một cách hẹp hòi với nước Pháp, nhưng thiết về phương diện tập nhiệm văn-minh tiến bộ Âu Mỹ, ai cũng phải nhìn nhận rằng Nam-kỳ vượt hẳn hai xứ Trung và Bắc-kỳ bọn rồi.

Dầu vậy mặc lòng, người ta cũng không có quyền căn cứ vào sự tiến bộ không đồng nhau của ba xứ mà gây nên sự chia rẽ giữa ba kỳ cho được. Mà trái lại, ta phải đặt ra bộ luật cho cả ba xứ mình dùng chung; vì dân tộc Việt-nam chúng ta tuy bị chia ba nhưng thật ra chỉ có một.

Và chính vì lẽ đó, mà tôi thiết tha mong ước làm sao cho bộ luật-hộ đang soạn cho Nam-kỳ dùng tuy có chỗ không giống theo bộ luật-hộ Bắc-kỳ, nhưng đến như đại cương và điều cần thiết là làm sao cho hai bộ luật không khác nhau mấy về nội-dung. Nhất là các điều khoản phân xử các việc trong gia-đình, vì phong-tục của dân ba kỳ không khác nhau đâu.

VĂN-LAI

## Một vị phước tinh cho bệnh nhơn

Chúng tôi xin giới thiệu ông HUYNH HON, thầy thuốc người Tàu, làm nghề thuốc trên 30 năm. Nhờ làm lâu mà được nhiều kinh nghiệm, cứu bệnh dễ dàng, nên được phép Chánh-phủ cho ông cấp bằng làm thuốc ở tỉnh Gia-dinh. Kể từ nay ông sẵn lòng cứu bệnh cho toa mà không ă tiền. Vậy ai có bệnh, cứ đến ông sẽ hết lòng điều trị, bất luận giàu nghèo. Ông trị đủ các bệnh, nhưng chuyên môn nhất là máu huyết đàn bà, bệnh tử cung và bệnh ho lao, sức huyết và bệnh siêng, bệnh phong tình, bệnh nhảy mũi.

Nhớ đến số nhà 47 đường Eglise ở ngang ga Bà-chiều, có treo tấm bảng lớn để chữ HUYNH-HON thầy thuốc.

**B**ộ luật-hình cho xứ Nam-kỳ ta đây thiết ra người ta đã làm xong từ hồi năm 1912 xa lắc xa lơ kia rồi. Thế mà các điều-luật về việc hộ, đến ngày nay vẫn còn rã rác linh-dinh, chớ chưa được quy-định chắc chắn và tổng-hợp lại cho thành ra bộ luật nhất định để các tòa án lấy đó làm căn cứ mà xử.

Bây giờ mà bộ luật Gialong cũ kỹ một trăm mấy chục năm trước vẫn còn được các quan tòa ở đây dựa theo mà phán xử. Sự thiệt, trong bộ luật cũ mèm ấy, những điều-khoản hoàn-toàn về việc hộ không có bao nhiêu, và cũng không hợp thời nữa; nên tòa dựa vào đó mãi cũng khó.

Bởi Nam-kỳ chưa có luật hộ chắc chắn thành ra hiện giờ tòa muốn xử những việc hộ thường

phải do theo sự quyết định ứng theo phong trào ấy: một trước kia của các tòa. Chính đó mà người ta kêu là *AN-LỆ* — *la Jurisprudence*. Mà các sự quyết đoán của tòa hay thay đổi thường thường vì nó còn phải tùy theo dân tình quốc tục nữa.

Bây giờ, công việc thống nhất các luật hộ rã rác kia cho thành một quyền luật nhất định, là công việc làm tối cần thiết và phải gấp ban hành mới được cho. Chính xứ Bắc-kỳ đã làm xong công việc rất quan hệ đó rồi. Bộ luật hộ dành riêng cho dân Annam ở Bắc đã ban hành.

Xứ Trung-kỳ cũng nhất định noi theo gương tốt ấy. Nhưng mà các cụ lớn ta được nhà nước giao cho trách nhiệm làm lại bộ luật hộ cho dân Trung-kỳ đến nay vẫn chưa làm xong (!)

Xứ Nam-kỳ ta cũng đã hưởng

ứng theo phong trào ấy: một ủy ban riêng về việc làm luật đã cử xong.

Chính tôi đã được ban hành làm một hội viên trong ủy ban ấy, vì hồi trước, tôi làm giáo-sư trường Cao-đẳng Hanôï, có tham dự trong ủy ban chuyên lo việc biên chép phong tục người mình.

Công việc làm của ủy ban chuyên việc làm luật ở Nam-kỳ đều phải đặt dưới sự kiểm xét của một ủy ban trung-ương ở Bắc. Vậy thì rồi đây, thế nào ta cũng sẽ có một bộ luật hộ dành riêng cho dân Nam-kỳ dùng.

Bộ luật này cũng phải gửi qua bên Pháp, trình Tổng-thống nước Pháp duyệt-y rồi bấy giờ mới đem ra ban hành trong các tòa hộ xứ này, Nam-kỳ tuy là thuộc địa trực trị của nước Pháp, mà chính mẫu-quốc bấy

Không đau  
làm giàu biết mấy



Mất ngủ, kém ăn, tâm thần mờ mịt, đều là những nguyên nhơn làm cho ngài thất bại trên đường đời.

Nếu ngài muốn tạo lên hạnh phước, giàu có, phong lưu, thì nhất thiết ngài hãy giữ mình, chớ để thường đau ốm.

Sự thành công thắng lợi chỉ để giành cho những người mạnh khỏe mà thôi.

Vậy mỗi tuần ngài hãy bồi dưỡng thân thể bằng một viên

**CỦU-LONG-HOÀN**

Quán nhà thuốc **VÔ ĐÌNH DÂN** 323 RUE DES MARINS  
CHOLON  
118 ESPAGNE SAIGON - 4 OHIER PHNOMPENH



## Huê-thương Viên-hải vô Nam

Mới đây, có huê thương Viên-hải là một nhà tu-bình được Hoàng-đế sắc-phong làm Tăng-cang chùa Báo-viên tỉnh Thanh-hóa, vô Nam quan-sát đạo Phật, nhơn dịp tới viếng chùa Báo-kỳ Nghĩa-trang ở Tân-sơn-nhứt có để lại một bài thơ lưu-luyến, có nhiều thi-gia ở Saigon ta họa lại.

### Bài của Huê thương

Nàng Nhĩ non sông trời nổi nặng  
Nghĩa-trang xây đắp bấy nhiêu  
Chung ba thước đất người thiên-  
cổ,  
Riêng một phương trời khách cưu  
nguyên.  
Rực rỡ lâu đài ngôi cảnh Phật  
Thành thoi y bát vẽ nhà thuyền  
Long-xuyến Lộc-giã còn ghi để  
Công-đức ngàn thu đã vẹn tuyền.

### Bài họa I

Trời Nam quê Bắc thấp hương  
nguyên,  
Mỏ phật đây là cuộc bách niên,  
Xương thịt trót vay dành trả lại,  
Tinh hồn vẫn giữ hây còn nguyên  
Tiếng chuông buổi sớm khuya lòng  
tục,  
Câu kệ canh khuya lẳng cửa thuyền  
Khôn đại trước sau người một hội,  
Cùng nhau gặp gỡ chốn huyên  
tuyền.

### ĐỒ ĐÌNH-TIẾN

### Bài họa II

Kiếp sinh sinh đã chẳng như  
nguyên  
Vợ vẫn phương trời mấy chục  
niên  
Ti ti truyền đời đầu báo bồ,  
Sớm khuya nghề mọn nợ căn  
nguyên  
Luân hồi tình những ghé từng  
kiếp.  
Tổ-dó toan đây lộng một thuyền,  
Có phải cửa không còn mắt mẽ,  
Rắp đen thân thể giữ cho tuyền.  
PHẠM-CAO-ĐÀM

### GIẤC MỘNG

Giấc mộng ba sinh duyên chửa dứt  
Khởi tình đập mãi vẫn không tan,  
Trăm năm dâu bể còn thay đổi.  
Mà vết thương tâm khó gán hân,  
Hỡi ơi! bèo hợp mây tan,  
Gặp nhau giữa cảnh đoạn trường  
xót-thương,

Đầu xanh lở-dổ yêu đương,  
Đã mòn nóng-nổi bốn phương  
mặt-mờ..  
Biết bao tháng đợi năm chờ..  
Tâm lòng ước-vọng bao giờ cho  
người!  
Phôi-pha hăm bảy năm rồi,  
Tình sầu căn-cội nửa đời tài hoa

### KÊ GÀ

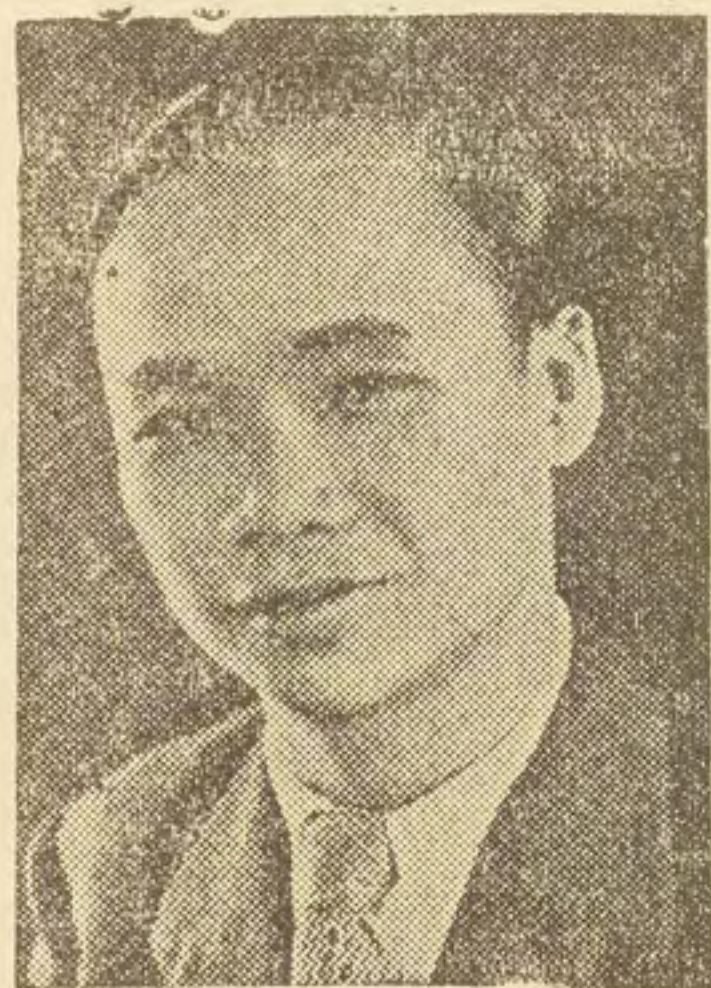
Đến xem mới biết cảnh kê gà,  
Dưới cụm dừa cao, xóm mấy nhà  
Trước mặt mình-móng lán nước  
biếc,  
Sau lưng bát ngát bãi phù sa,  
Nghề nương ch vi tưới vài tay thợ  
Đền sáng xuân-thu một ngọn nha  
Nẻo lại đường qua chưa suốt tiện  
Đến xem mới biết cảnh Kê gà  
MINH (Bình-thuận)

### CÔ HÀNG RƯỢU...

Hỡi cô hàng rượu Phú-Xuân,  
Rượu có uống độ bao tuần thì say  
Hỡi cô má đỏ hây hây,  
Cho anh uống thử xem say thế nào?  
Hỡi cô mặc áo hoa đào,  
Rượu có muốn uống, uống vào  
không say;  
Trời còn đây, đất còn đây,  
Còn có bán rượu anh say tí bì.  
Hỡi cô bán quán Liên-tri,  
Rượu có, có nấu bằng gì mà say?  
Sao người say ngất, say ngáy,  
Sao anh uống chỉ thấy cay nặc  
nồng?  
Sao người say đại, say ngồng,  
Sao anh uống chỉ những nồng  
cùng cay?  
Rượu có hơi nhấp cũng say,  
Mắt có hơi liếc cũng ngây ngất  
tinh!  
Ngân xưa nhẵn hời Lưu-Linh;  
— « Xưa anh say rượu, sao tình  
không say? »  
TAO-KHACH

## AUX OISEAUX D'ART

38, RUE SABOURAIN



15 năm kinh nghiệm  
về nghề may cắt  
NGUYỄN - ĐÌNH - LƯƠNG

## KHOA HỌC MỚI

Professeur NGUYỄN-THƯỢNG-HIỆN Physiologiste & Chiroman-  
cien (Coi tay và coi bệnh) tại số nhà 251, rue Lagrandière :-  
SAIGON mới tìm ra được một Khoa học mới, nghĩa là tùy theo ngày sanh và  
tháng đẻ của mỗi người rồi dùng khoa Toán số (Mathématique), mà tính ra được  
một con số Hạp (Faste). Nếu mình muốn mua giấy số hoặc tính làm việc chi trong  
đời đầu lớn hay là nhỏ, nếu do theo con số Hạp ấy mà làm thì sẽ được kết-quả theo ý  
muốn.

NOTA : Xin trả lời chung cho anh em được rõ, khoa coi chữ và coi chữ ký không thể nào  
dùng nó mà coi suốt đời người được. Ngoại trừ ra Giáo sư Scherman là người có quan  
thứ sáu (Sixième sens) khác hơn người thường thì không còn ai là người có biệt tài về khoa ấy

## Dịch đùm cô BICH-LAN 2 bài thi của chí-sĩ CAO-LY

Nguyễn-dục-Hiến Nhi-Quy Cailây

Nguyễn-van-Hoa  
Làng Mỹ-Luong-Caithia

I. — Đồng - đà cả tiếng khóc  
phương nao  
Lúa bắp xanh um nở bước vào  
Sống thác mấy ai rồi tiết nghĩa  
Anh hùng không chỗ dấy binh  
đạo  
Đoái xem sông núi y triều trước  
Đầu gối râu mày rất gái hầu  
Ta cũng bốn ngàn năm giấc tỉnh  
Đại-phong hăng xướng dạ như  
bào  
II. — Nước tiêu vua mất động  
niềm chung  
Giòng bích còn trôi vết máu hồng  
Năm trước chém đâm khôn vói  
tưởng  
Ngày nay mù mịt cũng chưa  
thông  
Thảm dân xác trắng lòng un  
lửa  
Chạnh tưởng đầu rơi lụy nhuộm  
trông  
Cửu hận biết bao giờ trả đặng  
Hồn vàng kêu chắc trở về không.

Đô-hôi-Hiệp — (Phnompenh)

I. — Bật dạn đồng-đà, giọt lụy sa  
Cung đèn hóa ruộng nở đầu qua  
Tứ-sanh tròn phận bao nhiêu kẻ  
Hào-kiệt không cơ cứu nước  
nhà  
Non nước vẫn còn nguyên vết  
củ  
Ươn hèn lăm bộn tựa quần xoa  
Bốn ngàn năm ngũ, nay bùng  
mắt  
Thường hát Đại-phong, lăm xót  
xa  
II. — Nước mất nhà tan việc hời  
ôi!  
Giòng sông dầm máu hây còn  
trời  
Năm xưa đao kiếm khôn dò nỗi  
Nay cảnh mơ màng vẫn thế thôi  
Con đỏ tội chi gây vốc thể  
Anh hùng vận mạng chịu đầu rơi  
Thù sâu biết được bao giờ trả  
Réo gọi hồn vàng lẽ chẳng ơi!

I. — Đà-Đồng đầu tá, hời Đà-  
Đồng,  
Chỉ thấy thành xưa lúa rậm  
không,  
Sống-thác hiểm-hoi vai trách-  
nhiệm,  
Giáo gươm chặt hẹp chí tang-  
bồng,  
Nước non in tạc màu tiền-tích,  
Trai trẻ đua chi lối thuận tông,  
Say trước mấy ngàn xuân mới  
tỉnh,  
Đại Phong ca-hát kéo đau lòng.  
II. — Nhà nước tan tành luống  
ý ôi,  
Lần sông vết máu dạ bồi hồi,  
Xác thây đất chỗ, bao giờ nhớ,  
Mờ mịt trời che, vẫn chứa thôi,  
Con đỏ ốm-gầy, da bọc lấy,  
Dàn đen lem luốc, óc quăng rời  
Cửu sầu âu nhơ toan ngày trả,  
Kíp ọi hồn vàng chó thả trôi.

Lê-van-Rông  
V. M. Tao-Dân Baclieu

I. — Xứ mô thương cảm khóc  
đồng-đà  
Lúa rợp sân châu nở bước qua  
Sống thác bao người tròn phận  
sự  
Anh hùng hiểm chỗ dấy can qua  
Giang san y dạng tiền triều nhĩ?  
Nhân vật như phượng thiếu-nữ  
a!  
Mê bốn nghìn năm, mình sức  
tinh  
Đau lòng với khúc Đại-phong-  
ca!  
II. — Rầu nổi vua băng, đất  
mất rồi!  
Giòng xanh máu đỏ nhuộm còn  
tươi  
Nước, năm này mất, oan khôn  
tỏ  
Trời, bữa ni lu, ánh khó soi!  
Thương đăm dân đen vùi cốt rụi  
Khóc công người giỏi uống đầu  
rơi!  
Hủ bao giờ trả? bèn lòng rêu  
« Hồn giống da vàng » tỉnh mới  
thôi.

### Tin buồn

Chúng tôi rất buồn rầu được  
tin ông Huỳnh-dinh-Điện, nghị-  
viên Địa-hạt, đã qua đời ở Gò-  
công hồi 9 giờ sáng 23 Aout  
rồi, hưởng thọ 70 tuổi.

Là một nhà chuyên-môn nhồi  
da cầm thú rất có biệt-tài, là  
bạn già của cụ Phan Tây-hồ đã  
tận tâm với cụ từ lúc cụ ở Pháp  
về cho đến lúc qua đời, ông  
Huỳnh-dinh-Điện là một nhà lão  
thành trọng vọng ở Nam-kỳ ta,  
ai cũng kính mến, chắc khi nghe  
tin bất-hạnh này ai cũng buồn.

Nhơn dịp này chúng tôi trân  
trọng kính diếu tang gia và chúc  
ông Huỳnh về miền cực lạc.

Tôi lấy làm đau đớn mà hay  
tin chẳng lành : em ông Nguyễn-  
khoa - Trinh là em Nguyễn-khoa-  
Phát đã từ trần tại Hương-diêm  
4 giờ sáng ngày 12 Aout 1938.

Vậy tôi có đôi lời thành thật  
xin chia buồn cùng ông Trinh  
và nguyện cho hương hồn em  
Phát đăng tiêu-diêu miền cực  
lạc.  
NGUYỄN-LÊ-CHI.

Bồn báo tiếp được tin rằng bà  
cụ Lê-thị-Quận, mới từ trần hôm  
ngày 18 Aout 1938 tại biệt xá ở  
đường « Du Marché » tỉnh Kom-  
pong Cham, hưởng thọ 55 tuổi.  
Lễ an-táng đã cử hành nhằm  
ngày 20 Aout 1938 tại nghĩa địa  
Việt-kiều. Kg-Cham.

Bà cụ Lê-thị-Quận là thân  
mẫu của ông Mai văn Mẹo, đội-  
trưởng ty Công-an ở Kg-Cham.  
Nhơn dịp này chúng tôi chia  
buồn với M. Mai-v-Mẹo và chúc  
hương hồn bà cụ Lê tiêu diêu  
miền lạc thổ.  
M.

### Kính cáo độc-giã

Kể từ 1 Septembre này tôi  
sẽ đến viếng độc-giã ở toàn  
tỉnh Bentre để thăm tiền và cổ-  
động cho báo Mai. Xin quý vị  
để ý tới tin này giúp tôi làm  
tròn phận sự. Xin đa tạ trước.  
NG-THÁI-BUÔNG

# NHÀ THUỐC ÔNG TIẾN

Rue Paul Blanchy prolongée Phunhuan :- SAIGON - Tél. : 20.773

MỖI BUỔI SỚM MAI VÀ CHIỀU

có thầy chuyên nghiệp coi mạch cho toa chỉ thuốc giùm, trị đủ các chứng  
bệnh đàn ông, đàn bà và trẻ em, chuyên môn bệnh phong tình, bạch  
đái, tử cung và kinh kỳ trời sụt của đàn bà.

## THI TRU'ONG TIÊU TỨC

| Giá lúa                          | Giá bạc                       |
|----------------------------------|-------------------------------|
| Ngày 24 Aout 1938 theo giá       | Taux Officiel 10f.00          |
| lúa ở các nhà máy Cholon bán     | Banque de l'Indochine 10. 00  |
| nguyên bao 63 ki-ô.              | Banque Franco-Chinoise 10. 00 |
| Lúa thượng hạng : 5,45-5,49      | Honkong et Shanghai 10. 00    |
| Lúa hạng nhì : 5,31-5,35         | Chartered Bank 10. 00         |
| Lúa h. nhì 40% Japon 5,17-5,21   |                               |
| Lúa h. nhì 50/55% Java 4,08-4,09 |                               |
| Lúa thường dùng 4,68-4,72        |                               |

| Giá gạo                        | Giá đồng bạc cũ                     |
|--------------------------------|-------------------------------------|
| Ngày 24 Aout 1938 bán dọc      | Ngày 25 Aout 1938 1\$ 13-1/2        |
| theo mà sống không kể tiền sở  |                                     |
| phí, bán luôn bao 60 k. 700.   |                                     |
| Gạo số 1 25 % tằm 7,50-7,54    | Bắp                                 |
| Gạo số 2 40 % tằm 7,00-7,04    | Đỗ mỗi 100 k. 8,60-8 75             |
| Gạo số 3 50/55 % tằm 6,80-6 84 | Trắng (không định giá)              |
| Gạo tức 5 % lúa 6,03-6 07      | Dừa khô                             |
| Tầm số 1, số 2 5,48-5,52       | Dừa khô Saigon 100 k. 13,80         |
| Tầm số 3 5,28-5 32             | Đường                               |
| Cơm trắng 3,83 3,87            | Đường cat trắng 100k. 27,00         |
| Cơm tức 2,50-2,60              | Giá cao-su                          |
| Heo                            | Saigon 26 8-35 1\$, 22 le kilo      |
| Mỗi 100 ki-lô 28,00-31,00      | Paris 25 8-38 cpt. 13 fr.95 k       |
|                                | Londres 25 8-38 cpt. 8d 1/16 v.     |
|                                | Singapore 25-8-38 cpt. S G 0,271/8  |
|                                | New-York 25-8-38 cpt. U.S. 16,74 v. |

## Le français parlé par LE-VAN-BAY

Chuyên môn dạy nói tiếng Pháp cho người lỡ hội. Dạy các việc anh em thường dùng hằng ngày. Tôi hứa chắc anh em sẽ đứng vừa lòng từ cách sắp đặt ngồi học cho tới các bài vở và cách giảng dạy của tôi. Thật là một cảnh trường riêng lập để biệt đãi những nhà lỡ hội. Ở xa có lãnh nấu cơm tháng. Học mau kết quả chắc.

GIỜ HỌC : Sớm mai từ 7 giờ rưỡi tới 9 giờ.  
Chiều từ 2 giờ rưỡi tới 4 giờ.  
Lớp tối từ 7 giờ rưỡi tới 9 giờ.

LE-VAN-BAY Ancien instituteur en collaboration avec VO VAN QUOI bachelier

## Những trận đấu cầu Tin văn thể-thao của T.C.T.T.A.

Ngày chúa nhật 28-8-38

### Sân Mayer

Cúp Tân-Tiến chơn không

3h. — Govap — Dian  
(rận giáo hữu đã giầy)

4h. — Victoria — Binh-hoa  
5h. — Etoile Giadinh — Nga-Sau

### Sân Binh-hoa

Cúp Tân-Tiến chơn không

3h.30 — Thuduc — Saigonnaise B  
4h.30 — Ghapelier — Flèche Biénhoa

## GOM FIX

CHẢI TÓC

Bán chạy khắp Đông-dương

Cầu tướng Nguyễn-thanh-Vân đã chết! Một cái in làm chấn động làng thể-thao xứ này. Sau một trận đấu khá lâu về bệnh ung-thư, cầu tướng trẻ trung và đầy lực-lượng ấy đã buông hơi thở vào ngày thứ tư vừa rồi. Đám tang Vân đã cử hành vào chiều thứ năm 25 Aout.

Vân chết mới có 26 tuổi, làng túc cầu Nam-kỳ mất một tay rường cột. Sau khi đã nêu tên tuổi ở Hong-Kong và Manille, Vân trở về rồi kể thọ bệnh.

## A Monsieur H. H. A AMIL

PROFESSEUR

N° 164 rue Mac-Mahon.— SAIGON

Kính ông,

Tôi xin công nhận rằng :  
Monsieur professeur H. H. A. Amil 164 rue Mac-Mahon Saigon, là ông thầy coi tay màu nhiệm giới hạng nhứt, nói đâu có đó, chẳng sai.

Và là người thầy biết giúp giùm cho ai là kẻ khô tâm trong đường tình ái.

Chính tôi là kẻ đã mang ơn ông dắc đường chỉ nẻo, đều gặp mọi điều hạnh phúc.

Nên đứng ra bỗ cáo cho hết thầy chị em được hay, ai có tâm sự chi, mau mau đến nhờ ông thì được như ý nguyện.

Melle JEANNETTE TAM MYTHO

Tổng cuộc thể-thao Annam đã nhứt định tổ-chức một đêm khiêu-vũ đặc biệt tại dinh đốc lý ngày 10 Septembre tới đây để kiểm liễn giúp vào quỹ Tổng-cuộc. Tiền vô cửa đàn ông trả một đồng, đàn bà trả 5 cắc.

Cuộc tranh cúp Davis về quần vợt hiện giờ Úc-châu đã đi chung-kết và sẽ gặp Mỹ trong ngày 3 Septembre tới đây người ta tin rằng lần này cái cúp-bạc quý giá ấy sẽ không còn ở nước Mỹ nữa.

## Quý ngài đã thầy chắc chắn

Sâm-Nhung Bồ-Thận-Tinh

hiệu « ME CON » 1 ve Op. 60 trị đau lưng, mỗi mết, di-tĩnh, mộng-tĩnh, huyết-tĩnh, đại đêm, tinh-thần suy, sức lực kém.

Bồ-Đào-Tiên chỉ khái lộ

Công hiệu linh-nghiệm thể nào ?

Chỉ thử thuốc

hiệu « ME CON » 1 ve 1p.50 uống nhiều ngày trị ho lao trong bệnh thời-kỳ làm cho ốm o gầy mòn, mệt mỏi, yếu sức cũng Hoàn-toàn công-hiệu chắc chắn.

Nhà thuốc PHUC-ĐANG  
130, rue de Paris—Cholon  
Téléphone N° 80 888



BOURJOIS  
PARFUMEUR  
PARIS

## MỘT PHƯƠNG LẬP BỒN

có bảo đảm chắc chắn, vững vàng mà lại mỗi tháng, có hy vọng trúng một số vốn lớn đây là vé mới cách thức P mà

## Hội Vạn Quốc Tiết Kiệm

Hội tư bản chiếu theo chỉ dụ ngày 12 Avril 1916  
vốn đã đóng tất : 1 triệu lượng bạc và 8.000.000 quan tiền Pháp  
Hội quán : 7, Đại-lộ Edouard VII ở THƯỢNG-HẢI  
Hàng chánh ở Đông-pháp : 26 đường Chaigneau SAIGON  
Số thương mại Saigon 20

giúp cho qui ngài đóng gầy ra số vốn

|        |                |         |          |                |          |
|--------|----------------|---------|----------|----------------|----------|
| 400 \$ | mỗi tháng đóng | 1 \$ 00 | 5.000 \$ | mỗi tháng đóng | 12 \$ 50 |
| 500    | —              | 1 25    | 6.000    | —              | 15 00    |
| 1.000  | —              | 2 50    | 7.000    | —              | 17 50    |
| 1.500  | —              | 3 75    | 8.000    | —              | 20 00    |
| 2.000  | —              | 5 00    | 9.000    | —              | 22 50    |
| 3.000  | —              | 7 50    | 10.000   | —              | 25 00    |
| 4.000  | —              | 10 00   |          |                |          |

Vé này đóng lãnh vốn mục-dịch (từ 400 \$ tới 1.000 \$) bởi cuộc xổ số hằng tháng, hay là khi mãn hạn (25 năm) nếu vé không đóng may trúng ra trong 300 cuộc xổ số hằng tháng.

## HỘI BẢO ĐẢM 12 CUỘC XỔ SỐ MỖI NĂM

Vé tiết kiệm cách thức P đóng dự cuộc xổ số hằng tháng từ tháng đầu mới mua. Như vậy nên người mua vé, chẳng những chắc chắn sẽ đóng lãnh một số vốn, mà lại có hy vọng đóng lãnh một số lớn (400 lần số tiền tháng đã góp nếu vé trúng ra trong tháng đầu).

PHẦN LỢI KHÁC CỦA VÉ TIẾT-KIỆM của

## Hội Vạn Quốc Tiết Kiệm

ĐỔI CHỮ ĐỂ DANG, nuôi tồn hao rác rồi chi hết  
CÓ GIÁ CHUỘC LẠI khi đóng góp được hai năm.  
ĐANG VAY 90 % số giá chuộc vé.  
ĐƯỢC BẮT ĐÓNG LẠI, trả số góp trễ và tiền lời hay là gia kỳ hạn  
ĐƯỢC CHIA HƯỞNG LỢI CỦA HỘI bởi cuộc xổ số phụ này là tăng thêm số vốn tiết  
ĐƯỢC ĐÓNG GÓP TRỄ MỘT THÁNG

SỐ VỐN HƯỞNG tại bởi cuộc xổ số tới ngày 31 Dec 1937 gần..... 455.000 \$  
TIỀN LỢI đã chia ra cho người cầm vé ở Đông-Pháp tới ngày 31 Décembre 1937. gần..... 72.000 \$

SỰ BẢO ĐẢM CHO VÉ TIẾT KIỆM của

## hội vạn quốc tiết kiệm

Số vốn đã đóng tất cả : Động-sản và bất-động-sản ở Đông-Pháp tới ngày 31 Décembre 1937..... 2.403.548 \$ 30

MUA VÉ HAY HỎI ĐIỀU-LỆ XIN ĐO NƠI :

## hội vạn quốc tiết kiệm

Chi ngành : SAIGON, 26, đường Chaigneau ;  
HANOI, 8 ter Phố Tràng thi ;  
và nơi Đại-lý khắp cõi Đông-pháp.

# Tuyệt vọng

Trường thiên tiểu-thuyết của PUCHO

(TIẾP THEO SỐ BÁO 49)

Lặng thinh độ vài tíc-tắc, cô nói tiếp:

— Họ nêu cái hình của tôi lên mặt báo như thế, cũng như họ rao cho thiên hạ đừng ai chứa tôi, hay là gặp tôi thì phải tố giác... hoặc...

— Tôi tưởng cô không phải lo gì về khoản đó cho lắm! Vì từ đây về sau cô phải trọ tại nhà chị Hồng và bác vật Quang, chứ phải còn trốn tránh nơi nào khác mà hồng sợ...

Kim-Huê lặng-thinh. Mãng phải hỏi:

— Cô nói báo « Công-Nhơn » thuật rõ... họ nói mình đi cách nào trốn hôn?

— Họ nói mười chỉ sai một hai mà thôi, họ nói sai như thế là vì hay nói phóng chừng. Tuy vậy nhiều khi họ phóng chừng cũng trúng, như mình bỏ chiếc Avion mình đi Rit-le họ nói trúng lắm bởi vậy mình sang qua chiếc Pho này thì đỡ cho mình.

Nói đến đây, cô bứt ngang lời nói rồi làm thinh nữa. Lúc ấy bên lề đường bốn năm người lính đương lau-nhau đứng ngó chăm bằm vào chiếc xe của cô. Xe chạy qua khỏi họ rồi cô khềnh anh Mãng:

— Anh thấy không? Họ chờ mình đó đa! Nhưng họ phải làm mình, vì mình đi Pho chứ không phải Rit-le, không phải chiếc xe màu đỏ...

Mãng gạt đầu ra chiều đắc ý rồi dục cô Kim-Huê thuật tiếp chuyện báo chí cho anh nghe. Cô nói:

—... Họ phóng chừng như thế cũng ích cho nhà liên phóng, nhưng với những cái phóng

chừng cho trúng kia, chứ như cái tin.

— Tin gì?

— Như anh đi với tôi, tôi còn chưa biết được thay mà họ dám đánh một cái dấu hỏi cho to ở trên đầu đề: Người đàn ông ấy là ai? Rồi họ tự trả lời rằng: Người ấy là người tình của Kim-Huê hay là vi-hôn phu.

Bi-mật sung sướng vì mấy tiếng đó của các anh phóng - sự báo « Công-Nhơn », anh Mãng mỉm cười. — Cô Kim-Huê thuật tiếp:

— Còn tờ báo « Bình - Minh » họ làm cho mình thất vọng nhiều lắm.

Ngạc nhiên, Mãng ngoai đầu ngó Kim - Huê hỏi cô bằng cặp mắt — Cô nói:

— Báo ấy nói rằng họ có tìm Bác hội - đồng Tiên mà phóng vấn. Họ nói đêm đó, trong khoảng từ sáu giờ chiều cho đến chín giờ khuya, bác mặc đi dự tiệc trà đãi ông chánh hội trưởng hội tương tế và giữa tiệc ấy bác có đọc một bài dịch - của, rồi tiệc bác không có về nhà, bác lại ghé nhà ông cô-mi Vĩnh đánh bài thính-cầu, cho đến mười giờ sáng — Bác về đến nhà thì nghe anh bồi nói lại rằng đi của tôi có đến nhà bác lúc bốn năm giờ chiều gì đó để kiểm bác. Nghe vậy bác lật đặt đi qua nhà tôi liền, bác thấy cửa đóng kín mít, bác kêu, nhưng chẳng nghe ai trả lời bác mới dùng chìa khóa riêng mở cửa... Bác vào nhà... bác thấy bác tri hô lên... Chuyện như thế mình còn trông gì mà buộc tội bác được, anh còn ý gì mà nghi cho bác nữa không?

## X. - NGƯỜI BI-MẬT

Gần tới Long-hải xe chạy vẫn còn mau, nhiều khúc quanh đường cát rất nguy hiểm nhưng Mãng cầm tay bánh cứng lắm nên không chuyện rủi ro gì xảy ra.

Xe đương chạy ngon trớn, anh vùng thẳng lại, chiếc xe lết tới vài thước rồi ngừng hẳn. Cách đầu xe không xa hơn sáu thước, một đứa bé độ năm tuổi tay cầm một khúc tre nạt chống cự một con chó đương sủa và chồm lên muốn cắn nó.

Lúc xe thẳng gấp, Kim-Huê sợ tai nạn xảy ra, cô ôm cánh tay anh Mãng chặt cứng, đến chừng xe ngừng, thấy trước mắt đứa nhỏ khóc la không người đến cứu, cô cùng anh Mãng nhanh lẹ bước xuống. Không may, Mãng gấp cứu, gấp nhảy, vấp nhảm bàn đạp té nằm dài trên đường đau điếng, nhưng cũng đứng dậy chạy.

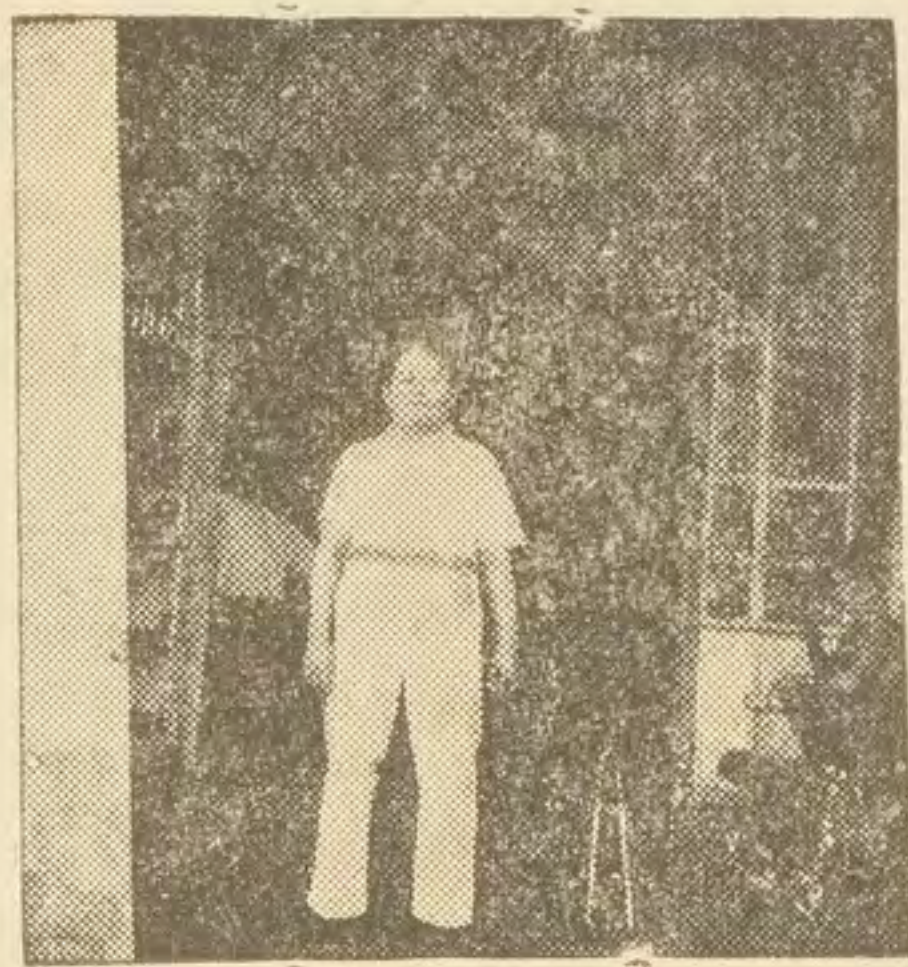
Cái áo trắng của đứa bé nhuộm nhiều đốm đỏ, không hiểu bị thương tích nhiều hay ít mà con chó ấy vẫn còn ngáy, nó chồm lên nữa và toan vật đứa bé. Mãng chạy tới kịp, anh nắm hai cái chân phía sau của nó, anh lôi đi rồi đỡ hồng lên cao, anh đáp xuống đất một cái thật mạnh, con chó ác nghiệt ấy nằm la thảm thiết. Anh lật đặt chạy đến đứa bé thì cô Kim-Huê đã ôm nó trên tay rồi. Mãng vạch áo đứa bé để xem thương tích thì trừ ra trên hai cánh tay có trầy một đôi chỗ, không còn một chỗ nào đáng sợ cho em nhỏ bị nặng thương. Anh mừng rỡ về nó và hỏi nhà nó, thì nó cứ khóc, tay lại chỉ dựa hàng rào một người đàn ông nằm sổng sọc dưới đất. Anh toan bước lại đỡ, nhưng đi chưa tới chỗ, người ấy đã đứng dậy rồi. Mãng trông thấy mặt người ấy, cái cảm rung vung-nhức, mấy kẻ rằng đều rướm máu, anh hỏi:

— Sao vậy thầy! Em bé bị thương tích sơ sai không hề gì hết!

Mặc kệ lời hỏi, lời nói của Mãng, người ấy dường như không nghe, không trả lời không ngó đến anh, cứ đi ngay lại có Kim-Huê rồi thò tay bồng đứa bé. Người ấy lại niềm nở nói chuyện với Kim-Huê, lại chỉ cái nhà núp phía trong hàng rào mà mời cô vào. Với cái cử chỉ kỳ khôi, nhạt nhẽo ấy, Mãng lấy làm buồn ý, dự dự một chút rồi anh cũng lẩn-thôn theo sau. Lối cửa anh dừng bước, anh ngập ngừng không muốn vào, vì anh nghĩ rằng với con người không biết phép lịch sự ấy, nếu anh vô đại trong nhà biết đâu anh sẽ ôm cái nhục vào mình. Bởi vậy anh trở ra đứng ngoài cửa ngó chờ cô Kim-Huê là phải hơn. Trước khi trở bước anh lại tọc-mạch liếc mắt vô nhà, anh phải lấy làm lạ sao không thấy một bóng người thấp thoáng mà đến bóng dạng cô Kim-Huê cũng bật. Sự này Mãng lấy làm e ngại vô cùng. Anh không trở ra, anh mạnh bạo bước vô nhà.

Trong nhà đồ đạc không món gì coi quý giá, nhưng cái cách chưng dọn bàn ghế có thứ tự thì được đẹp mắt. Vô nhà rồi anh không hiểu anh sẽ làm gì, anh ngờ ngác một lúc rồi chăm

## Thuốc NGUYỄN-AN-CU làm não động cả châu thành Nam-vang



Ông Nguyễn - văn - Vàng đứng trước cửa hàng « Hiệp-Lợi »

Ông Nguyễn-văn-Vàng, chủ hãng Hiệp-Lợi là hãng chế - tạo xe máy, bán xe máy, đồ phụ tùng xe hơi, ở đường Hassakan số 31 là nơi rất thị tứ trong châu thành Namvang.

Hãng này buôn bán đã hơn 10 năm nay, được thanh-lợi vô cùng. Hãng thì thanh-lợi thiệt, mà ông chủ hãng thì cứ đau hoài; bệnh hoạn hơn mấy năm, nhà sản của sẵn tiền, ông Vàng chạy chữa đủ thuốc đủ thầy, tốn hao kể số bạc muôn, mà bệnh cũng không lành.

Lối hồi đầu năm nay, ông chủ Hiệp-Lợi nghe đồn thuốc Ng.-an-Cu hay và cũng anh em giới-thiệu nên ông mua uống. Theo bệnh của ông đau thận và đau gan nên uống thuốc số 34, số 39 và số 31; còn phương ngoại thì ông dùng phương muối cáu lột lưng để nằm.

Mặc dầu bệnh đã kinh - niên mà ông Vàng mới uống chưa đầy 10p. thuốc thì mười phần bệnh giảm được bảy. Ông bèn uống tiếp thêm luôn lối 10p. nửa thì bệnh dặng dứt tuyệt, và vui vẻ khoẻ mạnh hoàn toàn. Hình

ông Vàng đang đứng trước cửa hãng đây là hình mới chụp trong tháng Juillet này là lúc ông đã hết bệnh. Xem người ông thì đủ thấy ông dặng khoẻ mạnh và vui vẻ là dường nào.

Thuốc hay như thần, giá trị đáng mấy, cho nên khi ông chủ hãng Hiệp-Lợi mạnh rồi thì rất thâm cảm công ơn của cụ Nguyễn an Cu, ông bèn làm và cho xưởng tại Học-môn tặng cho cụ Cu một cái xe « cyclo Pousse » giá đáng trên 200p. Trên xe ông Vàng có khắc đóng vào một tấm bản đồng chạm chữ:

M. NGUYỄN-VĂN-VÀNG  
Souvenir à Monsieur  
NGUYỄN-AN-CU  
Médecin à Hocmôn  
— Avril 1938 —

Ông chủ hãng Hiệp - Lợi là người có tên tuổi tại Kiêm-Thành ông buôn bán ở đó lâu năm, anh em quen biết nhiều, cho nên khi ông được hết bệnh thì tin mừng đồn đãi xa gần nó nức khen thuốc ông Nguyễn-an-Cu hay, làm cho não - động cả thành-phố Namvang hết.



Hạng Hiệp-Lợi ở đường Hassakan

### MỘT MÓN THUỐC TIỀN

#### AI HO ?

mà uống thuốc mà cũng không hiệu nghiệm, không dứt tuyệt, thì nên uống thuốc của

#### GIA BƯU ĐƯỜNG

N° 90, Tổng đốc Phươg CHỢ LỚN

Có thuốc ho rất thần-hiệu. Bất cứ dân bà, con nít, ho gió, ho đàm, hoặc lâu hoặc mau, uống thuốc nước này hết bệnh liền.

\* Người đang mạnh uống thuốc này cũng bổ tinh thần khoẻ khoắn.

thể có lẽ chán, người ấy với tay lấy tờ báo « Công Nhơn » xếp lại từ từ rồi quăng trên nóc tủ, đoạn người ấy mới mở lời:

— Từ nãy giờ tôi chưa tỏ lời gì cảm ơn thầy... Nghe nói cái giọng kỳ cục ấy không hiểu Mãng vì khiếm nhượng không trả lời hay tại anh không muốn trả lời, anh làm thinh.

(Còn nữa)



**P**HÀ hơi thuốc là, mắt lơ-dờ nhìn theo làn khói tỏa, Nàng hỏi bạn :

— « Sao lúc này tôi ngộ anh có vẻ buồn lắm vậy ? »

Minh, học-sanh vừa mới ra trường, chưa kiếm được sở làm, vì cảnh nghèo bắt buộc mau có sanh nhai, nên đành lãnh chức giáo-sư « tại-gia » ở một nhà nghiệp-chủ kia, dạy dỗ ba vị công-tử nhỏ... Bốn tháng trường. Bỗng một ngày kia chàng đường đột bỏ nhà nghiệp-chủ ấy ra đi, ôm theo một mối tình tuyệt-vọng. Từ đó chàng có vẻ bàng-khuáng rã rượi hoài.

Nghe bạn hỏi cách ăn-cần, Minh đổi ngay sắc mặt, mừng vì có người và có dịp để trút bớt cái gánh u-tình đang hoành-hoại bên lòng mình, chàng ôn-tồn đáp :

— « Anh Năng, tôi muốn giữ kín mãi-mãi chuyện tâm tình của tôi, nhưng riêng với anh, tôi không giấu làm gì, có điều là câu chuyện nói ra dòng dài, anh cứ xem mấy trương nhật-ký này thì sẽ biết.

Năng liền mở tập nhật-ký của bạn ra xem. Chắc trong khi Năng đọc bằng mắt, thì Minh ngồi trầm ngâm, cũng ôn lại bằng... trí.

Ngày 18 Août 1935

Nghe « gõ đầu trẻ » không trúng sở thích tôi chút nào. Ngoài hai buổi dạy ba thằng nhỏ, tôi chẳng biết làm chi cho khuây-khỏa. Đã mấy lần tôi muốn thôi, nhưng nghĩ đến cảnh nghèo túng của cha mẹ, tôi đành ở lại, chờ vận dợt thời.

Ngày 15 octobre 1935

Tình lại nay đã hai tháng tôi sống như một tội-nhân giam-lồng trong một chuỗi ngày vô-vị, giữa những kẻ sanh hoạt một cách xa-hoa phù-phiếm.

Ngày 1er Novembre

Trong khoảng đời phăng-li ấy, bỗng một hình-ảnh hiện đến làm rung-động tâm-hồn tôi, như một lượn sóng thần làm xao động cả một vùng biển đang phẳng phiu, êm ả.

Ấy là Bích-Loan — cô gái « một » của chủ nhà. Nàng mười tám tuổi, không biết trong vẻ đẹp của nàng có mãnh-lực gì huyền bí gì bắt tôi triệu-mến lạ-thường, càng nhìn càng ngày ngất. Có cái đẹp thiên-nhiên tôi không tài nào tả ra được. Thấy cô, tôi hồi hộp trái tim nhảy mạnh, linh hồn tôi như đã bị cô thôi-miên mất rồi. Lúc nào hễ vắng mặt cô, tôi nhớ, tôi buồn đến nỗi ăn không ngon, đêm trường thao thức. Thế mà hai bữa ngồi ăn đối diện chung bàn với cô, tôi lại rụt-rè, ăn chưa no đã muốn thôi, đứng trốn tránh cô, hay nói cho đúng đứng ngồi xa xa mà ngắm cái vẻ đẹp lộng lẫy của cô thì hơn.

Thỉnh-thoảng được hầu-chuyện cô, tôi ghen ngào nơi cô, nói không ra tiếng. Tôi muốn

lựa câu nào cho có duyên, nhưng rồi cuộc tôi nói nhiều câu vô nghĩa lý... lý quá. Không biết cô có cười chẳng ?

Ngày 10 Novembre.

Ngày nay có người đến coi mặt cô. Tôi phát ghen với người ấy. Rõ vô lý !

Thì ra, tôi đã yêu cô rồi, ừ ! Yêu bằng một thứ tình-yên khô-tả, nồng - nằng thắm - tháy làm sao ! Cô là người thứ nhất làm cho trái tim tôi rung động.

Hình ảnh cô đã ăn sâu trong đầu óc tôi rồi, chắc là thời gian không khi nào làm phai đi được.

Ngày 25 Novembre

Lúc này xem ra Bích-loan có ý với tôi hơn trước. Cô hay dẫn ba em cô học trò tôi — cùng tôi đi dạo ngoài vườn hay ra đồng hóng mát, lúc thái-dương sắp lặn

Đã nhiều lần như thế, mà tôi chưa dám hỏi-mòi về ái-tình bao giờ, chịu để cho trái tim tôi bởi hồi thồn-thức

Ngày 1er Décembre

Bữa nay, chủ-nhơn dẫn cả gia quyến ra Vũng-tàu nghỉ mát, trừ ra tôi với Bích-loan và ba cậu em cô ở nhà.

Hai ngày rày, chúng tôi có dịp thông thả đàm đạo cùng nhau, không còn sự-sè e-lệ như khi trước. Đường như cô đã thấu rõ lòng tôi.

Một buổi chiều, chúng tôi dắt nhau ra ngoài vườn đi bách bộ, trong khi ba em nhỏ ham vi-brom-brom, tôi và Bích-loan thơ thẩn theo sau, riêng mỗi người đuổi theo một ý nghĩ.

— « Em Loan ơi ! » tôi gọi cô bằng giọng nhỏ nhẹ đầy âu-yếm. Giật mình, cô day lại, ngoi tôi bằng đôi mắt ngây thơ, miệng mỉm cười tình tứ. Tôi tiến lại bên, nắm tay cô, muốn nói mà không nói được lời nào.

Một chập, tôi mới thốt được một câu :

— « Em Loan, em có biết chăng, vì ai mà anh ngỡ-ngần như kẻ mất hồn ? »

Cô đáp : — « Chính em cũng chán chửa tình thương anh đã lâu, nhưng không tiện nói ra đó thôi. Được anh thương yêu,

### Thuốc trị bệnh ĐAU THẬN đại tài hiệu Nhân Mai

Chứng đau thận sanh ra phần nhiều bởi tác dụng vô độ, nên khí suy huyết kém, mất lờ tai điếc, đau lưng mỏi gối, mình mẩy ồm nhồm hay đi đêm, cũng là xón đái. Hoặc bởi làm việc mệt nhọc, ăn uống không tiêu, tay chân nhức nỏi, trong bụng hồi hộp chần vầu mặt mày. Xin nhớ dùng thuốc bổ thận hiệu NHÂN MAI Uống một tuần thì thấy sự linh nghiệm phi thường, tình khi đầy đủ, đảm cam đoan không hay trả tiền lại và thường các tôn phi. Vì trước khi tôi đau thận cả năm, chạy đủ phương không hết sau nhờ thuốc này hết bệnh tôi mới mua toa bào chế bán ra, ai dùng rồi cũng khen tặng vô cùng linh nghiệm. Giá mỗi ve 0p.50. Do nơi Nguyễn-văn-Lượng Boite postale n° 336 Saigon, trừ bán rất nhiều nơi tiệm có Nguyễn-thị-Kính ở góc Chợ mới Saigon. Mua lẻ do nơi các Đại lý.

Giá mỗi ve

0p.50

# HI-SANH.

em... em có hạnh-phước biết bao !

Giữa lúc ấy, mấy em cô chạy lại gần, cô giật mình, đứng dang ra, rồi chạy tới đón em. Ngó lên, thấy mây kéo đen một góc trời, cô bảo : « Thôi chúng ta về, không khéo bị mưa ướt hết ».



Ngày 6 Décembre

Giây tình-ái chúng tôi càng ngày càng thêm khẩn-khít.

Lúc này, đời tôi kể ra sung sướng thật mà cũng có lẽ là khoảng đời sung-sướng hơn hết trong đời tôi.

Chỉ tiếc sao nó ngắn qua, tôi chưa kịp tận hưởng thì nó vội lìa tôi.

Ngày 9 Décembre

Ngày 9 decembre, tôi còn nhớ rõ, người cậu ruột của cô dẫn lại một ông đốc-tơ đi coi mắt cô. Chà ! ông đốc-tơ vừa trẻ tuổi, vừa lịch trai, y-phục đúng mốt, nói chuyện có duyên, trên miệng luôn luôn mỉm cười một nụ cười đặc-ý. Đã đậu dặt lớn mà lại con nhà giàu thì ai mà chẳng ham gã con gái.

Lẽ tất nhiên, cha mẹ cô ưng thuận liền, chưa kịp hỏi ý-kiến riêng của con. Mà cần gì hỏi ! Còn gì gì vinh-hạnh và bảnh bao cho bằng làm bà đốc-tơ.

Sau khi ông đốc-tơ về rồi cha mẹ cô vui vẻ lạ thường, nói cười không ngớt, có lần gọi cô bằng « cô đốc » làm cho cô đỏ mặt tía tai.

Ngày 10 Décembre

Thế mới biết, hi-vọng càng cao, thất vọng càng đậm. Tôi tình xin từ chức liền nhưng tôi sợ cha mẹ cô rõ được nguyên do thì còn gì là tư cách « thẳng tôi » Bởi vậy tôi đành ở lại ít lâu, mà ở lại như « ngậm trái bòn hòn ».

Sáng hôm sau, vừa thức dậy, tôi thấy một bức thư ở đầu

giường. Lật đặt mở xem, thì ra bức thư Bích-Loan viết cho tôi :

« Thưa anh yêu quý,

« Xin anh yên lòng, vì em « không thể yêu ai khác hơn anh « được. Lúc này, em khổ lắm « anh à, em muốn quên-sinh « cho rãnh nợ trần, để cha mẹ « em vui sống với ông rể đốc-tơ « Đòi em, dầu là cha mẹ đi « nữa, cũng không có quyền bắt « em thương yêu miễn cưỡng « một người mà em không biết « tánh tình ra sao. Người ấy tính « đi cưới của hồi-môn em, cưới « gia-tài em, chớ đâu chắc người « ấy thật tình yêu em như anh, « phải vậy không anh ? »

« Em xin anh cứ ở lại dạy dùm « mấy em nhỏ như thường, đừng « về để em nhớ thương tội « nghiệp. — BÍCH-LOAN »

Ngày 12 Décembre

Tuy là thương em Bích-Loan đau đẽ, nhưng tôi không bao giờ dám nghĩ đến sự cưới cô làm vợ, cô từng quen sống trong cảnh sang giàu, còn tôi chỉ là một chàng thơ sanh nghèo túng, làm sao cho đời cô đáng hoàn toàn sung sướng. Tôi chỉ hiến cho cô một quả tim nóng hồi tình-yêu, một tâm-hồn trong-trẻo, vậy thôi.

Nghĩ đến ngày tôi phải xa cô một cách đau-đớn, thì tôi rùng mình như một tội-nhơn sắp bị đem lên đoạn-đầu-đài.

Ngày 15 Décembre

Người ta nói « yêu phải hy-sinh », nên tôi cũng quyết hy-sinh, miễn là đời hậu-lai có được sung-sướng là đủ. Tôi quyết ra đi, vì tôi biết rằng nếu tôi còn ở lại, thì không bao giờ cô khứng chịu làm « bà đốc-tơ », dầu cô bị ép buộc cách nào.

Ba ngày sau, tôi ra đi, để lại một bức thư từ biệt.

Ngày 17 Décembre

« Em Bích-Loan yêu quý, « Được em yêu thì may mắn « cho anh lắm rồi. Anh đâu dám « cầu xin chi nữa. Nhưng chúng « ta phải có can đảm nhìn đến « sự thật mà nhiều khi nó làm « cho ta thêm đau-đớn.

« Em ơi ! chúng ta yêu nhau, « nhưng ta không thể nắm tay « nhau mà đi-dắt trên đường « đời cho đến ngày răng long « tóc bạc được. Em biết vì sao ?

« Vì sao ? Vì một lẽ rất giản- « dị : em giàu, anh nghèo. Đường « như có một tấm vách tường « sắt đá cao vọi để chia rẽ đôi ta.

« Đời tình-nhân Ngu-Chức « một năm còn có được hội-kiến « một lần, còn anh nay ra đi, « biết ngày nào lại được gặp em.

« Em ơi, yêu em, anh muốn « làm sao cho đời hậu-lai em « được muôn phần sung-sướng « anh không nỡ để, vì anh, mà « em đem một cái đời tài-hoà « rực-rỡ chôn sâu nơi chốn bần- « hàn tăm-tối.

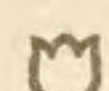
« Thôi, Em không nên cãi « lời cha mẹ, người ta thường « nói « áo mặc sao cho khỏi đầu », « huống chi cha mẹ lúc nào cũng « muốn tạo cho con một cái « tương-lai đầy hạnh-phúc.

« Vậy anh bảo em quên anh « đi, rồi đây thời-gian sẽ là liều « thuốc hiệu-nghiệm giúp em « quên con người xấu số bị hóa- « công hất-hủi. Còn riêng anh, « em ơi ! chỉ có gối anh chứng « kiến những cảnh đau thương « âm-thầm trong đêm trường « tịch-mịch. Vết thương tâm biết « bao giờ lành lại được như xưa. « Hình ảnh ai đã ăn sâu trong « trí nhớ anh, không vì xa em, « không vì thời-gian, mà phai nhạt « hay xóa mờ đi được.

« Song le, anh được chút vui « riêng, vì anh đã hi-sinh tất cả « hạnh-phúc cá-nhân ích-kỷ cho « hạnh-phúc em, cho tương-lai « em. Như thế, anh đã làm tròn « nghĩa-vụ đối với em rồi.

« Em Bích-Loan yêu quý, bức « thư này là bức thư thứ nhất « của anh mà cũng là bức thư « chót để từ biệt em nữa. —

MINH



Đọc đến đây, Năng xếp quyển nhật-ký lại, thở dài, rồi nói lầm bầm :

— « Yêu nhau phải phụ nhau mà ». MÔNG-ANH (Saigon)



## Phụ-nữ cần phải lo !

Lo điều gì ? Lo cho kinh nguyệt xấu được tốt, vì kinh nguyệt xấu tức là điều huyết bệnh trong mình khó nung, nó sẽ làm ra chứng tâm nhiệt, phở diêm, tới ho lao không chừng. Cần uống mỗi tháng ba hộp thuốc NGUYỆT-NGUYỆT-VIÊN của nhà thuốc VĨNH-AN-HÒA. Thuốc này ra đời mục-dịch để giúp phụ-nữ dứt bệnh, mạnh, khoẻ, tươi trẻ, có hậu-tự và sống lâu. Nó là thứ linh đơn làm cho huyết dịch tươi nhuận. Uống vào thì thấy hiệu nghiệm. Có bán ở các nơi đại-lý. Mỗi hộp 2 viên giá 0p.50. Tổng phát hành : Phạm-văn-Điều 287 đường Marins CHOLON. Cần thêm đại-lý khắp nơi với điều kiện dễ dàng.

## DAINAN KOOSI

XUẤT CẢNG VÀ NHẬP CẢNG  
7 et 9, Rue G. Guynemer — SAIGON  
M. MATSUITA PROPRIÉTAIRE

## CÁC CỬA HIỆU "AU JAPON"

SAIGON HANOI PNOMPENH  
46, Rue Viénot 88, Rue des Paniers 2, Rue Ohier  
BÁN ĐU CÁC THỨ HÀNG HÓA NHỰT - BÓN

# ◆ PHU-LUU ◆

PHAM-VAN-VIEN (PROPRIÉTAIRE)

Hãng chế tạo quốc kểu hiệu Phù-Luu-Đại-lý giấy tân thời  
Hanoi và bốp đầm của các vị hoa-khôi — Bán đủ các thứ  
hàng tạp hóa Bắc-kỳ — Valises — Cartables — Thuốc Lào  
Có xe hơi nhà vận tải hàng-hóa đi khắp Lục-tinh  
BÁN SỈ BÁN LẺ

Thưa quý ngài,

Vì lòng quý ngài đã quá yêu mà vừa giúp cho bồn tiệm  
đứng vững trên đường thương-mãi trong bấy nhiêu lâu, bồn  
tiệm rất cảm ơn, nay bồn tiệm xin bả cáo lễ qui thân chủ  
đặng rõ là bồn iệm đã khai trương thêm một chi ngành ở  
tại Cần-thơ. Vay quý ngài ở miệt hậu giang muốn mua chi  
xin thương lượng với người quản-lý của bồn tiệm ở tại  
Cần-thơ hay viết thư thẳng cho hãng chánh chúng tôi ở  
Saigon cũng vậy.

Nay kính cáo.

26, rue Marché -:- CANTHO — 103-111, rue Lagrandière -:- SAIGON

## Thuốc MANH Đại-Quang

Thuốc nước chể Sâm-nhung, của  
các thượng-phẩm, hồ trưng ich khi  
hồ thận tráng dương, sự công hiệu  
thuốc này kể ra không xiết. Nói tóm  
lại, ai muốn hạnh phúc, muốn gia-  
đình vui vẻ, thì đừng quên trong nhà  
có một chai thuốc MANH, pha với nửa  
lít rượu hay nước chín, mùi rất  
thơm tho dịu dàng dễ uống, dùng lúc  
nào cũng được, uống nhiều càng tốt  
màu thấy khoẻ khoắn, lại ngăn trừ  
diệt các chứng bệnh. Già, trẻ, đàn bà  
có thai, không thai hoặc sau khi sanh  
sản dùng thuốc MANH càng mau thấy  
công hiệu. Thuốc MANH là một vị  
thuốc đại bổ khí huyết, rất cần ich  
cho tất cả mọi người.

Thuốc MANH ĐẠI-QUANG bán thật  
chạy, song không làm quảng-cáo  
trong 4 năm trường, có nhiều nhà  
huốc cũng dùng Sâm-nhung mà chể  
a thứ thuốc nước, nên nhà thuốc  
ĐẠI-QUANG phải để tên « THUỐC  
MANH » hiệu con « BƯỚC BƯỚC »  
có dấu chứng tại tòa cho khỏi lầm lạc  
khi dùng thuốc nước Sâm-nhung. Giá  
thật rẻ để phổ thông các giới có thể  
nếm mùi tốt đẹp ý vị. Chỉ có 0p.50  
một chai, các nơi đại-lý khắp cả  
Đông-pháp đều có trữ bán.



Nhà thuốc chánh CHOLON : 27 Bd Tổng-độc-Phương  
Chi-cuộc, 231 rue d'Espagne -:- SAIGON

Đĩa  
**Beka**

Đĩa BEKA hát êm ru rõ ràng

Không kêu rồ rồ như thứ khác

Đĩa BEKA hát cả năm còn tốt

Không phải đồ xài hai ba háng hồ

|            |                                                                                         |
|------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|
| Tròng đỏ   | Phước-Cương<br>Cô ba Xuân<br>Van-thành-Ban (Hát bộ)<br>Hát điệu Bắc                     |
| Tròng xanh | Trần-Đất<br>Phước-Cương<br>Hát điệu Bắc<br>Ca điệu Huế                                  |
| Tròng đen  | Huỳnh-Kỳ (Cổ Phụng - Hả)                                                                |
| Tròng tím  | Trần-Đất<br>Múa bông<br>Kính Phật<br>Nói Thơ<br>Hát Bộ                                  |
| Tròng vàng | Đại Phước-Cương<br>Phụng-Hào<br>Tài Tử kim thời<br>Hát Bộ<br>Ca điệu Bắc<br>Ca điệu Huế |

HÃY ĐÓN MUA ĐĨA BEKA ĐẶC BIỆT TÀI TỬ XUẤT SẮC

Cách trị bệnh HO, lâu mau nặng nhẹ thề nào cũng tuyệt

bởi tại phổi yếu, nóng, ho phong, ho  
cảm, ho ban đêm uống đặng. Nên uống :

**BỔ PHẾ CHỈ KHÁI TÁN**  
MỖI GÓI : 0\$10

Trẻ em nhỏ ho :

**NHI KHOA CHỈ KHÁI TÁN**  
MỖI GÓI : 0\$10

Đàn ông ho, tỳ phế khí suy, phổi yếu mà  
ho, hoặc đàm nhiều ít mà ho, hãy uống :

**NAM KHOA BỔ KHÍ CHỈ KHÁI HOÀN**  
MỖI HỘP 5 HOÀN : 0\$80

Đàn bà bởi sâu hậu mà ho, ho  
đàm xanh hay vàng, hãy uống :

**PHỤ KHOA BỔ HUYẾT CHỈ KHÁI HOÀN**  
MỖI HỘP 5 HOÀN : 0\$80

Ho rang tức ngực, ho không đàm, hãy uống :

**LỤC LONG THANH PHẾ HOÀN**  
MỖI HỘP 5 HOÀN : 0\$80

Ho ra máu như : thổ huyết, lạc huyết,  
ho máu vướng theo đàm, hãy uống :

**ĐÔNG GIAO BÁC BƯU HOÀN**  
MỖI HỘP 3 HOÀN : 1\$00

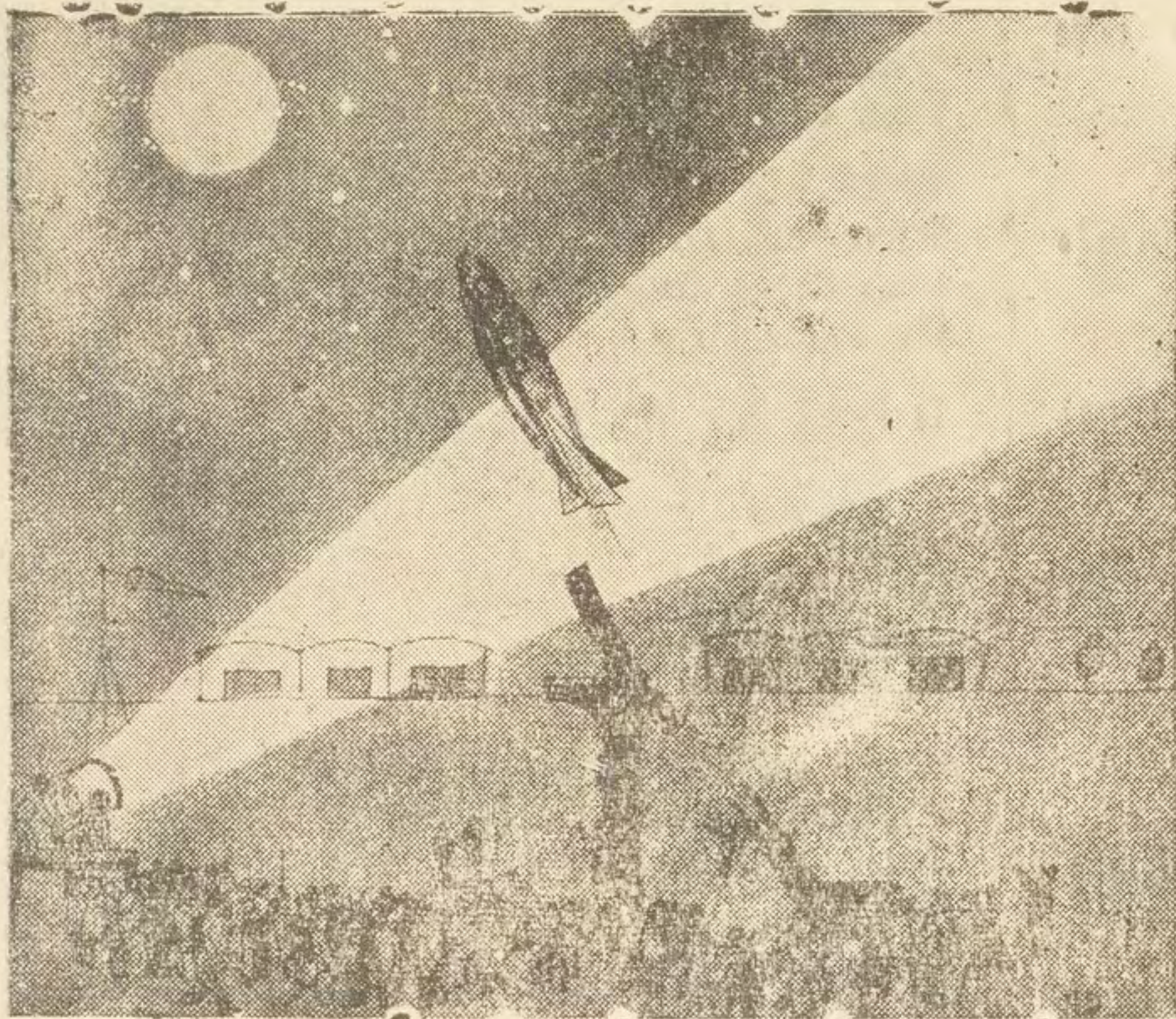
của nhà thuốc danh tiếng **VO-YAN-YAN THUDAUMOT**



# Nên tin hay không?

## Anh có muốn lên trời không tôi bán giấy thông hành cho

**L**ÊN Trời ! ấy là cái tôi bây giờ, vì mỗi người chúng ta mong tưởng thiết tha tôi đã có trong tay một cái giấy của các nhà bác-học Âu Mỹ mấy chục năm nay, nhiều ông cầm còi suy tìm chưa ra manh mối, không chịu nói. Đến mặt trăng gần hơn lên trời, Sau nhà đương cuộc Anh nhưng 10 năm nay có hai nhà phải tốn công dò xét lắm mới kỹ-sư danh tiếng của Đức và tìm ra nguyên-do vì sao chúng Pháp là ông giáo-sư Oberth và đảm cứng đầu và bởi đầu mà có nhà chế-tạo phi-cơ E. de Pelle-



Giáo-sư Oberth nước Đức, đang tìm cách chế-tạo cái máy bắn lên Mặt trăng như hình viên đạn thần công (obus), hành khách ngồi trong đó. Một nài cái máy rầy xọc, thì sẽ có nhà ga cho hành khách đáp xe lên Nguyệt-cầu, đại khái như hình in đây. Sau khi bà con anh em, kẻ đi người ở, từ giã nhau rồi, hành khách vô ngồi trong xe thăng-thiên để trong miệng khẩu súng dài và lớn nó bắn tuốt lên tới mặt trăng.

tier hê hụi suy nghĩ cái máy Té ra mặt thám truy cứu mãi lên viếng Chì Hăng chưa ra, nữa mới khám-phá được một bọn là lên tới quê hương Ngọc-đế, người lừa gạt hết sức khôn ngoan. Bọn này mặc đồ tu-hành giả làm cổ đạo, đi vào các bộ hiện nay người ta bán giấy giã làm cổ đạo, đi vào các bộ thông hành lên trời mới kỳ. lạc dân đen, nói rằng địa-cầu thật vậy, thuộc-địa Anh ở sắp sửa tận thế, người ta phải Nam Phi từ mấy lúc nay, nhà kiểm đường lên trời mà ở, vậy cầm quyền cai trị phải lấy làm lạ sao có nhiều tù-trưởng những Thề rồi mấy ông Stavisky đó bộ-lạc dân đen (chef de tribus de bán cho mấy tên dân đen lo nègres), hồi nào quan ra lệnh sơ kia một tấm giấy thông-hành gì họ vàng theo rầm rập mà bấy (un laisser-passer) có đóng dấu giờ họ cự lại hẳn hoi, không ký tên hẳn hoi và có phê chữ thêm tuân lệnh gì hết, rõ ràng là giấy thông-hành để

Nhiều bộ-lạc khác bắt chước, lên trời. Nhà đương - cuộc mau mau Mấy hôm này bán mỗi tấm điều-tra xét hỏi, kết-quả càng giấy thông-hành như thế, lấy làm cho ai nấy phải chừng một đồng lư (Livres-sterling, hững hơn nữa. Vì hồi tên dân theo thời giá 178 quan 87, nghĩa đen nào, chúng cũng đồng tình là gần 18 đồng bạc xư ta). Đó trả lời gọn gẽ tự-đắc như vậy: là giá bán cho người dân thường, — Chẳng ai làm gì nổi chúng chớ các ông tù-trưởng thì trả

mắc hơn thập bội. Vì các ông muốn khi lên đến trời rồi được chổ ở cho tốt.

Bọn lừng gát văn-minh chắc kiếm được tiền nhiều lắm, vì từ hôm phát giác tới nay, nhà đương cuộc Anh đã tìm ra hơn 2000 cái thông hành này rồi. Còn nhiều nữa mà chưa tìm ra đó thôi.



Một cái bao thơ dán 57 con cò, đáng giá 2 triệu quan

**A**I thường đọc báo Sciences et Voyages ở Paris, chắc cũng nhớ một độ nọ, báo ấy đã in tẩm bình một cái bao thơ dán cò bằng một cái gia sản triệu phú.

Nó là bức thư của một người ở kinh thành Moscou sau hội cách mạng vừa xong, gởi cho người bạn quen ở xứ Úc-châu.

Trên bao thơ này, chừa ra một khoảng để tên và chổ ở, còn thì mặt trước mặt sau đều dán đầy những cò là cò. Đếm cả thấy là 57 con, mà phần nhiều có đóng dấu surcharge mỗi con giá 7.500 đồng roubles (tiền Nga) Tính ra đến 427.500 roubles.

Người gởi bức thư ấy nói rằng số tiền đó nếu kê trước hồi Âu-chiến thì đáng giá 39.100 đồng lư của Anh, nhưng theo giá bây giờ thì lổi 2 triệu quan tiền Pháp.

Vì cò Nga-sô-việt lúc bấy giờ những người chơi cò tìm kiếm dữ lắm, cho nên giá nó mới mắc như thế.

Chúng ta được cái bao thơ ấy đủ làm nhà đại phú ở xứ mình và các cô ba cô tư đeo theo chết đi.

## Nên đề ý

Quý ngài muốn có đồ trang-sức vừa đẹp, dễ, vừa tối tân, vừa rẻ tiền, chỉ đến tiệm BA-QUAN sẽ có đủ đồ, cho quý ngài lựa chọn. Chỗ đáng tin cậy.

**BA-QUAN**

58 rue Vannier

Chuyên môn mài và bán hột xoàn mới Đức-Quốc. Ngang hông kho/bạc. Chợ-củ Saigon

## Thái Bình Hoàn



(Trị ho lâu)

Đảm lạch tích-tụ trong Phổi sanh trùng-độc, ăm phá chất Phổi

H. Bệnh nhơn ho nhiều, nhưt là về đêm, khạc ra cò chỉ máu trong đàm, chỉ ấy thiệt là mất. Phổi lụn vụn bị vi-trùng ăm lờ ra đó. Con người lần lần ốm gần như bộ xương, hẳn hẳn đã dượi, biếng ăn biếng ngủ.

Thuốc THÁI-BÌNH-HOÀN của nhà thuốc Đại-Đồng làm mát trái tim bở Phổi, trừ đàm, chữa lạch các vit tích ở Phổi, dứt chứng ho lâu ngày, ngừa được bệnh lao.

Mỗi hộp ... 1 p. 50  
Sở bảo chế ĐẠI-ĐỒNG  
86, rue Pellerin - Saigon.

Cà-rá đàn ông kiểu đẹp, khéo lạ, nhận hột xoàn mới nặng 2 chỉ bạc pha vàng 7, không đen có giấy bảo kiết



S 709

Chevalière en argent platiné  
garantie absolument inaltérable

Nhiều kiểu chọn lựa. Gởi lãnh hóa giao ngân. Nhớ cho nì ngôn tay.

**QUAN-CHUA**

Chế cà-rá đàn ông 21, rue Amiral Courbet - Saigon - Tél. : 21.616

Ki từ 1er Juillet 1968

Vi muốn cho dễ bề mở mang hơn lên nhà  
đáng để bán giữ kim thời có danh tiếng

**Atelier d'art "LUTETIA"**

319, rue Lagrandière - Saigon  
đi đôi về 478 rue Paul Blanchy

(khí bên Cầu-kiệu TÂN-ĐINH)

Đã từng chưng dọn cho quý chức như cụ Võ-Hiến Hoàng-Trọng-Phu và quan Chánh tòa Trần-văn-Tý; và để cho quý vị được vừa lòng.

## Phòng khám bệnh Đường đường và Nhà bảo sanh

**Docteur HỒ-VĂN-NHỰT**

Nguyên lươn-y phụ-tá về bệnh đàn bà ở Đại đường đường BAUDELOCQUE (Paris) (từ năm 1934 tới năm 1937)

**CHUYÊN - MÔN CÁC BỆNH ĐÀN BÀ VÀ KHOA SANH - SẴN**

Trị các chứng bệnh : huyết bạch, đường kinh trời sụt, mất đường kinh, băng huyết, đau tử cung, tử cung trệ, đau trước, hư thai, ngoại thai, các chứng bệnh sanh ra trong khi mang thai và sau khi sanh sản v.v...

Rối kiến và chụp hình tử-cung.

Có các thứ máy điện trị bệnh đàn bà : DIATHERMIE, ELECTROCOAGULATION, INFRA-ROUGES, ULTRA-VIOLETS...

**Phòng khám bệnh tại đường Tabert n° 9 et 9 D**

Giấy thép nói N° 20.516

Sớm mai : từ 8 giờ đến 11 giờ rưỡi. Chiều : từ 3 giờ đến 6 giờ rưỡi

**DƯỜNG ĐƯỜNG và NHÀ-BẢO-SANH** (clinique et maternité) TẠI PHÚ-NHUẬN góc đường Paul Blanchy prolongée và TOUR DE L'INSPECTION. N° 123. Giấy thép nói N° 20.434.

Dường đường ở giữa ba mẫu vườn, đẹp dễ, thanh-tĩnh, và có không khí tốt. Phòng bệnh nằm ở trên hai tầng lầu đều tinh sạch và thoáng. Có nhiều phòng tắm riêng. Cách nuôi bệnh và sự ăn uống rất cẩn mẫn và hợp vệ-sanh.

## DOCTEUR NGUYỄN-VĂN-TIỀN

CÓ CẤP BẰNG VỆ-SANH VÀ VI-TRÙNG-HỌC

Khi trước ở 68 đường Chasseloup Laubat  
hiện giờ dời tại số 16 đường Larègnère

Téléphone n° 21.163

(Sau vườn Bồ-rô, gần góc đường Chasseloup Laubat và Larègnère chừng 20 thước) — SAIGON

**CHUYÊN TRỊ CÁC CHỨNG BỆNH :**

Chuyên môn BỆNH NGOÀI DA : lát, ghẻ, lở, lồi, phong, đơn, ung độc, theo, mụn, bết, mục cóc v.v... BỆNH MÁU : PHONG TÌNH, huyết kém, tê bại, nhức mỏi, lao, mạch máu sưng nơi cẳng, trí, mạch lưng, hạch, rét, kiết v.v... BỆNH VỀ ĐƯỜNG TIÊU của đàn ông : CÁC THỨ LẬU, ống dài teo, bọng đái, thận, tinh khí yếu, di tinh v.v... của đàn bà : huyết bạch, tử cung, giây chằng, chòm trứng, kinh kỳ bất thường, đau đôn v.v...

Ngày thường có coi mạch và trị bệnh. Ngày chửa nhựt và lễ buổi sớm mai.

Có dùng điện trị bệnh rất hay và không đau

Có vài cái phòng rộng rãi, mát mẻ, thanh tịnh, vệ-sanh, phòng tắm, phòng tiêu riêng, để cho bệnh nhơn ở xa muốn ở tại nhà quan thầy cho dễ bề săn sóc.

## PHÒNG KHÁM BỆNH

N° 8, rue Sabourain (ngang hông chợ Bến-thành) — SAIGON

**Docteur TRAN-VAN-CHI**

Ancien Assistant de Gastro-Entérologie et de Radiologie de la Faculté de Médecine de Montpellier  
Ex-Chargé de Consultation à l'Hôpital Suburbain  
Diplôme d'Hygiène Médecin Colonial de l'Université de Paris  
Membre Correspondant de la Société de Gastro-Entérologie du Littoral Méditerranéen.

**CHUYÊN MÔN TRỊ BỆNH :**

Bao tử, Ruột, Gan, Kiết, Nội trĩ, Nước đái đường, Nhức mỏi v.v.

**DÙNG QUANG-TUYẾN (Rayons X)**

**Rối và chụp hình bao tử, ruột v.v...**

**GIỜ KHÁM BỆNH :**

Sớm mai từ 8 giờ tới 12 giờ Chiều từ 3 tới 7 giờ.